

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻ ԴԱՍԵՐ

Գ. ԳԻՐՔ

Բ. դասարանի համար
(ի պէտս Ուսուցչաց)
Բ. Տպագրութիւն Բարեփոխում

Պատրաստեց՝
Նուպար Սրկ. Պէրպէրեան

ԱՆԹԻԼԻԱՍ — ԼԻՐԱՆԱՆ
1996

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«Կիրակնօրեայ Դպրոցի Դասեր» շարքին ներկայ հրատարակութիւնը՝ Գ. գիրք յատուկ Բ. դասարանին, առաջինն է այն շարքին, որ հրատարակեցինք ի պէտս ուսուցչաց եւ ինչոյ չէ նաեւ աշակերտներուն:

Ներկայ գիրքը իր պարզ բովանդակութեամբ կը միտի հայ աշակերտի մտապատասխան վրայ գծել տիեզերքի ստեղծագործութեան սքանչելի պատմութիւնը, մեր նախածնողներուն՝ Ադամի եւ Եւայի եւ անոնց յաջորդներուն կեանքի պատմութիւնը այնպիսի ձեւով մը որ ան դրոշմով իրենց հոգոյն խորը եւ դառնայ իրենց կեանքին ուղեցոյց:

Ութէն տասը տարեկան աշակերտին հոգին դեռ փրխրուն է եւ ատակ ամէն ինչ ընկալելու. ուսուցչին պարտականութիւնն է նախ ուսումնասիրել իր աշակերտը, անոր տարիքը, հետաքրքրութիւնը եւ ըստ այնմ ներկայացնել դասը, որպէսզի այդ մատղաշ հոգիով աշակերտը սիրէ իրեն ներկայացուած դասը: Ուսուցիչը պարտի նախ նիւթը այնպիսի կենդանութեամբ ներկայացնել որ աշակերտը անով տարուի:

Հին Կտակարանեան առաջին գիրքերու էջերէն քաղուած այս պատմութիւնները հարկ է այնպիսի հաղորդականութեամբ մը փոխանցել որ աշակերտը իր հոգիին խորը զգայ որ այդ պատմութիւններուն ետին կայ Աստուծոյ հայրական սէրը, որ սլաքուած է դէպի աշա-

Սոյն գիրքը կը հրատարակուի մեկենասութեամբ
ԾԱՓԻԿ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻՆ

The Tzapik Baghdasarian Charitable Trust
The First National Bank of Boston, Trustee

կերտը, այն աշակերտը որ հնազանդութեան եւ պարտաճանաչութեան զգացումով կը մօտենայ իր Արարչին:

Սիրելի ուսուցիչներ, ձեր խնամքին յանձնուած մանուկները այնպիսի զգայուն տարիքի մէջ են, որ ձեզմէ իւրաքանչիւրէն կը պահանջուի լրջութիւն եւ իրենց հետ ամենանորը ձեռով վարուելու զգացողութիւն: Ձեր իրեն փոխանցելիքէն, տալիքէն կախեալ պիտի ըլլայ վաղուան իր կրօնական, բարեպաշտական կեանքը, հետեւաբար հարկ է լուրջ, ուսումնասիրուած եւ հաղորդական միջոցներով աշակերտը կապել դասին: Ձեր ձեռքին տակ եղող գիրքը կրնայ միայն ընդհանուր ուղեցոյց ըլլալ ձեզի, դուք էք որ դասերը մանկավարժական եւ մանուկներուն յտակ եւ հաճելի կերպով պիտի պատրաստէք եւ դասարանը վերածէք կրօնական զբօսարանի մը:

Անշուշտ այս բոլորը պայմանաւորուած են քրիստոնէական սիրով եւ հաւատքով, առանց որոնց կարելի չէ դաստիարակչական գործը յառաջ տանիլ: Աստուածաշունչ Մատեանը դարերով ներշնչման եւ զօրացման աղբիւր եղած է մարդկութեան: Այս իրողութեան գիտակցութեամբ է որ ուսուցիչը իր դասը պիտի պատրաստէ եւ կիրակնօրեայ դպրոց երթայ միշտ մտաբերելով Քրիստոսի այն խօսքը որ կ'ըսէ. «Ով որ ինձի հաւատացող աս փոքրիկներէն մէկը գայթակղեցնէ, աւելի լաւ կ'ըլլայ, որ գայթակղեցնողին վիզին մէծ երկանաբար անցուի եւ ծովուն խորքը ձգուի ընկղմելու համար» (Մտթ. 18.6):

ՍԵՊՈՒՆ Ծ. ՎՐԴ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Վարիչ Տնօրէն

Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու

5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1996

Անթիլիաս-Լիբանան

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Դէպի պատանեկիւթիւն թեակոխող մանուկներ մարմաջ կ'ունենան ընդարձակելու իրենց մտքի հորիզոնը ու հետամուտ կ'ըլլան նոր բաներ լսելու եւ սորվելու. այդ պատճառով ալ յաճախ կը դիմեն իրենց ծնողներուն եւ ուսուցիչներուն որ նոր պատմութիւններ պատմեն իրենց:

Մանուկներու եւ պատանիներու պատմուած դրուագներն ու պատմութիւնները մեծապէս կ'ազդեն անոնց նկարագրի կերտումին: Կեանքի փորձառութենէն քաղուած բարոյալից եւ շինիչ պատմութիւն մը երբ հետաքրքրութեամբ ունկնդրուի պատանիի մը կողմէ, անպայման իր դրոշմը կը ձգէ անոր մտքին ու սրտին մէջ:

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցները սուրբ գրային դրուագներու ուսուցումով կը ջանան հայ մանուկները դաստիարակել եւ զանոնք առաջնորդել աստուածապաշտութեան ու այդ նպատակով հրատարակած են «Կիրակնօրեայ Դպրոցի Դասեր»ու շարքը: Սոյն հատորը այդ շարքին Գ. գիրքն է յատուկ Բ. դասարանի որ ի լոյս կ'ընծայուի երկրորդ տպագրութեամբ եւ կարգ մը բարեփոխումներով:

Սոյն գիրքին դասերը քաղուած են Հին Կտակարանի առաջին եօթը մատեաններուն մէջ յիշուած դրուագներէն, որոնք կը պատմեն՝ Աստուծոյ արարչագործութիւնը, մեր

նախածնողներուն՝ Ադամի եւ Եւայի մեղանշումը, մեղաւոր մարդկութեան վերականգնումին համար աստուածային ծրագրին նախաշաղիքը, Աբրահամ նահապետին եւ անոր սերունդին՝ Իսրայէլի ժողովուրդին կոչումը, Աստուծոյ պատուիրաններուն եւ օրէնքներուն տուչութիւնը, Իսրայէլի ազգին օրինազանցութիւնները եւ այդ պատճառով անոր կրած պատիժները:

Դասասանդութիւնը հետաքրքրական դարձնելու եւ աշակերտները տպաւորելու համար պայման է որ ուսուցիչը բուն փափաք ունենայ Աստուծոյ խօսքը անոնց ջամբելու, եւ առ այդ սերտէ եւ իրացնէ օրուան դասը, ու խանդավառութի պատմութեան հերոսին աստուածահաճոյ արարքովը: Երբ ուսուցիչը ապրումով պատմէ դրուագը, զինք ունկնդրող աշակերտներն ալ կ'ապրեցնէ եւ զանոնք ընկերակից կը դարձնէ իր խանդավառութեան:

Անհրաժեշտ է որ դասասանդութիւնը կատարուի աշակերտներուն տարիքին յարմար հասկնալի բաւերով:

Օրուան դասին յատուկ սուրբ գրային մեծադիր նկարներու ցուցադրութիւնն ալ կը խանդավառէ աշակերտները ու կը տպաւորէ:

Կիրակնօրեայ Դպրոցի իրաքանչիւր ուսուցիչ Տիրոջ դաշտին համար մշակ մըն է եւ կոչում ունի հայ մանուկներուն սրտերուն մէջ ցանելու Աստուծոյ խօսքը: Ուստի Աստուծոյ յուսալով ջերմեռանդ հոգիով ծառայենք ու տքնինք. յարատեւ աղօթենք եւ մեր քրիստոնէավայել օրինակելի կեանքով ջանանք աստուածաբաշտութեան վարժեցնել հսկ մատղաշ սերունդը:

ՆՈՒՊԱՐ ՍՐԿ. ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

Ա. Դաս

Աստուծոյ Ստեղծագործութիւնը

(Ծննդ. Ա., Բ., Գ.)

Աստուած մեր արարիչ հայրն է ու ստեղծիչը ամէն բաներու: Ան ստեղծած է երկինքն ու երկիրը: Անոր ստեղծագործութենէն առաջ երկիրը աներեւոյթ էր, այսինքն անձեւ ու պարապ. եւ անդունդին վրայ խաւար կար. ու Աստուծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ կը շրջէր:

Աստուած առաջին օրը ստեղծեց լոյսը եւ զայն զատեց խաւարէն: Լոյսին անունը կոչեց ցերեկ եւ խաւարին անունը՝ գիշեր:

Երկրորդ օրը Աստուած ստեղծեց երկինքը:

Երրորդ օրը Աստուած ստեղծեց ծովն ու ցամաքը եւ ամէն տեսակ բոյսերը:

Չորրորդ օրը Աստուած ստեղծեց արեւը, լուսինը եւ աստղերը:

Հինգերորդ օրը Աստուած ստեղծեց ջուրերու մէջ եղած ձուկերն ու ամէն տեսակ կենդանիները, եւ նաեւ թռչունները իրենց զանազան տեսակներով:

Վեցերորդ օրը Աստուած ստեղծեց ցամաքի վրայ ապրող կենդանիները:

Վեցերորդ օրուան մէջ Աստուած ստեղծեց նաեւ մարդը իր պատկերին պէս եւ զայն կոչեց Ադամ:

Աստուած երկրի հողէն շինեց մարդը եւ անոր

ներփչեց իր կենդանութեան շունչը, ու Ադամ ունեցաւ անմահ հոգի:

Աստուած Ադամին համար շինեց Եդեմի պարտէզը՝ դրախտը, ուր տնկուած էին տեսակ տեսակ պտղատու ծառեր: Պարտէզին մէջ բուսցուց նաեւ երկու ծառեր. մէկը կեանաց ծառ կը կոչուէր, միւսը՝ բարիի ու չարի գիտութեան ծառ:

Աստուած Ադամին ըսաւ.

— Դրախտի բոլոր ծառերու պտուղներէն համարձակօրէն կեր, բայց բարիի ու չարի գիտութեան ծառէն մի՛ ուտեր, որովհետեւ այն օրը որ անկէ ուտես, պիտի մեռնիս:

Ադամ առանձին էր Եդեմի պարտէզին մէջ: Աստուած որոշեց անոր տալ կեանքի ընկեր մը. ուստի Ադամին խորունկ քուն մը տուաւ եւ քնացած ատենը անոր կողի ոսկորներէն մէկը առաւ ու այդ ոսկորէն շինեց Եւան ու զայն Ադամին յանձնեց իրեն կին ըլլալու:

Ադամ եւ Եւա շատ երջանիկ էին դրախտին մէջ՝ վայելելով Աստուծոյ շնորհած բոլոր բարիքները: Սատանան նախանձեցաւ անոնց երջանկութեան եւ ուզեց Աստուծոյ դէմ անհնազանդութեան մղել զանոնք:

Օր մը երբ Եւան առանձին էր, սատանան օձի կերպարանք առնելով մօտեցաւ անոր եւ Աստուծոյ կողմէ արգիլուած գիտութեան ծառին պտուղին գովքը հիւսելով ըսաւ.

— Այդ պտուղէն ուտելով չէք մեռնիր. Աստուած գիտէ թէ այն օրը որ անկէ ուտէք, ձեր աչքերը պիտի բացուին եւ աստուածներու պէս պիտի ըլլաք՝ բարին ու չարը գիտնալով:

Եւա օձին խօսքերէն եւ ծառին գեղեցկութենէն հրապուրուելով՝ խաբուեցաւ եւ պտուղէն առաւ ու կերաւ: Քիչ ետք Ադամն ալ համոզեց ու անոր ալ բաժին տուաւ:

Երբ երկուքն ալ կերան, յանկարծ իրենց աչքերը բացուեցան ու զգացին թէ մերկ էին, եւ անմիջապէս թզենիի տերեւներով ծածկեցին իրենց մերկութիւնը: Մինչեւ այդ պահը չէին գիտեր իրենց մերկ ըլլալը:

Երբ Աստուած Եդեմի պարտէզը իջաւ, Ադամ եւ Եւա անոր ձայնը լսելով ծառերու մէջ պահուըտեցան:

— Ո՞ր ես Ադամ, կանչեց Աստուած:

— Պարտէզին մէջ քու ձայնը լսեցի ու վախցայ, որովհետեւ մերկ էի ու պահուըտեցայ:

Աստուած ըսաւ Ադամին.

— Ո՞վ պատմեց քեզի քու մերկ ըլլալը. արդեօք կերա՞ր այն ծառէն որուն համար քեզի պատուիրած էի որ չուտես:

Ադամ ըսաւ.

— Այն կինը զոր ինձի ընկեր տուիր, ան ինձի տուաւ այդ ծառին պտուղէն եւ ես ալ կերայ:

— Ինչո՞ւ համար այդպէս ըրիր, ըսաւ Աստուած Եւայի:

— Օձը զիս խաբեց, ու ես կերայ, պատասխանեց Եւա:

Աստուած ըսաւ օձին.

— Այս բանը ընելուդ համար անիծեալ ըլլաս ու փորիդ վրայ քալես եւ կեանքիդ բոլոր օրերը հող ուտես: Քու եւ կնոջ սերունդին միջեւ թշնամութիւն պիտի դնեմ. ան քու գլուխդ պիտի ջախջախէ եւ դուն անոր գարշապարը պիտի խայթես:

Եւ Եւային ալ ըսաւ.

— Քու ըրած յանցանքիդ համար ցաւով զաւակ պիտի ծնիս ու ամուսինիդ հնազանդիս եւ անոր իշխանութեան ներքեւ պիտի մնաս:

Աստուած Ադամին ալ ըսաւ.

— Քանի որ դուն քու կնոջդ խօսքը մտիկ ընելով անհնազանդ եղար, երկիրը քու պատճառովդ անիծեալ ըլլայ, փուշ եւ տատասկ բուսցնէ քեզի եւ երեսիդ քրտինքովը ուտես քու հացդ: Հող էիր ու հող պիտի դառնաս:

Աստուած Ադամին եւ Եւային մորթէ հագուստ չինեց ու տուաւ եւ զիրենք դրախտէն դուրս հանեց:

Այսպէս Ադամ եւ Եւա իրենց անհնազանդութեան մեղքին պատճառով զրկուեցան դրախտի վայելքներէն: Սակայն Աստուած դարձեալ իր հոգածութեան ներքեւ պահեց զանոնք եւ իր յարաբերութիւնը չկտրեց Ադամին հետ: Ան խոստացաւ փրկել մարդ արարածը իր մեղքերէն ու ետ ընդունիլ դրախտէն ներս:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուած հայրական սիրով պատճեց Ադամն ու Եւան, որպէսզի անոնք գղջան իրենց մեղքին համար ու իրեն դառնան: Աստուած գանոնք դրախտէն դուրս հանեց, որպէսզի անոնք կենաց ծառի պտուղէն ուտելով չամահացնէին իրենց ապականեալ մարմինը եւ սատանայի նման մեղաւոր վիճակի մէջ մնալով չդատապարտուէին յաւիտեական տանջանքի:

Աստուած մարդուն հոգին յաւիտեական տանջանքէ փրկելու համար անոր հողեղէն մարմինը մահուան դատապարտեց: Աստուած այնքան շատ սիրեց մարդ արարածը որ անոր փրկութեան համար իր Միածին Որդին Յիսուս Քրիստոսը աշխարհ դրկեց: Ան ծնաւ Սուրբ Կոյս Մարիամէն եւ ջախջախեց օձին (սատանային) գլուխը: Ան խաչին վրայ իր սուրբ արիւնը թափելով քաւութիւն ըրաւ մեղաւոր մարդկութեան համար: Ուստի ով որ Յիսուս Քրիստոսի հաւատայ ու մկրտուի, կը սրբուի Ադամէն ժառանգած իր սկզբնական մեղքէն ու կը դառնայ Աստուծոյ որդեգիր եւ ժառանգորդ երկինքի արքայութեան:

Մարդ արարածին պարտականութիւնն է հնազանդիլ Աստուծոյ եւ կատարել անոր պատուիրանները: Իսկ եթէ մարդկօրէն սխալի ու մեղանչէ, պէտք է խոստովանի ու թողութիւն խնդրէ Աստուծմէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աստուած քանի՞ օրուան մէջ ստեղծեց երկինքն ու երկիրը:
- 2) Աստուած եօթներորդ օրը ի՞նչ ըրաւ:
- 3) Աստուած Ադամը ի՞նչ բանէ շինեց:
- 4) Աստուած ի՞նչ պատուիրեց Ադամին:
- 5) Սատանան ի՞նչ կերպարանքով մօտեցաւ Եւային:
- 6) Օձը ի՞նչ ըսաւ Եւային:
- 7) Եւան օձէն խաբուելով ի՞նչ ըրաւ:
- 8) Եւա արգիլուած ծառի պտուղէն որո՞ւն տուաւ որ ուտէր:

9) Ադամ եւ Եւա արգիլուած ծառի պտուղը ուտելէն ետք ի՞նչ եղան:

10) Աստուած Եւային գործած յանցանքին համար ի՞նչ ըսաւ իրեն:

11) Աստուած Ադամին անհնազանդութեան համար ի՞նչ ըսաւ իրեն:

12) Աստուած ի՞նչ խոստացաւ Ադամին:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց»:
Ծննդ. Ա.1:

Բ. ԴԱՍ

Կայէն եւ Աբել

(ԾՆՆՊ. Դ. 1-15)

Ադամ եւ Եւա ունեցան երկու որդիներ: Անդրա-
նիկը Կայէնն էր որ, կը զբաղէր հողագործութեամբ.
Կրտսերը՝ Աբել հովիւ էր ու ոչխարներ կ'արածէր:

Օր մը երկու եղբայրներ Աստուծոյ ընծաներ մա-
տուցանելու ելան: Կայէն բարի սրտով, ուղղամտու-
թեամբ եւ արդարութեամբ չմատոյց իր ընծան, այլ
իր ձեռք բերած երկրի պտուղներուն լաւագոյնները
իրեն վերապահելէ ետք աւելցածներէն բերաւ Աս-
տուծոյ առջեւ: Սակայն Աբել իր ոչխարներուն լա-
ւագոյններէն զատեց իր մատուցանելիք նուէրը:

Աստուած Կայէնին ու անոր բերած ընծային չնա-
յեցաւ, բայց ընդունեց Աբելին նուէրը, որովհետեւ
ան հաւատքով ու մաքուր սրտով Կայէնէն աւելի
աղէկ զոհ մատոյց:

Կայէն այս բանը տեսնելով խիստ բարկացաւ ու
երեսը կախեց: Աստուած ըսաւ Կայէնի.

— Ինչո՞ւ բարկացար եւ ինչո՞ւ երեսդ կախեցիր:
Եթէ աղէկ ընես՝ ընդունելի կ'ըլլայ, եւ եթէ աղէկ
չընես, կը մեղանչես:

Կայէն չուզեց անդրադառնալ իր սխալին, այլ նա-
խանձեցաւ իր եղբորը եւ զայն դաշտը տանելով
սպաննեց ու փախաւ:

Աստուած ձայն տուաւ Կայէնին ըսելով.

— Ո՞ւր է քու եղբայրդ:

— Չեմ գիտեր, միթէ ես իմ եղբորս պահապանն եմ, պատասխանեց Կայէն:

Աստուած ըսաւ իրեն.

— Ի՞նչ ըրիր. եղբորդ արիւնին ձայնը գետնէն ինծի կը բողբոջէ: Հիմա դուն անիծեալ ես: Երբ երկիրը գործես, այսուհետեւ արդիւնքը չտայ քեզի: Երկրի մէջ աստանդական ու թափառական ըլլաս:

Կայէն ըսաւ Աստուծոյ.

— Իմ մեղքս շատ մեծ է: Ահա այսօր զիս երկրի երեսէն վռնտեցիր ու ես քու երեսէդ պիտի պահուիմ, եւ երկրի վրայ աստանդական ու թափառական պիտի ըլլամ, ու ով որ զիս գտնէ պիտի մեռցնէ:

Աստուած ըսաւ իրեն.

— Ուրեմն ով որ Կայէնը սպաննէ, անկէ եօթնապատիկ վրէժ առնուի:

Աստուած նշան մը դրաւ Կայէնին, որպէսզի ոեւէ մէկը զինք չսպաննէ:

Այնուհետեւ Կայէն իր օրերը խղճի խայթով, տառապանքով ու վախով անցուց:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուած կ'ընդունի զինք սիրայօժար փնտոողներուն աղօթքներն ու ընծաները եւ պատասխան կու տայ անոնց: Աստուած չ'ընդունիր չարասիրտ մարդոց աղօթքները, ոչ ալ անոնց նուէրները: Աստուծոյ համար նախ կարեւոր է մարդոց սրտին մաքրութիւնը:

Նախանձը մահացու մեղք է եւ կը մղէ իր ենթակաները այլ մեղքեր գործելու, ինչպէս որ մղեց Կայէնը եղբայրասպանութեան: Ուստի իւրաքանչիւր

հաւատացեալ զգուշանալու է նախանձելէ ուրիշներու ստացուածքին կամ յաջողութիւններուն: Իրենց վիճակէն գոհացող եւ Աստուծոյ փառք տուող մարդիկ հեռու կը մնան նախանձէ ու խաղաղութիւն կ'ունենան:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Կայէն եւ Աբել որո՞նց որդիներն էին:
- 2) Կայէն եւ Աբել ի՞նչ բերին Աստուծոյ:
- 3) Կայէն ի՞նչ տեսակ ընծայ բերաւ:
- 4) Աբել ի՞նչ տեսակ ընծայ բերաւ:
- 5) Աստուած որո՞ւ ընծային նայեցաւ եւ ընդունեց:
- 6) Ինչո՞ւ համար Աբելի ընծան ընդունուեցաւ:
- 7) Կայէն ինչո՞ւ համար բարկացաւ եւ իր երեսը կախեց:
- 8) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Կայէնին:
- 9) Կայէն իր եղբորը նախանձելով ի՞նչ ըրաւ:
- 10) Աստուած ի՞նչ հարցուց Կայէնին:
- 11) Կայէն ի՞նչ ըսաւ Աստուծոյ:
- 12) Աստուած ի՞նչ պատասխանեց:
- 13) Աստուած ի՞նչ դրաւ Կայէնին վրայ, որպէսզի ուրիշներ զանհկա չսպաննեն:
- 14) Կայէնին օրերը ինչպէ՞ս անցան:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Նախանձը ոսկորներուն փտութիւն է»: Առակ. ԺԴ. 30:

ՆՈՅ ՆԱՀԱՊԵՏ

(ԾԱՆՊ. Զ. 9-22, Է., Ը., Թ. 8-19)

Ադամ եւ Եւա Աբէլի մահէն ետք ունեցան Սէթ անունով ուրիշ որդի մը ու նաեւ այլ զաւակներ:

Սէթ ապրեցաւ Աստուծոյ վախովը եւ իր զաւակներուն եւ թոռներուն պատուիրեց որ աստուածպաշտութեամբ ապրին: Սէթի սերունդին զաւակները կոչուեցան Աստուծոյ որդիներ: Իսկ Կայէնի սերունդին զաւակները որոնք աստուածապաշտութեան մէջ չէին՝ կոչուեցան մարդոց որդիներ:

Հետագային Սէթի եւ Կայէնի սերունդները իրարու հետ ամուսնացան, բազմացան եւ զԱստուած մոռնալով չարացան: Աստուած երկինքէն անոնց ապականութիւնը տեսնելով որոշեց ջրհեղեղով բնաջնջել զանոնք: Սակայն Սէթի սերունդէն Նոյ անունով արդար մարդ մը գտնուեցաւ որ չարութիւն չէր գործեր ու բոլոր սրտով զԱստուած կը պաշտէր:

Աստուած Նոյին յայտնեց թէ որոշած է ջրհեղեղով պատժել ու բնաջնջել երկրի չար բնակիչները: Նաեւ պատուիրեց Նոյին որ մեծ տապան մը շինէ, որպէսզի երբ անձրեւները սկսին, ինք եւ իր ընտանիքը մէջը մտնելով ապաստին:

Նոյ սկսաւ տապանի շինութեան եւ մարդոց խօսեցաւ երկրի վրայ տիրող չարութեան եւ գալիք աստուածային պատիժի մասին. սակայն մարդիկ չհաւա-

տացին եւ զինք ծաղրեցին: Նոյ մեծ համբերութեամբ շարունակեց իր աշխատանքը ու վերջացուց տապանին շինութիւնը: Աստուծոյ պատուէրին համաձայն, Նոյ իր շինած տապանէն ներս առաւ երկրի ընտանի կենդանիներէն եօթնական հատ. իսկ վայրի կենդանիներէն երկերկու հատ:

Նոյ եւ իր երեք որդիները, նաեւ իր կինն ու իր երեք որդիներուն կիները տապանը մտան ու դուռը գոցեցին: Աստուած քառասուն օր՝ ցերեկ ու գիշեր անձրեւ զրկեց երկրի վրայ: Հեղեղները վազեցին, ջուրերը բարձրացան եւ բոլոր լեռները ջուրով ծածկուեցան: Բոլոր մարդիկ եւ ամէն շունչ ունեցող կակները մեռան, մինչ տապանը ջուրերու վրայ կը ծփար:

Երկրի ամբողջ երեսը հարիւր յիսուն օր ջուրով ծածկուած մնաց: Յետոյ Աստուած հով մը բերաւ եւ ջուրերը սկսան քաշուիլ ու տապանը Արարատ լեռան վրայ նստաւ: Նոյ տապանին պատուհանը բացաւ եւ ազոաւ մը արձակեց որ ելաւ ու անդին ասդին պտուտեցաւ մինչեւ ջուրերուն ցամքիլը: Ետքը Նոյ աղանի մը արձակեց, որպէսզի հասկնար թէ արդեօք երկրի ջուրերը նուազած էին: Բայց աղանին ոտքին թաթերը դնելու համար տեղ մը չգտնելով ետ դարձաւ դէպի տապանը: Եօթը օր ետք Նոյ դարձեալ արձակեց աղանին որ թռաւ ու գնաց, եւ երեկոյեան վերադարձաւ տապան՝ բերնին մէջ ձիթենիի նոր փրցուած տերեւ մը բռնած: Նոյ հասկցաւ թէ երկրի վրայէն ջուրերը բաւական քաշուած են: Եօթը օր յետոյ Նոյ նորէն արձակեց աղանին, որ ալ չվերադարձաւ:

Նոյ եւ իր կինը եւ իր երեք որդիները ու անոնց կիները, նաեւ բոլոր անասունները տապանէն դուրս ելան:

Տապանէն ելլելէն վերջ Նոյ իր ընտանիքի անդամներուն հետ միասին աղօթեց Աստուծոյ եւ զոհեր մատոյց:

Աստուած լսեց Նոյի եւ իր որդիներուն աղօթքը եւ ուխտ ըրաւ որ անգամ մըն ալ ջրհեղեղով պիտի չկորսնցնէ երկիրը: Իսկ իր ուխտին որպէս նշան հաստատեց ծիածանը:

Աստուած օրհնեց Նոյը եւ անոր որդիները ու ըսաւ անոնց.

— Աճեցէ՛ք եւ բազմացէք եւ երկիրը լեցուցէք:

Նոյի երեք որդիները՝ Սէմ, Քամ եւ Յաֆէթ ունեցան զաւակներ, որոնք տարածուեցան երկրի զանազան կողմերը եւ անոնցմէ յառաջ եկան երկրի բոլոր ազգերը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Երբ մարդիկ անիրաւութեան ու գարշելի մեղքերու ետեւ ըլլան եւ իրենց չարութենէն ետ չդառնան, Աստուած կը պատժէ զանոնք ու անոնց յիշատակը երկրէ բնաջինջ կ'ընէ: Սակայն կ'ողորմի արդարներուն ու զանոնք կ'ազատէ իրենց անդութիւններէն:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

1) Ինչո՞ւ համար Աստուած որոշեց պատժել երկրի բնակիչները:

2) Երկրի բնակիչներուն մէջ ո՞վ արդար գտնուեցաւ:

3) Աստուած ի՞նչ պատուիրեց Նոյի:

4) Նոյ ինչո՞ւ համար շինեց տապանը:

5) Նոյի ընտանիքէն զատ ուրիշ որո՞նք մտան տապանէն ներս:

6) Քանի՞ օր՝ ցերեկ ու գիշեր անձրեւ եկաւ:

7) Նոյի տապանը ո՞ր լեռան վրայ նստաւ:

8) Առաջին անգամ Նոյ ո՞ր թռչունը արձակեց տապանէն եւ ան ի՞նչ ըրաւ:

9) Երկրորդ անգամ Նոյ ո՞ր թռչունը արձակեց, եւ ան ի՞նչ ըրաւ:

10) Վերջին անգամ տապանէն արձակուած աղաւնիկ վերադարձին իր բերնին մէջ ի՞նչ բռնած էր:

11) Նոյ եւ իր որդիները տապանէն դուրս ելլելէ վերջ ի՞նչ ըրին:

12) Աստուած իր ըրած ուխտին որպէս նշան ինչ հաստատեց երկնակամարին վրայ:

13) Նոյ քանի՞ որդիներ ունէր եւ ի՞նչ էին անոնց անունները:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տիրոջ երեսը չարագործներուն դէմ է՝ անոնց յիշատակը երկրէ բնաջինջ ընելու համար»: Սաղմոս ԼԳ. (ԼԴ.) 16:*

* Փակագիծի մէջ առնուած Սաղմոսաց գրքի գլուխներուն թիւերը Սուրբ Գիրքի Ամերիկեան ընկերութեան կողմէ հրատարակուած աշխարհաբար Աստուածաշունչի յատուկ են:

Աբրահամ Նահապետ

(ԾԱՆԳ. ԺԱ. 31-32, ԺԲ. 1-9, ԻԲ. 1-19)

Սեմի ցեղէն Թարա անունով մարդ մը իր զաւակներով Քաղդէաստանի Ուր քաղաքէն ճամբայ ելաւ Քանանու երկիրը երթալու համար: Երբ Խառան հասաւ, չչարունակեց իր ճամբան եւ հոն բնակեցաւ:

Թարայի որդիներէն Աբրահամ արդար մարդ մըն էր: Ան չհետեւեցաւ իր շրջապատի կռապաշտ մարդոց ընթացքին: Ան փնտռեց երկինքն ու երկիրը ստեղծող ճշմարիտ Աստուածը եւ հետամուտ եղաւ զԱյն պաշտելու:

Աստուած Աբրահամին բարեպաշտ ընթացքը տեսնելով յայտնուեցաւ անոր եւ ըսաւ.

— Քու երկրէդ, ազգականներէդ եւ քու հօրդ տունէն ելիր եւ գնա՛ այն երկիրը որ ես քեզի պիտի ցուցնեմ: Քեզ մեծ ազգ մը պիտի ընեմ ու օրհնեմ:

Աբրահամ հնազանդեցաւ Աստուծոյ: Ան իր կնոջ՝ Սառային եւ իր եղբորորդւոյն՝ Լովտին հետ գնաց Քանանու երկիրը եւ հոն պանդխտացաւ: Աստուած նորէն յայտնուեցաւ իրեն եւ ըսաւ.

— Քու սերունդիդ պիտի տամ այս երկիրը:

Աստուած օրհնեց Աբրահամը ու հարստացուց զայն, եւ ան ունեցաւ բազմաթիւ ծառաներ, անհամար ոչխարներ, ուղտեր եւ այլ ընտանի կենդանիներ: Աստուած մանչ զաւակ մըն ալ շնորհեց իրեն:

Աբրահամ շատ կը սիրէր իր զաւակը: Անոր անունը դրաւ Իսահակ եւ զայն վարժեցուց աստուածպաշտութեան:

Օր մը Աստուած ուզեց փորձել Աբրահամին հաւատքն ու իրեն հանդէպ ունեցած սէրը եւ ըսաւ անոր:

— Ով Աբրահամ, հիմա քու սիրած որդիդ՝ Իսահակը առ ու Մորիայի երկիրը գնա եւ հոն զայն ինծի ողջակէզ ըրէ:

Աբրահամ հնազանդեցաւ Աստուծոյ ձայնին եւ առտուն կանուխ ելլելով ողջակէզի համար փայտեր կտրեց ու իշուն վրայ բեռցուց. ապա պատանի Իսահակն ու իր երկու ծառաները հետն առնելով երեք օրուան ճամբայ կտրեց: Երրորդ օրը Աբրահամ հեռուէն տեսաւ այն տեղը ուր ողջակէզի սեղանը պիտի պատրաստէր, եւ ըսաւ իր ծառաներուն:

— Դուք հոս իշուն հետ մնացէք, ես եւ Իսահակը երթանք Աստուծոյ որոշած տեղը. հոն երկրպագութիւն ընենք ու ետքը վերադառնանք:

Ճամբան Իսահակ իր հօրը հարցուց.

— Հայր, ահա փայտերը եւ կրակը, բայց ողջակէզ ըլլալու գառը ո՞ւր է:

— Աստուած իրեն ողջակէզ ըլլալու գառը կը պատրաստէ, որդեակ, պատասխանեց Աբրահամ:

Երբ որոշուած տեղը հասան, Աբրահամ գետնէն քարեր հաւաքեց ու զոհի համար սեղան մը շինեց եւ անոր վրայ փայտերը շարեց ու Իսահակը կապելով անոնց վրայ դրաւ որ զայն Աստուծոյ զոհէր. ու մինչ դանակը ձեռքն առած էր, յանկարծ Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն կանչեց եւ ըսաւ.

— Աբրահամ, Աբրահամ, տղուն ձեռք մի դպցնէր: Հիմա գիտցայ որ դուն Աստուծոյ կը վախնաս,

որովհետեւ նոյնիսկ քու մէկ հատիկ որդիդ չինայեցիր:

Մինչ այդ Աբրահամ իր աչքերը վեր վերցնելով մացառներու մէջ իր եղջիւրներէն բռնուած խոյ մը տեսաւ, եւ զայն առնելով ողջակէզ մատոյց Աստուծոյ իր որդւոյն փոխարէն:

Տիրոջ հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն կանչեց Աբրահամը եւ ըսաւ.

— Տէրը այսպէս կ'ըսէ. «Քանի որ դուն քու սիրելի որդիդ չինայեցիր եւ պատրաստ գտնուեցար զայն ինծի ողջակէզ մատուցանելու, քեզ օրհնելով պիտի օրհնեմ ու քու սերունդդ երկինքի աստղերուն եւ ծովու աւազին պէս պիտի շատցնեմ: Իսկ երկրի բոլոր ազգերն ալ քու սերունդովդ պիտի օրհնուին:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուած իրեն հանդէպ Աբրահամին հաւատքն ու սէրը հասկնալու համար անկէ ողջակէզ ուզեց Իսահակը:

Աստուած Աբրահամին զօրաւոր հաւատքն ու սէրը տեսնելով օրհնեց զայն եւ խոստացաւ մեծ ազգ մը ընել անոր սերունդը եւ անոնց դրկել իր Միածին Որդին Յիսուս Քրիստոսը եւ անոր առաքեալներուն միջոցաւ բոլոր ազգերուն քարոզել ու շնորհել մեղքերու թողութիւն, օրհնութիւն եւ երկինքի արքայութեան ժառանգութիւնը:

Աբրահամ նահապետին զօրաւոր հաւատքն ու Աստուծոյ հանդէպ ունեցած սրտանց սէրը օրինակ դառնալու են մեր բոլորին:

Աստուած կ'օրհնէ ու կը վարձատրէ այն ամէնը, որոնք զինք կը սիրեն ու կը պահեն իր պատուիրանները:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աբրահամ ինչպիսի՞ մէկն էր:
- 2) Աստուած ինչո՞ւ համար յայտնուեցաւ Աբրահամին:
- 3) Աբրահամ ո՞ր երկրին մէջ պանդխտացաւ:
- 4) Աստուած Աբրահամին հաւատքը փորձելու համար ի՞նչ ըսաւ իրեն:
- 5) Աբրահամ Իսահակը ո՞ր տարաւ:
- 6) Աբրահամ գետնէն քարեր առնելով ի՞նչ շինեց:
- 7) Աբրահամ Իսահակը կապելով ո՞ր դրաւ:
- 8) Երկինքէն ո՞վ ձայն տուաւ Աբրահամին եւ ի՞նչ ըսաւ:
- 9) Աբրահամ Իսահակին տեղ ի՞նչ զոհեց Աստուծոյ:
- 10) Աստուած հրեշտակին բերնով ի՞նչ ըսաւ Աբրահամին եւ ի՞նչ խոստացաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Սիրէ քու Տէր Աստուածդ ամբողջ սրտովդ»: Զուգ. Ժ. 27:

Ե. ԴԱՍ

Սողոմ եւ Գոմոր Քաղաքներու Կործանումը

(ԾԱՆՊ. ԺԸ. 20-33, ԺԹ. 1-28)

Աբրահամ Նահապետին օրով երկու քաղաքներ կային Սողոմ եւ Գոմոր անուններով, որոնց բնակիչները շատ չար էին: Աստուած որոշեց այդ քաղաքները կործանել, եւ իր որոշումը յայտնեց Աբրահամին:

Աբրահամ ուզեց միջնորդել այդ քաղաքներու համար եւ ըսաւ Աստուծոյ.

— Արդեօք ամբարիշտին հետ արդա՞րն ալ պիտի կորսնցնես: Թերեւս այն քաղաքին մէջ յիսուն արդարներ ըլլան:

— Եթէ Սողոմի մէջ յիսուն արդար գտնեմ, անոնց համար ամբողջ քաղաքը պիտի խնայեմ, ըսաւ Աստուած:

Աբրահամ նորէն հարցուց.

— Եթէ հոն քառասունհինգ արդար գտնուի, դարձեալ պիտի կործանե՞ս:

— Եթէ հոն քառասունհինգ արդար գտնեմ, չեմ կորսնցններ, ըսաւ Աստուած:

— Թերեւս հոն քառասուն գտնուի:

— Քառասունին համար ալ չեմ կորսնցններ:

Աբրահամ նորէն հարցուց.

— Թերեւս հոն երեսուն գտնուի:

— Եթէ հոն երեսուն գտնեմ, չեմ կորսնցններ:

— Իսկ եթէ քսան հոգի գտնուի:

— Դարձեալ չեմ կորսնցններ:

— Անգամ մը եւս հարցնեմ քեզի, Տէր, ըսաւ Աբրահամ, թերեւս հոն տասը արդարներ գտնուին. այդ տասին սիրոյն չե՞ս խնայեր այդ քաղաքը:

Աստուած յայտնեց Աբրահամին թէ պատրաստ էր այդ քաղաքը խնայելու եթէ տասը արդարներ գտնուէին հոն. սակայն Աբրահամի եղբորորդի Ղովտէն զատ ուրիշ արդար մարդ մը չէր գտնուեր հոն:

*

* *

Իրիկուան դէմ Ղովտ Սողոմ քաղաքին դուռը նստած ատեն յանկարծ երկու հրեշտակներ տեսաւ ու զանոնք դիմաւորեց եւ իր երեսը մինչեւ գետին ծռելով խոնարհութիւն ըրաւ. ապա զանոնք իր տունը հրաւիրեց եւ անոնց առջեւ կերակուր դրաւ:

Սողոմացի չար մարդիկ իրիկունը Ղովտին տունը պաշարեցին եւ իրմէ պահանջեցին երկու հիւրերը իրենց յանձնել: Անոնք կարծեցին թէ Ղովտին հիւրերը սովորական մարդիկ են եւ իրենք կրնան իրենց ուզած չարութիւնը ընել անոնց:

Ղովտ դուրս ելլելով աղաչեց անոնց որ չարութենէ ետ կենան. բայց անոնք նկատի չառին Ղովտին աղաչանքը եւ ուզեցին դուռը խորտակել եւ ներս մտնել: Նոյն միջոցին երկու հրեշտակները ձեռքերնին երկնցնելով Ղովտը ներս առին ու դուռը գոցեցին. իսկ այդ չար մարդիկն ալ կուրուրթեամբ պատժուեցան:

— Տէրը մեզ ղրկեց որ այս քաղաքը կորսնցնենք, ուստի այս քաղաքէն ելէք ու գացէք, ըսին հրեշտակները Ղովտին:

Յաջորդ առաւօտ հրեշտակները արտորցուցին Ղովտը եւ պատուիրեցին անոր որ շուտով մեկնէր քաղաքէն, ու մինչ Ղովտ կը տնտնար, հրեշտակները բռնեցին անոր ձեռքէն ու անոր կնոջ եւ երկու աղջիկներուն հետ միասին քաղաքէն դուրս հանեցին: Հրեշտակներէն մէկը ըսաւ Ղովտին.

— Անձդ ազատելու համար փախիր ու ետեւդ մի՛ նայիր, լեռ փախիր, չըլլայ որ կորսուիս:

Ղովտ խնդրեց որ փոխանակ լեռը ելլելու, մօտակայ պզտիկ քաղաքը փախչի եւ հոն ապաստանի: Հրեշտակը հրաման տուաւ իրեն որ հոն երթայ:

Երբ Ղովտ հրեշտակին արտօնած քաղաքը հասաւ, Աստուած երկինքէն ծծումբ եւ կրակ տեղացուց Սողոմի ու Գոմորի վրայ ու փճացուց զանոնք:

Ղովտին կինը հրեշտակին տուած պատուէրին հակառակ շարժելով ետին դարձաւ իր բնակած Սողոմ քաղաքը տեսնելու համար, եւ իսկոյն աղի արձան դարձաւ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուած կը պատժէ չարութիւն գործող մարդիկը:

Աստուած կ'ողորմի արդարներուն ու զանոնք կ'ազատէ վտանգներէ:

Մարդ արարածին համար ամենակարեւոր բանը իր անձին՝ հոգիին ազատութիւնն է եւ ոչ թէ ստացուածքը: Իմաստուն մարդիկ կը փախչին ու հեռու կը մնան մեղքի բոյն դարձած միջավայրերէ ու ետ

չեն նայիր, որպէսզի իրենց անձը ազատեն դժոխքի յաւիտեանական տանջանքէն: Իսկ անոնք որ Աստուծոյ պատուէրին հակառակ շարժելով ետին կը նային՝ այսինքն իրենց անձը՝ հոգին ազատելու համար չեն անապարեք, կէս համբան մնալով վնաս կը կրեն ու կը պատժուին Ղովտի կնոջ պէս:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Աստուած ինչո՞ւ համար որոշեց կործանել Սողոմ ու Գոմոր քաղաքները:

2) Աստուած որո՞ւն յայտնեց իր որոշումը:

3) Մինչեւ քանի՞ արդար մարդոց սիրոյն Աստուած պատրաստ էր քաղաքը չկորսնցնելու:

4) Ո՞վ կը բնակէր Սողոմի մէջ որպէս արդար:

5) Սողոմի մարդիկը Ղովտին երկու հիւրերը տեսնելով ի՞նչ ըրին:

6) Երկու հրեշտակները ի՞նչ ըրին Ղովտին տունը պաշարող սողոմացիներուն:

7) Երկու հրեշտակները ի՞նչ պատուիրեցին Ղովտին:

8) Աստուած երկինքէն ի՞նչ ղրկեց Սողոմ եւ Գոմոր քաղաքներուն վրայ:

9) Ղովտին կինը ինչո՞ւ համար պատժուեցաւ եւ աղի արձան դարձաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Ամբարիշտներուն վախճանը կորուստ պիտի ըլլայ»: Սաղմ. 12. (1է.) 38:

Իսահակի Ամուսնութիւնը
(ԾԱՆՊ. ԻԴ.)

Իսահակ հետեւեցաւ իր հօր Աբրահամի ճամբուն եւ դարձաւ շատ բարեպաշտ երիտասարդ մը:

Աբրահամ Նահապետ ուզեց ամուսնացնել Իսահակը. սակայն չէր ուզեր որ իր որդին Քանանու երկրի բնակիչներու աղջիկներէն մէկուն հետ ամուսնանար, որովհետեւ քանանացիները չար ու ապականած մարդիկ էին եւ կրնային Իսահակը մոլորեցնել: Ուստի Աբրահամ իր տան վերակացու ծառան՝ Եղիազարը զրկեց Միջագետք իր ազգականներուն քով, որպէսզի անոնցմէ պատուաւոր աղջիկ մը ընտրէր ու բերէր Իսահակին համար:

Եղիազար խոստացաւ կատարել իր տիրոջ փափաքը եւ ճամբայ ելաւ: Հետը առաւ ծառաներ, ուղտեր եւ զանազան նուէրներ. օրերով ճամբորդելէ ետք հասաւ Աբրահամ Նահապետի եղբօր՝ Նաքովրի քաղաքը եւ երեկոյեան մօտ իր ուղտերը նստեցուց ջրհորի մը քով:

Նախքան գործի ձեռնարկելը Եղիազար Աստուծոյ աղօթեց եւ ըսաւ.

— Ով Տէր, իմ տիրոջս Աբրահամի Աստուածը, յաջողէ ինծի այսօր եւ իմ տիրոջս Աբրահամին բարերարութիւն ըրէ: Ահա ես ջուրի աղբիւրին քով կը կայնիմ եւ այս քաղաքին աղջիկները ջուր հանելու

կ'ելլեն: Եւ եթէ աղջկայ մը ըսեմ, «չնորհք ըրէ, սափորդ իջեցուր որ խմեմ», ու ան ինծի ըսէ, «խմէ եւ քու ուղտերուդ ալ խմցնեմ», թող ան ըլլայ քու Իսահակ ծառայիդ համար սահմանած աղջիկդ:

Մինչ Եղիազար աղօթքը վերջացնելու վրայ էր, Ռեբեկա անունով աղջիկ մը սափորը ուսին՝ ջուր քաշելու եկաւ: Եղիազար աղջկան քով գնաց եւ խմելու ջուր ուզեց: Աղջիկը ջուրին սափորը Եղիազարին երկնցնելով ըսաւ.

— Խմէ՛, տէր իմ. եթէ կը փափաքես, ուղտերուդ համար ալ ջուր քաշեմ եւ անոնց ալ խմցնեմ:

Քիչ ետք Ռեբեկան իր սափորով դարձեալ ջուր քաշեց եւ Եղիազարի ուղտերուն ալ խմցուց: Եղիազար աղջկան քաղաքավարութիւնը վարձատրեց անոր տալով ոսկիէ երկու ապարանջաններ եւ օղակ մը: Ապա զայն հարցուփորձելով իմացաւ թէ ան Աբրահամի եղբօրորդւոյն աղջիկն էր:

Ռեբեկա Եղիազարին առաջարկեց որ իրենց տունը իջեւանի եւ ապա տուն երթալով իր եղբօր՝ Լաբանին պատմեց Եղիազարին հետ իր ունեցած հանդիպումը: Լաբան անմիջապէս դէպի աղբիւր գնաց ու Եղիազարը իրենց տունը հրաւիրեց:

Կերակուրի սկսելէ առաջ Եղիազար պատմեց թէ ինք ինչու համար եւ որու կողմէ եկած էր: Տեղեկութիւն տուաւ Աբրահամ Նահապետին եւ անոր որդւոյն Իսահակի մասին: Ի վերջոյ Ռեբեկային ձեռքը խնդրեց Իսահակին համար:

Ռեբեկայի հայրն ու եղբայրը հաւանեցան եւ ընդառաջեցին Եղիազարի խնդրանքին: Եղիազար արծաթեղէն ու ոսկեղէն զարդեր եւ հանդերձներ տուաւ Ռեբեկային ու նաեւ այլ նուէրներ՝ ընտանիքի միւս

անդամներուն: Ապա Աստուծոյ փառք տալով ուրախութեամբ կերակուրի նստաւ:

Յաջորդ օր հայրը, մայրն ու եղբայրը Ռեբեկան օրհնեցին եւ իր աղախիներուն հետ միասին յանձնեցին Եղիազարին ու ճամբու դրին:

Իսահակ եւ Ռեբեկա կազմեցին աստուածահաճոյ բարեպաշտ ընտանիք մը: Աստուած Իսահակն ալ օրհնեց եւ ըսաւ.

— Քեզ պիտի օրհնեմ եւ քու սերունդդ պիտի շատցընեմ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Իսահակ իր հօր Արրահամէն սորվեցաւ աստուածպաշտութիւնը եւ հետեւեցաւ անոր օրինակին: Իր հօրը ցուցմունքներուն հետեւելով ամուսնացաւ բարի ու պարկեշտ Ռեբեկային հետ եւ ստացաւ Աստուծոյ օրհնութիւնը:

Եղիազար շատ հաւատարիմ ծառայ մըն էր եւ իր տիրոջ Արրահամին օգտակար ըլլալու համար կ'աշխատէր ու կ'աղօթէր:

Ռեբեկա քաղաքավար ու ծառայատէր աղջիկ մը ըլլալուն համար վարձատրուեցաւ եւ օրհնուեցաւ:

Իսահակին հնազանդութիւնը, Եղիազարին հաւատարմութիւնը եւ Ռեբեկային քաղաքավարութիւնը գեղեցիկ օրինակներ են իրաքանչիւր հայորդիի համար:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Ի՞նչպիսի ծառայ մըն էր Եղիազար:
- 2) Արրահամ Եղիազարը ո՞ր դրկեց. ինչո՞ւ համար:
- 3) Ինչո՞ւ համար Արրահամ Իսահակին համար քանակացի աղջիկ առնել չէր ուզեր:
- 4) Եղիազար ջրհորին քով ի՞նչ աղօթեց Աստուծոյ:
- 5) Եղիազարի աղօթքէն վերջ ո՞վ եկաւ ջրհորին մօտ:
- 6) Եղիազար ի՞նչ խնդրեց Ռեբեկայէն:
- 7) Ռեբեկան ի՞նչ ըրաւ եւ ի՞նչ ըսաւ Եղիազարին:
- 8) Եղիազար Ռեբեկային ծառայութիւնը ընդունելէ ետք ի՞նչ նուիրեց անոր:
- 9) Ռեբեկային եղբայրը՝ Լարան ո՞ր հրաւիրեց Եղիազարը:
- 10) Եղիազար կերակուրի չսկսած ի՞նչ ըսաւ եւ ի՞նչ առաջարկեց Ռեբեկայի հօրն ու եղբորը:
- 11) Ռեբեկայի հայրն ու եղբայրը ի՞նչ ըրին:
- 12) Իսահակ եւ Ռեբեկա ինչպիսի՞ ընտանիք կազմեցին:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Քեզ պիտի օրհնեմ ու քու սերունդդ պիտի շատցնեմ»:
ՄԵՆԴ. ԻԶ. 24:

Յակոբ եւ Եսաւ
(ԾԱՆՊ. ԻԵ. 27-34, ԻԷ)

Իսահակ ունեցաւ երկու որդիներ, որոնք երկուորեակներ էին: Անդրանիկին անունն էր Եսաւ, իսկ երկրորդը՝ կոչուած էր Յակոբ:

Եսաւ մազոտ էր եւ կը զբաղէր որսորդութեամբ: Յաճախ իր որսերէն խորտիկներ կը պատրաստէր ու հօրը կը բերէր: Իսահակ կը սիրէր Եսաւը, որովհետեւ անոր որսերէն կ'ուտէր:

Եսաւ իր հօր անդրանիկ զաւակն ըլլալով իրաւունք ունէր անոր յաջորդելու եւ իրենց գերդաստանին ղեկը ձեռք առնելու. սակայն ան կարեւորութիւն չէր տար անդրանկութեան պաշտօնին: Իր ժամանակը կ'անցընէր որսորդութեամբ եւ հաճոյքի ժամանցներով: Իրեն համար նպատակ կամ իտէպլ չէր Աբրահամով սկսուած ու Իսահակով շարունակուող հաւատքի կեանքը որ նուիրուած էր Աստուծոյ ու անոր կատարելիք մեծագոր գործերուն: Եսաւ իր հօր եւ մօր պատուէրին հակառակ շարժելով ամուսնացաւ քանանացի կռապաշտ աղջիկներու հետ: Իր այդ արարքը ցաւ պատճառեց Իսահակին եւ Ռեբեկային:

Յակոբ բնաւորութեամբ հանդարտ էր եւ աւելի արժանաւորութիւն ունէր իր հօր յաջորդն ըլլալու քան Եսաւը: Խելացի էր ան եւ կ'ուզէր քայել իր հօրը ճամբէն: Ռեբեկան Յակոբը Եսաւէն աւելի կը սիրէր

եւ անոր լաւ յատկութիւնները տեսնելով միշտ առաջ կը մղէր զայն: Ռեբեկայի փափաքն էր որ Յակոբ Եսաւէն առնէր անդրանկութեան պաշտօնը եւ անդրանիկ զաւակին իրաւունք համարուող հայրական օրհնութիւնը, քանի որ Եսաւ իր ընթացքով արժանի չէր այդ օրհնութեան:

Այդ հին օրերուն սովորութիւն էր որ մէկու մը անդրանիկ որդին ժառանգէր իր հօր իշխանութիւնն ու հարստութիւնը: Միւս որդիները նուէրներ կը ստանային ու կը հեռանային: Մեծ որդին իր հօրը յաջորդելով պարտաւոր էր իրենց նահապետական ընտանիքին հաւատքը, աւանդութիւններն ու բարքերը փոխանցելու իր զաւակներուն՝ բարձր բռնելով գերդաստանին պատիւը:

Յակոբ իր եղբօր՝ Եսաւին թոյլ ընթացքն ու անդրանկութեան պաշտօնին հանդէպ անոր անտարբերութիւնը տեսնելով յարմար առիթի մը սպասեց անոր ձեռքէն անդրանկութեան իրաւունքը խլելու համար, եւ այդ առիթը ներկայացաւ իրեն:

Օր մը Եսաւ դաշտէն վերադարձին յոգնած ու անօթի էր մարելու աստիճան: Նոյն ժամուն Յակոբ ապուր կ'եփէր: Եսաւ ըսաւ Յակոբին.

— Ծնորհք ըրէ, այդ շիկաթանէն (ոսպապուր) տուր որ ուտեմ:

— Եթէ քու անդրանկութեան իրաւունքդ ինծի ծախես, այն ատեն քեզի կու տամ, ըսաւ Յակոբ:

— Անդրանկութենէն ինծի ի՞նչ օգուտ կայ, հիմա ես անօթութենէս պիտի մեռնիմ, պատասխանեց Եսաւ:

— Դուն այսօր ինծի երդում ըրէ եւ հաստատէ թէ քու անդրանկութեանդ իրաւունքը ինծի կը ծախես, ըսաւ Յակոբ:

Եսաւ յօժարեցաւ եւ երդում ընելով Յակոբին ծախեց իր անդրանկութեան իրաւունքը: Այն ատեն Յակոբ հաց եւ ոսպէ ապուր տուաւ անոր, եւ ան կերաւ, խմեց ու գնաց:

Եսաւ իր այս ընթացքովը անարգեց իր անդրանկութեան արժէքը: Ան իր անդրանկութիւնը ծախելով ինքնաբերաբար Յակոբին փոխանցած եղաւ իր հօր Իսահակին կողմէ անդրանիկ զաւկին տրուելիք օրհնութիւնն ալ:

*
* *

Երբ Իսահակ ծերացաւ, աչքերը տկարացան եւ ալ չէր կրնար տեսնել: Օր մը ան կանչեց Եսաւը եւ ըսաւ.

— Գնա՛, ինձի որս մը բեր եւ իմ սիրածիս պէս խորտիկներ ըրէ, որպէսզի քեզ օրհնեմ:

Մինչ Եսաւ դաշտը որսի գացած էր, Ռեբեկան կանչեց Յակոբը եւ ըսաւ.

— Ես իմացայ որ հայրդ Եսաւը որսի զրկեր է, որպէսզի անոր բերած որսէն ուտէ ու ետքը զայն օրհնէ: Արդ, հիմա գնա՛ եւ երկու ուլ բեր. ես զանոնք կը մորթեմ եւ խորտիկներ կը պատրաստեմ: Դուն ալ զանոնք հօրդ տար, որպէսզի Եսաւին տեղ քեզ օրհնէ:

Յակոբ նախ տատամսեցաւ, սակայն մօրը պնդումին վրայ կատարեց անոր պատուէրը: Մայրը պատրաստեց կերակուրը եւ Եսաւին հագուստները Յակոբին հագցուց. իսկ այժի ուլերուն մորթերովն ալ ծածկեց անոր մարմինին մերկ մնացած մասերը:

Յակոբ խորտիկները Իսահակին տանելով ըսաւ.

— Ո՛վ հայր իմ:

— Ո՞վ ես դուն, որդեակ իմ, հարցուց հայրը: Յակոբ պատասխանեց.

— Ես քու անդրանիկ որդիդ Եսաւն եմ. ինձի ըսածիդ պէս ըրի: Ելի՛ր, նստէ եւ իմ որսէս կեր, որպէսզի քու հոգիդ զիս օրհնէ:

— Ի՞նչպէս այդչափ շուտով գտար որսը, հարցուց հայրը:

— Աստուած որսը իմ առջեւ բերաւ, ըսաւ Յակոբ: Իսահակ կասկածեցաւ եւ ըսաւ.

Մօտ եկուր, որպէսզի քեզ շօշափեմ:

Յակոբ մօտեցաւ: Հայրը շօշափեց զինք եւ ըսաւ.

— Ձայնը Յակոբի ձայնն է, սակայն ձեռքերը Եսաւի ձեռքերն են:

Այսպէս Իսահակ չճանչցաւ Յակոբը, քանի որ անոր ձեռքերը Եսաւի ձեռքերուն պէս մազոտ էին: Խորտիկները ուտելէ ետք Յակոբը քովը կանչեց եւ օրհնեց զայն:

Հագիւ թէ Յակոբ հօրը քովէն հեռացել էր, Եսաւ որսէն վերադարձաւ եւ ինքն ալ խորտիկներ շինելով հօրը բերաւ:

— Դուն ո՞վ ես, հարցուց Իսահակ անոր:

— Ես եմ, քու անդրանիկ որդիդ, պատասխանեց Եսաւ:

Իսահակ խիստ սարսափեցաւ ու ըսաւ.

— Քիչ առաջ ինձի որս բերողը ո՞վ էր, որ ես անոր խորտիկներէն կերայ ու օրհնեցի զայն, ալ անշուշտ ան օրհնեալ պիտի ըլլայ:

Եսաւ իր հօրմէն այս խօսքերը լսելով մեծ աղաղակով լացաւ:

Իսահակ Եսաւին ալ օրհնութիւն տուաւ, սակայն ոչ որպէս անդրանիկ զաւկի տրուելիք օրհնութիւն մը:

Այս ղէպքէն վերջ Եսաւ սկսաւ ատել Յակոբը ու մտադրեց զայն սպաննել: Իսահակ եւ Ռեբեկա երբ տեղեակ դարձան Եսաւի մտադրութեան, որոշեցին Յակոբը Միջագետք՝ իր մօրեղբօր Լաբանին քով զրկել:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Եսաւին թոյլ եւ անհոգ կեանքը եւ անդրանկութեան հանդէպ ունեցած անտարբերութիւնը պատճառ դարձան որ Յակոբին անցնի անդրանկութեան իրաւունքը եւ ինք գրկուի անդրանիկ գաւկի տրուելիք օրհնութենէն ալ:

Ով որ Աստուծոյ կողմէ իրեն տրուած շնորհներուն արժէքն ու յարգը չ'ուզեր գիտնալ եւ զանոնք բարի նպատակներու համար օգտագործելու չի յօժարիր, ինքզինք գրկած կ'ըլլայ Աստուծոյ պարգեւելիք օրհնութիւններէն:

Յակոբ հայրական օրհնութիւնը ստանալու համար սուտ խօսեցաւ ու խաբեց իր հայրը եւ այդ պատճառով ալ անոր պատիժը կրեց: Ան փախաւ իր հօրեանական տունէն, չտիրացաւ հօրեանական հարստութեան եւ երկար ժամանակ պանդխտութեան մէջ տապեցաւ:

Բարի նպատակներու հասնելու համար զարտուղի միջոցներ գործածելն ալ դատապարտելի է Աստուծոյ առջեւ: Աստուած թէեւ կը ներէ գղջացող մեղաւորին յանցանքները, սակայն յանցաւորը իր սխալ արարքներուն յառաջ բերած տառապանքներէն նեղութիւն կը կրէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Իսահակ քանի՞ զարակ ունեցաւ: Տուր անունները:
- 2) Ո՞վ էր անդրանիկը:
- 3) Եսաւ իր ժամանակը ինչպէ՞ս կ'անցընէր:
- 4) Յակոբին բնատրութիւնը ինչպէ՞ս էր:
- 5) Անդրանիկ զարակը ի՞նչ կը ստանար իր հօրմէն եւ անոր մահէն ետք ի՞նչ էր իր պարտականութիւնը:
- 6) Եսաւ կարեւորութիւն կու տա՞ր իր անդրանկութեան:
- 7) Եսաւ ինչպէ՞ս ծախեց իր անդրանկութեան իրաւունքը Յակոբին:
- 8) Ծերանալէն ետք Իսահակին աչքերը ի՞նչ եղան:
- 9) Իսահակ Եսաւին օրհնութիւն տալէ առաջ ի՞նչ առաջարկեց անոր:
- 10) Ռեբեկան ի՞նչ առաջարկեց Յակոբին:
- 11) Իսահակ Յակոբը շօշափելէ ետք ի՞նչ ըսաւ:
- 12) Եսաւ որսէն վերադարձէն ետք կրցա՞ր անդրանկութեան օրհնութիւնը առնել:
- 13) Եթէ Եսաւ իր անդրանկութիւնը ծախած չըլլար, այս բանը պիտի պատահէ՞ր իրեն:
- 14) Յակոբ ինչո՞ր համար Միջագետք փախաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Ուշադիր հսկեցէք որ ռեւէ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն չգրկուի»: Եբր. ԺԲ. 15:

Յակոբ եւ Իր Տասներկու Որդիները
(ԾԱՆՊ. ԻԸ. 1-5, 10-22, ԼԵ. 23-29)

Իսահակ կանչեց Յակոբը, օրհնեց զայն եւ պատուիրեց որ Աստուածպաշտութեամբ ապրի եւ Եսաւի պէս կռապաշտ քանանացիներու աղջիկներուն հետ չամուսնանայ, այլ երթայ Միջագետք եւ հոն իր ազգականներէն պատուաւոր աղջիկ առնէ:

Յակոբ հնազանդեցաւ ու գնաց: Ճամբան՝ գիշերը երբ գլուխը քարի մը վրան դրած կը քնանար, երազին մէջ տեսաւ երկար սանդուխ մը, որուն գլուխը երկինք կը հասնէր եւ Աստուծոյ հրեշտակները անկէ կ'ելլէին ու կ'իջնէին: Երազին մէջ Աստուած ըսաւ Յակոբին.

— Ես եմ քու հօրդ Աբրահամի Աստուածը եւ Իսահակի Աստուածը. այդ երկիրը որուն վրայ դուն կը պառկիս, քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ: Ահա ես քու հետդ եմ եւ ուր որ երթաս, քեզ պիտի պահեմ: Քեզ մեծ ազգ մը պիտի ընեմ ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին:

Առաւօտուն Յակոբ քունէն արթննալով իր գլխուն տակ դրած քարը առաւ, վրան իւղ թափեց, աղօթեց եւ օձեց. ապա զայն արձան կանգնելով այդ տեղը Բեթել կոչեց որ կը նշանակէ Աստուծոյ Տունը:

Յակոբ Միջագետք հասնելով գտաւ իր մօրեղբայրը, եւ անոր երկու աղջիկները՝ Լիան ու Ռաբելը

իրեն կին առաւ: Քսան տարի ծառայեց իր մօրեղբոր Լաբանին՝ անոր ոչխարները արածելով: Ապրեցաւ չարքաշ կեանք մը, նեղութիւններ կրեց, սակայն չմոռցաւ իր հայրերուն Աստուածը ու սրտանց պաշտեց զԱյն: Իր մօրեղբայրը Լաբան յաճախ անիրաւութիւններ ըրաւ իրեն հանդէպ, սակայն Աստուած օրհնեց զինք եւ ան տէր դարձաւ անհամար ոչխարներու, արջառներու, ուղտերու եւ մեծ հարստութեան:

Քսան տարի ետք Յակոբ իր ունեցած ստացուածքովը ճամբայ ելաւ դէպի Քանանու երկիրը՝ իր հօրը քով երթալու: Սակայն կը վախնար Եսաւի վրէժխնդրութենէն:

Վերադառնալու ատեն, գիշեր մը Աստուած Յակոբին յայտնուեցաւ, օրհնեց ու քաջալերեց զինք եւ իր անունը փոխելով Իսրայէլ կոչեց: Հետագային Յակոբին սերունդը եւս կոչուեցաւ Իսրայէլի Որդիներ, Իսրայէլի Ժողովուրդ եւ Իսրայէլի ազգ:

Աստուած Եսաւին կարծր սիրտը մեղմացուց եւ երկու եղբայրներուն իրարու հանդիպումը եղաւ շատ սիրալիր: Յակոբ Եսաւին հետ ողջագուրուեցաւ եւ անոր նուէրներ տուաւ իր հօտերէն ու արջառներէն:

Իսահակ խոր ծերութեան մէջ տեսաւ իր երկու զաւակներուն հաշտութիւնը եւ իր աչքերը փակեց հարիւր ութսուն տարեկանին:

Յակոբ ունեցաւ տասներկու որդիներ, որոնց անուններն են՝ Ռուբէն, Շմաւոն, Լեւի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուլոն, Գադ, Ասեր, Յովսէփ, Բենիամին, Դան եւ Նեփթաղիմ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուած կ'օրհնէ ու կը հոգայ հաւատարմօրէն զինք պաշտողները: Կը ներէ անոնց յանցանքները, իր հովանաւորութեան տակ կ'առնէ զանոնք ու կ'առաջնորդէ:

Յակոբ իր հօր Իսահակին պատուէրին համեմատ Աստուծոյ ճամբուն մէջ քայլեց եւ օրհնուեցաւ: Մենք ալ Յակոբի նման ընդունելու ենք մեր ծնողներուն քարի խրատները, որպէսզի ստանանք Աստուծոյ առաջնորդութիւնն ու օրհնութիւնը:

Յակոբի ու Եսաի հաշտութիւնը օրինակ պէտք է ըլլայ մեզի: Եթէ որեւէ պատճառով մը իրարու հետ նեղուած ըլլանք, քէն պահելու չենք, այլ ներողամիտ գտնուելով հաշտուելու ենք իրարու հետ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Իսահակ ի՞նչ պատուիրեց Յակոբին եւ ո՞ր դրկեց զայն:
- 2) Յակոբ ի՞նչ տեսաւ իր երագին մէջ:
- 3) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Յակոբին:
- 4) Յակոբ արթննալէ ետք ի՞նչ ըրաւ իր գլխուն տակ դրուած քարը. եւ այդ վայրը ի՞նչ կոչեց:
- 5) Ի՞նչ կը նշանակէ Բեթէլ:
- 6) Ի՞նչ էին անունները Յակոբի երկու կիներուն:
- 7) Յակոբ քանի՞ տարի ծառայեց իր մօրեղբոր Լաբանին:

8) Յակոբ ի՞նչ գործով կը զբաղէր:

9) Աստուած Յակոբին անունը փոխելով ի՞նչ կոչեց:

10) Յակոբին եւ Եսաին հանդիպումը ինչպէ՞ս եղաւ:

11) Յակոբ քանի՞ որդիներ ունեցաւ:

12) Իսահակ քանի՞ տարի ապրեցաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը բոլոր զինք սիրողները կը պահէ»: Սաղմ. ՃԽԴ.
(ՃԽԵ.) 20:

Յովսէփ Գեղեցիկ
(ԾԱՆՈՒ. ԼԷ. ԵՆ ԼԹ.)

Յովսէփ եւ Բենիամին Յակոբ Նահապետի կրտսեր որդիներն էին: Անոնց մայրը՝ Ռաքէլ մեռած էր Բենիամինին ծնած օրը: Յակոբ Նահապետ կը գուր- գուրար անոնց վրայ. նամանաւանդ շատ կը սիրէր Յովսէփը որ գեղեցիկ էր տեսքով եւ պարկեշտ՝ նկա- րագրով: Յակոբ գոյնզգոյն պատմուծան մը շինել տուած էր անոր որ երբ հագնէր, աւելի շքեղ կը դառ- նար: Միւս եղբայրները այս բաները տեսնելով կը նախանձէին անոր:

Գիշեր մը Յովսէփ երազ տեսաւ եւ յաջորդ օր ըսաւ եղբայրներուն.

— Երազիս մէջ բոլորս ալ դաշտն էինք ու որաներ (հասկերու խուրճ) կը կապէինք. եւ ահա իմ որաս ելաւ ու շիտակ կանգնեցաւ. իսկ ձեր որաները գալով երկրպագութիւն ըրին իմ որայիս:

Եղբայրները Յովսէփին երազը իմանալով սրտնե- ղած ըսին իրեն:

— Իրաւցնէ մեր վրայ պիտի թագաւորե՞ս, իրաւ- ցընէ մեր վրայ պիտի տիրե՞ս:

Ուրիշ օր մը Յովսէփ երազ մը եւս տեսաւ ու նորէն ըսաւ իր եղբայրներուն.

— Երազիս մէջ տեսայ թէ արեւը, լուսինը եւ տասնըմէկ աստղեր ինծի երկրպագութիւն կ'ընէին:

Հայրը յանդիմանեց Յովսէփը եւ ըսաւ.

— Ի՞նչ է այս քու տեսած երազդ. միթէ ես մայրդ եւ եղբայրներդ իրաւցնէ՞ պիտի գանք ու մինչեւ գե- տին քեզի խոնարհութիւն պիտի ընենք:

Հայրը թէեւ յանդիմանեց Յովսէփը, սակայն իր սրտին մէջ պահեց անոր պատմած երազը:

Այս երկրորդ երազին վրայ Յովսէփին եղբայրները նախանձեցան իրեն ու սկսան ատել զինք:

Ժամանակ մը ետք Յովսէփին եղբայրները իրենց հօտերը արածելու համար հեռու տեղ գացած էին: Յակոբ Նահապետ երկար ատեն լուր չէր առած իր որդիներէն. ուստի կանչեց Յովսէփը եւ զայն դրկեց իր եղբայրներուն մօտ, որպէսզի անոնցմէ լուր մը բերէր:

Յովսէփ ճամբայ ելաւ իր եղբայրները փնտռելու: Եղբայրները հեռուէն Յովսէփը տեսնելով իրարու ըսին.

— Ահա երազ տեսնողը կու գայ:

Շուտով խորհրդակցեցան եւ որոշեցին Յովսէփը մեռցնել եւ գուրբի մը մէջ նետել: Սակայն իրենց մեծ եղբայրը՝ Ռուբէն ըսաւ անոնց.

— Մի՛ մեռցնէք ու արիւն մի՛ թափէք. եկէք, այս գուրբին մէջ զինք ողջ-ողջ նետենք:

Ռուբէն չէր ուզեր որ Յովսէփին վնաս մը հասնէր. անոր նպատակն էր իր եղբայրներէն գաղտնի զայն գուրբէն հանել ու ազատել:

Երբ Յովսէփ իր եղբայրներուն քով հասաւ, անոնք հանեցին անոր բազմագոյն պատմուծանը եւ զինք նետեցին անջուր գուրբին մէջ:

Քիչ ետք երբ Ռուբէն ուրիշ տեղ գացած էր, իս- մայելացի վաճառականներու կարաւան մը անցաւ

այնտեղէն: Եղբայրները Յովսէփը գուրէն հանելով որպէս գերի քսան կտոր արծաթի ծախեցին իսմայելացիներուն: Քիչ ետք երբ Ռուբէն եկաւ, եղելութիւնը իմանալով շատ ցաւեցաւ:

Յովսէփին եղբայրները իրենց հայրը խաբելու համար այժմը մորթեցին ու Յովսէփին բազմազոյն պատմուճանը անոր արիւնին թաթխելով տարին իրենց հօրը ու նենգութեամբ ըսին.

— Այս պատմուճանը ճամբան գտանք. արդեօք ասիկա քու որդւո՞յդ պատմուճանն է:

Յակոբ արիւնոտ պատմուճանը տեսնելուն պէս ճանչցաւ զայն ու լալով ըսաւ.

— Իմ որդւոյս պատմուճանն է այս. չար գազան մը կերած ըլլալու է զայն. Յովսէփ անշուշտ գիշատուեցաւ:

Յակոբ իր հանդերձները պատուեց. քուրճ հագաւ, դառնապէս լացաւ ու շատ օրեր սուգ պահեց: Բոլորը զինք մխիթարելու ելան, սակայն ինք մխիթարուիլ չէր ուզեր եւ կ'ըսէր.

— Ես սուգով գերեզման պիտի իջնեմ՝ իմ որդւոյս քով:

Իսմայելացիները Յովսէփը տարին Եգիպտոս ու զայն ծախեցին Պետափրէս անունով մարդու մը որ Փարաւոնի դահճապետն էր:

Յովսէփ հաւատարմօրէն ծառայեց Պետափրէսի: Աստուած Յովսէփի սիրոյն օրհնեց Պետափրէսը եւ ան շատ հարստացաւ: Պետափրէս Յովսէփին հաւատարմութիւնը տեսնելով իր բոլոր հարստութեան վրայ վերակացու դրաւ զայն: Սակայն Պետափրէսի կինը չար էր եւ նախանձոտ: Ան իր զրպարտութիւններով Յովսէփը անհաւատարիմ ցոյց տուաւ իր

ամուսինին: Պետափրէս իր կնոջ չարախօսութեան հաւատալով Յովսէփը բանտ նետել տուաւ: Բայց Աստուած միշտ Յովսէփին հետն ըլլալով իր ողորմութեան տակ պահեց զայն եւ բանտապետին առջեւ շնորհք գտնել տուաւ: Բանտապետը Յովսէփին բարի նկարագիրը տեսնելով քաղցրութեամբ վարուեցաւ անոր հետ եւ բանտարկեալներուն վրայ հսկիչ կարգեց զայն:

ԵՋՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Յովսէփին մաքուր նկարագիրն ու պարկեշտութիւնը գիճք սիրելի դարձուցած էին Աստուծոյ եւ իր հօրը՝ Յակոբին: Թէեւ եղբայրները նախանձեցան անոր եւ ուզեցին մեղցնել, բայց Աստուած թոյլ չտուաւ անոնց, որովհետեւ իր ընտրեալ Յովսէփին միջոցաւ մեծ գործ մը պիտի կատարէր Եգիպտոսի մէջ: Յովսէփի համբերութեամբ, աղօթքով եւ միշտ Աստուծոյ ապաւինելով դիմագրաւեց իրեն հանդէպ եղած նախանձը, ատելութիւնն ու չար դիտաւորութիւնները:

Յովսէփին մաքուր նկարագիրը, պարկեշտ ընթացքն ու Աստուծոյ հանդէպ ունեցած մեծ վստահութիւնը օրինակ ըլլալու են մեզի:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Յակոբ ինչո՞ւ համար շատ կը սիրէր Յովսէփը:
- 2) Յակոբ Յովսէփին համար ի՞նչ շինել տուած էր:

- 3) Առաջին անգամ Յովսէփ ինչպիսի՞ երազ տեսաւ:
- 4) Երկրորդ անգամ Յովսէփ ի՞նչ տեսաւ երազին մէջ:
- 5) Եղբայրները Յովսէփին երազները իմանալէ ետք ի՞նչ ըսին եւ ի՞նչ ըրին:
- 6) Յակոբ Նահապետ Յովսէփին երազները իմանալէ ետք ի՞նչ ըսաւ:
- 7) Յակոբ Յովսէփը ո՞ր դրկեց:
- 8) Եղբայրները Յովսէփը տեսնելով ի՞նչ ըսին իրարու:
- 9) Ռուբէն ի՞նչ առաջարկեց իր եղբայրներուն:
- 10) Ի՞նչ էր Ռուբէնին նպատակը:
- 11) Ռուբէնին բացակայութեան եղբայրները Յովսէփը որո՞նց ծախեցին:
- 12) Իսմայելացի վաճառականները ո՞ր տարին Յովսէփը եւ որո՞ւ ծախեցին:
- 13) Ո՞վ գրպարտութիւն ընելով բանտ նետել տուաւ Յովսէփը:
- 14) Բանտապետը ինչպէ՞ս վարուեցաւ Յովսէփին հետ:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Տիրոջ աչքը իրմէ վախցողներուն ու իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է»: Սաղմ. ԼԲ. (ԼԳ.) 18:

Ժ. ԴԱՍ

Յովսէփ կը մեկնէ Փարաւոնին Երազը

(ԾԱՆՊ. Խ. ԵՒ ԽԱ.)

Մինչ Յովսէփ բանտին մէջ էր, օր մը երկու բանտարկեալներ եւն բերուեցան իր քով: Մէկը Փարաւոնին մատուակապետն էր, իսկ միւսը՝ հացադործապետը:

Գիշեր մը այս երկու բանտարկեալները երազ տեսան եւ առաւօտուն խոռված վիճակ ունեցան:

— Պատմեցէք ինծի ձեր տեսած երազները, ըսաւ անոնց Յովսէփ:

Մատուակապետը ըսաւ.

— Երազիս մէջ տեսայ որ առջեւս որթատունկ մը կար ու որթատունկին վրայ երեք ճիւղեր կային, որոնց վրայ խաղողի երեք ողկոյզներ հասած էին: Ես խաղողները առնելով զաւաթին մէջ ճմլեցի ու զաւաթը Փարաւոնին տուի:

Յովսէփ մտիկ ընելէ ետք ըսաւ մատուակապետին.

— Երազիդ մէջ տեսած երեք ուռերը երեք օրեր են: Երեք օրէն Փարաւոնը քեզ բանտէն պիտի հանէ ու նախկին պաշտօնիդ վրայ պիտի հաստատէ: Միայն թէ այս բարիքը քեզի եղած ատեն զիս յիշէ Փարաւոնին առջեւ ու այս բանտէն զիս ազատէ, քանի որ ես անիրաւ տեղը նետուած եմ այստեղ:

Հացագործն ալ իր երազը պատմեց եւ ըսաւ .

— Երագիս մէջ տեսայ որ գլխուս վրայ երեք ճերմակ սակառներ ունէի, ու վրայի սակառին մէջ Փարաւոնին համար պատրաստուած տեսակ տեսակ կարկանդակներ կային, եւ թռչունները գալով զանոնք կ'ուտէին:

Յովսէփ ըսաւ Հացագործապետին .

— Երեք սակառը երեք օր է: Երեք օրէն Փարաւոն քեզ բանտէն հանելով ծառէ մը պիտի կախէ եւ թռչունները քու մարմինդ պիտի ուտեն:

Յովսէփին մեկնութիւնները ճիշդ ելան: Երեք օրէն մատուակապետը իր պաշտօնը վերստանձնեց . իսկ Հացագործապետը կախուեցաւ: Բայց մատուակապետը մոռցաւ Յովսէփին խնդրանքը:

Երկու տարի ետք, գիշեր մը Փարաւոն երկու երազներ տեսաւ: Առտուն երբ արթնցաւ, շատ խռովեցաւ եւ կանչել տուաւ իր բոլոր իմաստուն մարդիկը ու անոնց պատմեց իր երազները, սակայն ոեւէ մէկը չկրցաւ մեկնել:

Մատուակապետը մէկէն յիշեց Յովսէփը ու Փարաւոնին ներկայանալով պատմեց թէ բանտին մէջ երբայեցի երիտասարդ մը կար որ կրնար երազ մեկնել:

Փարաւոն մարդ զրկեց ու Յովսէփը իր առջեւ բերել տուաւ եւ ըսաւ անոր:

— Երազ տեսայ ու զայն մեկնող մը չկայ . բայց իմացայ որ դուն լսած երազդ կրնաս մեկնել:

Յովսէփ պատասխանեց Փարաւոնին .

— Ոչ թէ ես, այլ Աստուած պիտի տայ խաղաղութեան պատասխանը Փարաւոնին:

Փարաւոն սկսաւ պատմել .

— Երագիս մէջ տեսայ որ գետին եզերքը կայներ էի, եւ ահա գետէն եօթը երինջներ ելան պարարտ ու գիրով մարմինով եւ մարգագետնին վրայ կ'արածէին: Նոյն միջոցին ուրիշ եօթը երինջներ ալ ելան, որոնք շատ նիհար էին: Վերջէն եկող նիհար երինջները կերան նախորդ եօթը գէր երինջները, սակայն նորէն նիհար մնացին: Արթնցայ ու նորէն քնացայ եւ երկրորդ երագի մէջ տեսայ որ ցորենի ցօղունի մը վրայ եօթը լեցուն ու աղէկ հասկեր կ'ելլէին, եւ ահա անոնց ետեւէն եօթը չոր ու նիհար հասկեր կը բուսնէին: Քիչ ետք նիհար հասկերը կլլեցին եօթը աղէկ հասկերը:

Յովսէփ Փարաւոնը մտիկ ընելէ ետք ըսաւ .

— Տեսած երկու երազներուդ մեկնութիւնը նոյնն է: Եօթը գէր երինջները եւ եօթը լեցուն հասկերը եօթը տարիներ են: Անոնց ետեւէն եկած եօթը նիհար երինջները եւ եօթը չոր հասկերը եօթը տարուան սով է: Աստուած իր ընելիքը Փարաւոնին ցուցուցեր է: Եգիպտոսի երկրին մէջ եօթը տարի մեծ առատութիւն պիտի ըլլայ . իսկ անոր ետեւէն պիտի գայ եօթը տարուան սով մը որ նախկին առատութիւնը մոռցնել պիտի տայ իր սաստկութեամբը: Ուստի Փարաւոնը թող հանճարեղ եւ իմաստուն մարդ մը գտնէ եւ Եգիպտոսի երկրին վրայ կեցնէ: Անոր հսկողութեան տակ գործակալներ դնէ ամէն քաղաքի մէջ, որպէսզի անոնք առատութեան եօթը տարիներուն ցորեն ամբարեն:

Փարաւոն իր երազներուն մեկնութիւնը իմանալով հիացաւ Յովսէփի իմաստութեան վրայ եւ ըսաւ .

— Քեզ ամբողջ Եգիպտոսի վրայ իշխան կը կար-

գեմ: Դուք քու գիտցած ձեռովդ կառավարէ այս երկիրը ու ամբարէ ցորենները:

Փարաւոն իր մատանին հանելով Յովսէփի մատին անցուց եւ անոր բեհեզէ հանդերձներ հազցուց ու պարանոցին ալ ոսկիէ մանեակ անցուց:

Փարաւոնին հրամանով Յովսէփը թագաւորական երկրորդ կառքին մէջ նստեցուցին եւ անցուցին քաղաքի գլխաւոր փողոցներէն: Կառքը անցնելու ժամանակ Փարաւոնին մարդիկը ժողովուրդին կը պոռային որ Յովսէփին առջեւ խոնարհին:

Յովսէփ Փարաւոնէն ետք Եգիպտոսի ամենամեծ իշխանը դարձաւ: Ան մէն քաղաքներու մէջ ամբարներ շինեց եւ առասուլթեան եօթը տարիներու ընթացքին ցորեն հաւաքեց ու պահեց:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Յովսէփ իր տառապանքներուն եւ կրած նեղութիւններուն ընթացքին չտրտնջաց Աստուծոյ դէմ, այլ հաւատով յուսաց անոր ողորմութեան: Աստուած վարձատրեց Յովսէփը. անոր շնորհեց իմաստութեան եւ երազ մեկնելու կարողութիւն ու զինք բարձրացուց Եգիպտոսի իշխանական աթոռին:

Մեկ ալ երբ Աստուծոյ ցամբուն մէջ հաւատարմօրէն ֆայեմք եւ իրեն յուսանք, Աստուած մեզ ալ կ'ազատէ մեր դիմաց ցցուող նեղութիւններէն ու կը բարձրացնէ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Որո՞նք բանտարկուեցան եւ Յովսէփին քով եկան:
- 2) Մատնուակապելու ի՞նչ տեսած էր իր երազին մէջ:
- 3) Հացագործապետը ի՞նչ տեսած էր իր երազին մէջ:
- 4) Յովսէփ ինչպէ՞ս մեկնեց մատնուակապետին երազը:
- 5) Հացագործապետին երազը ինչպէ՞ս մեկնեց:
- 6) Յովսէփ ի՞նչ պատուիրեց մատնուակապետին:
- 7) Փարաւոն ի՞նչ տեսաւ իր երազներուն մէջ:
- 8) Ո՞վ մեկնեց Փարաւոնին երկու երազները:
- 9) Յովսէփ ինչպէ՞ս մեկնեց Փարաւոնին երազները եւ ի՞նչ ըստ:
- 10) Փարաւոն Յովսէփին իմաստութիւնը տեսնելով ի՞նչ ըստ եւ ի՞նչ ըրտ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Արդարին նեղութիւնները շատ են, բայց Տէրը ամենէն կը փրկէ զանկա»: Սաղմ. ԼԳ. (ԼԴ.) 19:

Յովսէփ կը Յայտնուի իր Եղբայրներուն
(ԾԱՆՈՒ. ԽԲ.-ԽԶ.)

Երբ առատութեան եօթը տարիները վերջացան ու սովը վրայ հասաւ, Յովսէփ սկսաւ իր ամբարաններէն ցորենները ծախել: Ամէն երկիրներէ մարդիկ սկսան Եգիպտոս երթալ ցորեն գնելու համար:

Յակոբ նահապետ Եգիպտոսի մէջ պաշար ըլլալու իմանալով իր որդիները հոն դրկեց որպէսզի ցորեն գնեն: Սակայն իր ամենէն պատիկ որդին՝ Բենիամինը քովը պահեց, վախնալով որ ճամբան փորձանք մը կրնար պատահիլ անոր:

Յակոբի տասը որդիները Եգիպտոս երթալով ներկայացան Յովսէփին ու անոր առջեւ մինչեւ գետին խոնարհութիւն ըրին: Յովսէփ ճանչցաւ իր եղբայրները եւ յիշեց իր տեսած երազները որոնք կ'իրականանային: Սակայն Յովսէփ ինքզինք չյայտնեց անոնց եւ զանոնք փորձելու դիտումով խստութեամբ ըսաւ.

— Դուք այս երկիրը բարի նպատակով չէք եկած, այլ՝ զայն լրտեսելու եւ անոր տկարութիւնները տեսնելու համար. հետեւաբար ձեզի պէս մարդիկ բանտարկելու է:

Եղբայրները այլայլելով ըսին.

— Ո՛չ, տէր իմ, մենք լրտեսներ չենք, բոլորս ալ մէկ մարդու զաւակներ ենք: Մենք տասներկու

եղբայրներ ենք. ամենէն պատիկը իր հօրը քովն է. իսկ միւսը անյայտ է: Բու ծառաներդ հոս եկած են ցորեն գնելու համար:

Յովսէփ երեք օր զիրենք բանտարկեց եւ ապա դուրս հանելով ըսաւ.

— Հիմա ձեր եղբայրներէն մէկը քովս պիտի պահեմ. իսկ դուք գացէք եւ ձեր հետը պաշար տարէք, որպէսզի անօթի չմնաք: Ձեր ճշմարտախօսութիւնը փաստելու համար ձեր ամենէն պատիկ եղբայրը հոս բերէք, որպէսզի զայն տեսնեմ ու գիտնամ թէ դուք անվնաս մարդիկ էք: Այն ատեն հոս բանտարկուած ձեր եղբայրը կ'արձակեմ եւ դուք ազատօրէն կրնաք այս երկիրն հետ առուտուր ընել: Իսկ եթէ ձեր պատիկ եղբայրը հոս չբերէք, այլեւս իմ երեսս չէք կրնար տեսնել եւ ձեզի ցորեն չեմ տար:

Եղբայրները Յովսէփին խիստ խօսքերուն չկրցան պատասխան մը տալ. սակայն իրարու միջեւ ըսին. «Այս բոլոր նեղութիւնները որ կը քաշենք, մեր յանցանքին համար է: Այն ատեն մենք Յովսէփին աղաչանքին դիմաց անգուլթ եղանք ու զայն ծախեցինք գերի ըլլալու»:

Իսկ Ռուբէն յարեց.

— Այն ատեն ես ձեզի ըսի որ Յովսէփին դէմ մեղք մի գործէք ու չարութիւն մի ընէք, եւ դուք մտիկ չըրիք ինծի. ահա ասիկ այդ մեղքին պատճառով Աստուած մեզ կը պատժէ:

Յովսէփ կը հասկնար անոնց խօսած լեզուն, սակայն անոնց հետ թարգմանով կը խօսէր: Անոնց զղջումի արտայայտութիւնները իմանալով շատ յուզուեցաւ եւ սրահէն դուրս ելլելով լացաւ: Ապա ետ գալով անոնց մէջէն զատեց Շմաւոնը եւ անոր

ձեռքերը կապեց բոլորին առջեւ: Իսկ իր մարդոց պատուիրեց որ անոնց քուրձերը ցորենով լեցնելու ատեն իրենց բերած ստակները ետ մէջը դնեն:

Եղբայրները երբ իրենց հօրը քով եկան, պատմեցին իրենց գլխուն եկած բաները: Իսկ երբ իրենց քուրձերը բացին եւ անոնց մէջ ստակները տեսան, խռովեցան ու վախցան:

Ծերունի Յակոբ եւս վախցաւ եւ շատ ցաւեցաւ Ծմաւոնի բանտարկութեան համար:

Սովը օրէ օր կը սաստկանար: Յակոբ եւ իր զաւակները հատցուցին Եգիպտոսէ բերուած ցորենը: Յակոբ իր որդիներուն ըսաւ.

— Գացէք եւ մեզի նորէն ցորեն գնեցէք:

Անոնք պատասխանեցին.

— Եթէ Բենիամինը մեզի չընկերանայ, չենք կրնար Եգիպտոս երթալ ու ներկայանալ այդ մեծ իշխանին եւ անկէ ցորեն գնել:

— Զիս անորդի թողուցիք, ըսաւ Յակոբ, — Յովսէփ չկայ, Ծմաւոն չկայ, Բենիամինն ալ պիտի առնէք, եւ եթէ ճամբան անոր փորձանք մը պատահի, իմ ճերմակ մագերս տրամութիւնով գերեզման պիտի իջեցնէք:

— Հայր, ըսաւ Յուզան, — Բենիամինը ինծի հետ ղրկէ ու երթանք ցորեն գնենք, որպէսզի անթուլթենէ չմեռնինք: Ես երաշխաւոր կ'ըլլամ անոր համար:

Յակոբ ստիպուած թող տուաւ Բենիամինը եւ իր զաւակներուն պատուիրեց որ իրենց քուրձերուն մէջէն ելած ստակները ետ տանին: Նաեւ Քանանու երկրի պտուղներէն ալ նուէր ղրկեց Եգիպտոսի մեծ իշխանին:

Եղբայրները Եգիպտոս հասնելով Յովսէփին առջեւ

կայնեցան: Յովսէփ իր վերակացուին պատուիրեց որ զանոնք իր տունը տանի եւ կէսօրուան ճաշի պատրաստութիւն տեսնէ անոնց համար:

Վերակացուն զանոնք տուն տարաւ ու քաջալերեց որ չվախնան: Քիչ ետք Ծմաւոնն ալ բանտէն հանելով իրենց յանձնեց:

Կէսօրին Յովսէփ երբ տուն եկաւ, տասնըմէկ եղբայրները մինչեւ գետին ծռելով խոնարհութիւն ըրին:

— Այն ձեր ծեր հայրը տակաւին ո՞ղջ է, հարցուց Յովսէփ իր եղբայրներուն, իսկ Բենիամինը տեսնելով հարցուց.

— Ա՞յս է ձեր պզտիկ եղբայրը որու մասին խօսեցաք... Աստուած ողորմի քեզի, որդեակ:

Յովսէփ շուտով դուրս ելաւ, չկրցաւ զսպել ինքզինքը եւ իր ներքին սենեակը մտնելով լացաւ: Քիչ ետք երեսը լուալով ետ սրահ մտաւ ու ճաշի նստաւ իր եղբայրներուն հետ:

Յովսէփ իր եղբայրները ճամբելէ առաջ իր վերակացուին պատուիրեց որ անոնց խուրձերը ցորենով լեցնէ եւ իրենց բերած ստակներն ալ նախորդ անգամ ըրածին պէս պարկերուն բերանը դնէ: Իսկ Բենիամինի պարկին մէջ դնել տուաւ իր արծաթէ գաւաթը:

Յաջորդ առաւօտ տասնըմէկ եղբայրները ուրախ զուարթ ճամբայ ելան: Երբ բաւական հեռացած էին, Յովսէփ իր վերակացուն ղրկեց անոնց ետեւէն: Մարդը հասնելով ըսաւ.

— Ի՞նչ է այս ձեր ըրածը. դուք բարիքի դէմ չարիք կը հատուցանէք: Ինչո՞ւ համար իմ տիրոջս արծաթէ գաւաթը գողցած էք:

Եղբայրները շնորհակալ եւ ըսին.

— Մենք նման բան մը չըրինք. որուն քովէն որ գաւաթը ելլէ, թող ան մեռնի եւ մենք ծառայ ըլլանք ձեզի:

Վերակացուն բանալ տուաւ բոլորին քուրձերը եւ մեծէն սկսելով նայեցաւ, ու գաւաթը Բենիամինի քուրձին մէջէն ելաւ: Բոլոր եղբայրները ետ քաղաք դարձան ու Յովսէփին առջեւ կայնեցան շուարած եւ ընկճուած վիճակով:

Յովսէփ ըսաւ անոնց.

— Ի՞նչ է այս ձեր ըրածը. որուն քովէն որ ելաւ այս գաւաթը, զայն թող չեմ տար որ երթայ: Այն մարդը ինծի ծառայ պիտի ըլլայ. իսկ դուք բոլորդ ալ կրնաք երթալ ձեր երկիրը:

Եղբայրներուն մէջէն Յուզա առաջ անցնելով մօտեցաւ Յովսէփին եւ ըսաւ.

— Այս մեր եղբայրը իր հօրը ամենէն պատիկ գաւակն է. իսկ իր եղբայրը մեռած է: Հայրը զինք շատ կը սիրէ եւ իրեն շատ կապուած է: Եթէ զայն իր հօրը չդարձնենք, կրնայ սրտին ցաւէն մեռնիլ եւ մենք անոր ճերմակ մազերը տրտմութիւնով գերեզման իջեցուցած պիտի ըլլանք: Ուստի կ'աղաչեմ, անոր տեղ ես քեզի ծառայ ըլլամ, միայն թէ զայն իր հօրը զրկէ իր եղբայրներուն հետ:

Յովսէփ Յուզայի աղաչանքին վրայ չկրցաւ զսպել ինքզինք եւ իր քով կայնող բոլոր մարդոց պոռաց.

— Քովէս դուրս հանեցէք բոլոր մարդիկը:

Եղբայրներէն զատ մարդ չմնաց իր քովը: Յովսէփ ինքզինք յայտնեց եղբայրներուն եւ բարձրաձայն լացաւ ու ըսաւ.

— Ես Յովսէփն եմ. իմ հայրս տակաւին ո՞ղջ է:

Եղբայրները ապշեցան ու չկրցան պատասխան տալ: սակայն ինք ըսաւ.

— Ինծի մօտեցէք, ես ձեր եղբայրը՝ Յովսէփն եմ որ Եգիպտոս տարուելու ծախեցիք. սակայն մի՛ վշտանաք, որովհետեւ Աստուած զիս հոս զրկեց եւ Եգիպտոսի իշխան դրաւ, որպէսզի դուք իմ միջոցաւ սովէն ազատիք: Ուստի հիմա գացէք, պատմեցէք հօրս թէ ես ողջ եմ: Զինք հոս բերէք եւ բոլորդ ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ բնակեցէք որպէսզի սովէն չմեռնիք:

Յովսէփ Բենիամինի պարանոցին վրայ ինկաւ ու լացաւ եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց:

Ետքը Յովսէփ իր եղբայրներուն հետ կառքեր զրկեց: Անոնք իրենց հայրը եւ իրենց ունեցած բոլոր արջառներն ու հօտերը Եգիպտոս բերին:

Յակոբ նահապետ Եգիպտոս գալով տեսաւ Յովսէփը: Հայր եւ որդի ողջագուրուեցան եւ լացին: Յովսէփ իր հայրը Փարաւոնին տարաւ: Յակոբ օրհնեց Փարաւոնը եւ անոր քովէն ելլելով բնակեցաւ Գեսեմի մէջ: Ան Եգիպտոս հաստատուելէ ետք տասնեօթը տարի եւս ապրեցաւ եւ իր աչքերը փակեց հարիւր քառասուն եօթը տարեկանին: Մեռնելէ առաջ օրհնեց Յովսէփին երկու որդիները՝ Եփրեմն ու Մանասէն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Յովսէփ իր մաքուր Գկարագրի կողքին ունեցաւ վեհաճճութիւն իր եղբայրներուն հանդէպ, որոնք

չարամտութեամբ զինք որպէս գերի ծախած էին: Ան վրէժի՛նդի չեղաւ անոնց, այլ ներեց ու սիրեց գանոնք եւ ազատեց սովամահ ըլլալէ: Իր վեհանձնութեամբ շահեցաւ իր եղբայրներուն սիրտը, ուրախացուց իր ծերունի հայրը եւ բարձր պահեց իր գերդաստանին պատիւը:

Յովսէփ պարկեշտութեան եւ վեհանձնութեան տիպար մըն է բոլոր պատանիներուն եւ երիտասարդներուն համար:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Յովսէփին եղբայրները ինչո՞ւ համար Եգիպտոս գացին:
- 2) Անոնք Յովսէփին առջեւ ի՞նչ ըրին:
- 3) Յովսէփ նախ ինչպէ՞ս վարուեցաւ անոնց հետ:
- 4) Յովսէփ ի՞նչ ըսաւ անոնց:
- 5) Յովսէփ ի՞նչ ըրաւ Ծմառնը:
- 6) Յովսէփ իրենց դարձեալ ցորեն ծախելու համար ի՞նչ պահանջեց անոնցմէ:
- 7) Եգիպտոսէ վերադարձին եղբայրները իրենց քորձերուն մէջ ի՞նչ գտան:
- 8) Երկրորդ անգամ երբ Եգիպտոս գացին, Յովսէփ ինչպէ՞ս ընդունեց զիրենք:
- 9) Յովսէփ Բենիամինի քորձին մէջ ի՞նչ դնել տուաւ:
- 10) Յովսէփի վերակացուն եղբայրներուն ետեւէն հասնելով ի՞նչ ըրաւ:
- 11) Յուդա Բենիամինը ազատելու համար ի՞նչ ըսաւ Յովսէփին:

12) Յովսէփ ինչպէ՞ս յայտնեց ինքզինքը իր եղբայրներուն եւ ի՞նչ ըսաւ:

13) Յովսէփ իր հայրը ո՞ր բերել տուաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, լոյսի մէջ կը բնակի» Ա. Յովհ: Բ. 10:

Մովսէս Մարգարէ
(Ելից Ա. եւ Բ.)

Իսրայէլի որդիները եգիպտոսի մէջ աճեցան ու բազմացան: Անցան չորս հարիւր տարիներ եւ օր մըն ալ իշխանութեան գլուխը անցաւ նոր Փարաւոն մը որ ատելութեամբ լեցուեցաւ իսրայելացիներուն հանդէպ եւ սկսաւ զանոնք նեղել ու գերիի պէս աշխատցնել: Օրին մէկն ալ հրաման հանեց եւ պատուիրեց իր մարդոց որ իսրայելացիներուն նորածին մանչ զաւակները գետը նետեն ու մեռցնեն:

Մանր տազնապի մատնուեցան իսրայելացիները ու շուարեցան թէ ի՞նչ ընեն եւ ի՞նչ ձեւով ազատեն իրենց նորածին մանուկները:

Այդ սարսափի օրերուն, Ղեւիի ցեղէն ընտանիք մը մանչ զաւակ մը ունեցաւ: Մայրը զայն երեք ամիս ծածուկ պահեց եգիպտացիներու աչքէն: Բայց յետոյ վախցաւ որ Փարաւոնը կրնայ իմանալ եւ զայն մեռցընել տայ: Ուստի զամբիւղի ձեւով խսիրէ շինուած տապանակ (սնտուկ) մը առաւ. կարանիւթով ծեփեց զայն եւ մանուկը անոր մէջ դնելով տարաւ գետին եզերքը՝ եղեգնուտի ջուրին վրան ձգեց: Մանուկին քոյրը՝ Մարիամ հեռուն կայնեցաւ տեսնելու համար թէ ինչ պիտի պատահէր իր եղբոր:

Քիչ ետք Փարաւոնին աղջիկը իր աղախիններուն հետ գետը իջաւ լողալու համար, ու ջուրին վրայ

ծիփացող տապանակը տեսնելով, զայն բերել տուաւ: Երբ տապանակին մէջ լացող մանուկը տեսաւ, խղճաց անոր վրայ եւ ուզեց զայն որդեգրել:

Մարիամ որ հեռուն կայնած տրտում տխուր կը դիտէր, յանկարծ մօտեցաւ Փարաւոնի աղջկան եւ անոր առջարկեց կաթ տուող կին մը կանչել՝ մանուկը դիեցնելու համար: Փարաւոնին աղջիկը հաւատութիւն յայտնեց: Մարիամ ուրախութեամբ գնաց որ մայրը կանչեց որպէս ստնտու կին եւ Փարաւոնին աղջիկը մանուկը յանձնեց անոր:

Մայրը առաւ իր մանկիկը եւ եօթը տարի իր կաթովը սնոյց զայն. միեւնոյն ատեն զայն կրթեց աստուածապաշտութեամբ: Անոր յայտնեց թէ իր հարազատ զաւակն էր ինք եւ պայմաններու բերումով Փարաւոնի աղջկան որդեգիր դարձած էր: Պատուիրեց անոր որ պէտք էր պաշտէր իր հայրերուն Աստուածը ու սիրէր իր ազգը:

Երբ մանուկը մեծցաւ, Փարաւոնին աղջիկը առաւ զայն ու կոչեց Մովսէս, որ կը նշանակէ՝ ջուրէն հանուած:

Մովսէս Փարաւոնի պալատին մէջ մեծնալով ստացաւ բարձր ուսում եւ դարձաւ յարգելի անձ մը. սակայն չմոռցաւ իր ազգը ու կը մտածէր թէ ինչ ձեւով կրնար օգտակար ըլլալ իր ազգակիցներուն: Ան չէր կրնար իր ցասումը զսպել եգիպտացիներուն հանդէպ, որոնք կը չարչարէին իր ազգին զաւակները:

Օր մը Մովսէս տեսաւ եգիպտացի մը որ անխնայ կը ծեծէր իսրայելացի մարդ մը. իսկոյն խոյացաւ եգիպտացիին վրայ ու զայն մեռցնելով աւազի մէջ թաղեց:

Ուրիշ օր մըն ալ տեսաւ որ երկու իսրայելացիներ

իրարու հետ կը կռուէին: Մովսէս ուզեց զանոնք բաժնել եւ յանդիմանեց յանցաւորը: Մակայն մարդը Մովսէսի երեսին պռոաց.

— Զի՞ս ալ մեռցնելու միտք ունիս, ինչպէս որ եգիպտացին մեռցուցիր:

Մովսէս երբ այս խօսքերը լսեց, կռահեց թէ իր արարքը կրնար հասնիլ մինչեւ Փարաւոնին ականջը: Ուստի առանց ժամանակ կորսնցնելու եգիպտոսէն փախաւ ու գնաց Մազիամու երկիրը: Հոն հասնելով ջրհորի մը քով նստաւ: Քիչ վերջ Մազիամու քուրմին՝ Յոթորի եօթը աղջիկները հոն եկան իրենց ոչխարներուն ջուր խմցնելու համար: Անոնցմէ վերջ հովիւներ ալ եկան հոն ու աղջիկները վճռեցին: Մովսէս այս բանը տեսնելով միջամտեց եւ աղջիկներուն օգնեց ու անոնց հօտին ջուր խմցուց:

Մազիամու քուրմը Մովսէսին ըրածը իմանալով գայն իր տունը հրաւիրեց եւ հիւրասիրեց: Այնուհետեւ Մովսէս Յոթորի ոչխարներու հօտին հովիւ դարձաւ եւ ապա անոր աղջիկներէն Սեպփորայի հետ ամուսնացաւ: Ունեցաւ երկու մանչ զաւակներ:

Մովսէս քառասուն տարի պանդուխտ մնաց Մազիամու երկրին մէջ: Ան պաշտեց իր հայրերուն Աստուածը եւ չմոռցաւ եգիպտոսի մէջ իր ազգին քաշած տառապանքները:

Ժամանակ մը վերջ Մովսէսը մեռցնել ուզող Փարաւոնը մեռաւ եւ ուրիշ մը անցաւ եգիպտոսի իշխանութեան գլուխը, բայց ան ալ իր նախորդին նման չարունակեց նեղել ու չարչարել իսրայելացիները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Աստուածպաշտութիւնն ու ազգասիրութիւնը քարի ազգացումներ են որոնք կը մղեն մարդ արարածը ազգասիրութեան եւ ծառայութեան իր նմաններուն համդէպ:

Մովսէս մարգարէն օրինակելի տիպար մըն է աստուածպաշտութեան եւ ազգասիրութեան: Ան իր ազգին օգտակար ըլլալու սիրոյն լքեց Փարաւոնի պալատին մէջ իրեն ընծայուող փառքն ու օրհնութիւնը եւ յանձն առաւ պանդխտութեան դժուարին պիանքը:

Իրաքանչիւր հայու պարտականութիւնն է պաշտել Աստուած եւ սիրել իր ազգը:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Մովսէսին մայրը ինչո՞ւ համար իր նորածինը ապանակի մը մէջ դնելով գայն գետին եզերքը ջուրին իրայ ձգեց:

2) Ո՞վ իջաւ գետը լուացուելու համար:

3) Փարաւոնին աղջիկը ջուրին մէջ տապանակը տեսնելով ի՞նչ ըրաւ:

4) Մանուկին քոյրը զո՞վ բերաւ անոր կաթ տալու համար:

5) Մայրը ինչպէ՞ս կրթեց իր զաւակը եւ ի՞նչ ըսաւ անոր:

- 6) Փարատնին աղջիկը մանուկին անունը ի՞նչ դրաւ:
- 7) Ի՞նչ կը նշանակէ Մովսէս:
- 8) Մովսէս Փարատնի պալատին մէջ ինչպիսի՞ ուսում ստացաւ եւ ինչպիսի՞ մարդ դարձաւ:
- 9) Մովսէս ինչո՞ւ համար փախաւ Մադիամու երկիրը:
- 10) Մովսէս որո՞ւ հետ ամուսնացաւ:
- 11) Մովսէս ի՞նչ գործով զբաղեցաւ:
- 12) Մովսէս քանի՞ տարի պանդոխտ մնաց Մադիամու երկրին մէջ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տիրոջ սպասէ, ու անկա պէզ պիտի ազատէ»: Առակ Ի. 22:

ԺԳ. ԴԱՍ

Աստուած կը Յայտնուի Մովսէսի

(Ելից Գ.-ԺԱ.)

Աինչ Մովսէս Մադիամու երկրին մէջ հովուութիւն ընէր, անդին՝ Եգիպտոսի մէջ իսրայելացիները կը շարունակէին հեծել Փարաւոնի լուծին տակ: Իսրայելացիները իրենց կրած տառապանքներուն համար Սկասն հառաչել եւ Աստուծոյ աղաղակել: Աստուած լսեց անոնց աղաղակը եւ որոշեց ազատել զանոնք:

Օր մը Մովսէս Գորեբ լեռան վրայ իր հօտը արաւելու ատեն տեսաւ մորենի մը որ անընդհատ կ'այլաւէր, եւ սակայն չէր սպառեր: Հետաքրքրութեամբ խօսեցաւ անոր: Յանկարծ այրող մորենիին մէջէն Աստուած ձայնեց իրեն.

— Մովսէս, Մովսէս:

— Ահա հոս եմ, ըսաւ Մովսէս:

— Աստուած ըսաւ իրեն.

— Հոս մի՛ մօտենար, կօշիկներդ հանէ ոտքերէդ, որովհետեւ կայնած տեղդ սուրբ երկիր է: Ես եմ քու Ելորերուդ՝ Աբրահամի, Իսահակի ու Յակոբի Աստուածը:

Մովսէս Աստուծոյ ձայնը լսելով վախցաւ մորենիին նայելու եւ իր երեսը պահեց: Աստուած ըսաւ իրեն.

— Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս աղաղակը լսեցի: Զանոնք պիտի ազատեմ ու պիտի բնակեցնեմ

Քանանու երկրին մէջ: Հիմա քեզ Փարաւոնին զրկեմ, որպէսզի իմ ժողովուրդս Եգիպտոսէ հանես:

— Ես ո՞վ եմ որ Փարաւոնի երթամ եւ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսէ հանեմ, պատասխանեց Մովսէս:

Աստուած ըսաւ իրեն.

— Անշուշտ ես քեզի հետ պիտի ըլլամ եւ պիտի օգնեմ: Գնա Իսրայէլի ծերերուն ըսէ. «Ձեր հայրերուն Աստուածը զիս ձեզի զրկեց: Ան տեսաւ ձեր տառապանքը ու լսեց ձեր աղաղակը եւ ձեզ պիտի ազատէ եգիպտացիներու ձեռքէն»:

— Անոնք կրնան ինծի չհաւատալ, ըսաւ Մովսէս:

— Քու ձեռքիդ գաւազանը գետին ձգէ, ըսաւ Աստուած:

Մովսէս իր գաւազանը երբ գետին ձգեց ան օձ եղաւ: Աստուած հրամայեց իրեն որ անոր պոչէն բռնէ: Մովսէս երբ օձին պոչէն բռնեց, ան ետ գաւազան եղաւ:

Աստուած դարձեալ ըսաւ Մովսէսի.

— Հիմա ձեռքդ ծոցդ դիր:

Երբոր Մովսէս իր ձեռքը ծոցը դրաւ, ձիւնի պէս բորոտ եղաւ: Աստուած հրամայեց որ իր ձեռքը նորէն ծոցը դնէ: Ու երբ Մովսէս իր ձեռքը ետ ծոցը դրաւ, բնական մարմինին պէս եղաւ:

— Այս երկու նշանները ցուցուր Իսրայէլի որդիներուն, ըսաւ Աստուած, եթէ անոնց ալ չհաւատան, գետին ջուրէն առ եւ ցամաքին վրայ թափէ, եւ այդ թափուած ջուրը արիւնի պիտի փոխուի:

Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ.

— Ես ճարտարախօս մարդ չեմ, ես ինչպէ՞ս պիտի հասկցնեմ այս ամէնը:

Աստուած ըսաւ իրեն.

— Քու եղբայրդ Ահարոն ճարտարախօս մէկն է. գնա ըսէ իրեն այս ամէն բաները. թող ան խօսի քու տեղդ. իսկ դուն այս գաւազանը առ, որպէսզի անով նշաններ ընես:

Մովսէս հնազանդեցաւ Աստուծոյ ու Եգիպտոս մեկնեցաւ: Հոն իր եղբօր՝ Ահարոնին հետ ողջագորուեցաւ եւ ապա միասին գացին Իսրայէլի ծերերուն (մեծաւորներուն) քով:

Ահարոն խօսեցաւ ժողովուրդին այն ամէն բաները զոր Աստուած ըսած էր Մովսէսի: Իսրայէլի որդիները Մովսէսի ու Ահարոնի ըրած հրաշքները տեսնելով հաւատացին եւ խոնարհելով Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին:

Այնուհետեւ Մովսէս եւ Ահարոն Փարաւոնին ներկայացան ու ըսին.

— Իսրայէլի Եհովա Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. «Թող տուր իմ ժողովուրդս որպէսզի անապատին մէջ ինծի տօնախմբութիւն ընեն»:

— Եհովան չեմ ճանչնար եւ Իսրայէլն ալ չեմ թողուր, ըսաւ Փարաւոնը:

Մովսէս եւ Ահարոն պատասխանեցին.

— Եբրայեցոց Աստուածը մեզի հանդիպեցաւ. հրաման տուր որ երեք օրուան ճամբայ անապատը երթանք եւ մեր Եհովա Աստուծոյն զոհ մատուցանենք:

Փարաւոն կարեւորութիւն չտուաւ Մովսէսի ու Ահարոնի խօսքերուն, եւ հրամայեց իր մարդոց որ աւելի նեղեն իսրայելացիները:

Այդ օրերուն իսրայելացիները Փարաւոնին համար կառուցուելիք շէնքերուն հողէ աղիւսներ կը շինէին:

Փարաւոն պատուիրեց իր մարդոց որ աղիւս պատ-
րաստելու համար անոնց յարդ չտան, այլ իրենք եր-
թան եւ իրենց ձեռքով ճարեն: Միեւնոյն ատեն
հրամայեց որ նախկին չափով աղիւս արտադրեն:

Իսրայելացի բանուորները մեծ նեղութեան մատ-
նըւեցան: Յարդ ճարելու համար դաշտերու մէջ թա-
փառելով ժամանակ կը վատնէին. իսկ իրենց աղիւս-
ներուն չափը ամբողջացնելու համար մինչեւ երեկոյ
ուշ ատեն կ'աշխատէին ու չէին կրնար հասցնել: Այդ
բոլոր դժուարութիւններուն վրայ, եգիպտացիները
աւելի կը նեղէին զիրենք ու կը ձեռնէին:

Այս կացութեան դիմաց Մովսէս Աստուծոյ աղաչեց
եւ Ան ըսաւ իրեն որ դարձեալ Փարաւոնին ներ-
կայանան ու անոր հրաշք ցուցնեն:

Մովսէս եւ Ահարոն նորէն գացին Փարաւոնին մօտ
ու Աստուծոյ պատուիրածին պէս ըրին: Ահարոն իր
գաւազանը նետեց Փարաւոնի ու անոր ծառաներուն
առջեւ եւ անիկա մեծ օձ մը եղաւ: Փարաւոն իր կա-
խարդները կանչեց: Անոնք ալ իրենց գաւազանները
նետեցին, որոնք նոյնպէս օձեր եղան: Բայց Ահա-
րոնի գաւազանը որ օձ դարձած էր, միւս օձերը կլլեց:
Այս դէպքին առջեւ թէեւ Փարաւոն Աստուծոյ զօ-
րութիւնը տեսաւ, սակայն չյօժարեցաւ արձակել Իս-
րայէլի ժողովուրդը եւ իր սիրտը խստացուց:

Այնուհետեւ Աստուած Մովսէսի ու Ահարոնի ձեռ-
քով տասը տեսակ պատիժներ զրկեց Փարաւոնին ու
Եգիպտոսի ժողովուրդին վրայ: Իւրաքանչիւր հար-
ուածին տակ Փարաւոն կը շշմէր, կը խոստանար Իս-
րայէլի ժողովուրդը արձակել ու կը խնդրէր Մով-
սէսէն եւ Ահարոնէն որ աղօթէին իրեն համար որ-
պէսզի ապաստուէր այդ պատիժներէն. բայց յետոյ կը

զրժէր իր խոստումը: Այսպէս մինչեւ տասներորդ
պատիժին դալը թոյլ չտուաւ որ իսրայելացիները
Եգիպտոսէ ելլէին:

Աստուած հետեւեալ տասը հարուածներով պատ-
ժեց Փարաւոնն ու եգիպտացիները:

1) Եգիպտոսի բոլոր ջուրերը արիւն դարձան եւ
մարդիկ առանց ջուրի մնացին. իսկ գետին մէջ
գտնուող ձուկերը մեռան:

2) Երկիրը գորտերով լեցուեցաւ: Նոյնիսկ եգիպ-
տացիներու անկողիններուն, թոնիրներուն ու խմորի
տաշտերուն մէջ գորտեր մտան:

3) Երկրի բոլոր հողին վրայ մոլն (լու) եղաւ եւ
սկսան խայթել թէ մարդիկը եւ թէ անասունները:

4) Ամէն կողմ շանաճանճեր ելան:

5) Եգիպտոսի կենդանիներուն կոտորած եղաւ եւ
անոնց մեծ մասը փճացաւ:

6) Մարդոց ու մնացած կենդանիներուն վրայ
ուռեցքներ եւ վէրքեր ելան:

7) Մաստիկ կարկուտ եկաւ եւ փճացուց Եգիպտոսի
ցանքերն ու ծառերուն պտուղները:

8) Անթիւ մարախներ ելան ու կարկուտէն ազա-
տած բոյսերը կերան:

9) Եգիպտոսի երկիրը երեք օր խաւարի մէջ մնաց:

10) Աստուծոյ հրեշտակը զարկաւ եգիպտացիներու
առջինեկ մանչ գաւակները ու Փարաւոնի տունէն
սկսեալ մինչեւ յետին ծառային անդրանիկ գաւակ-
ները մեռան:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուած լսեց Իսրայէլի որդիներուն աղաղակը ու զանոնք ազատելու ելաւ, որովհետեւ զինք փնտոնցիմ ու խոնարհեցան իր առջեւ: Աստուած կը լսէ, կ'որոմի ու կ'ազատէ բոլոր մարդիկը իրենց նեղութիւններէն, եթէ անոնք խոնարհիմ իր առջեւ, խոստովանին իրենց մեղքերն ու սխալները եւ յանձնառու ըլլան կատարելու իր պատուիրանները:

Փարաւոնն ու իր ժողովուրդը պատժուեցան, որովհետեւ անգութ եւ ամբարտաւան ըլլալով Աստուծոյ դէմ կեցան: Նոյնպէս ալ ով որ Աստուծոյ կամփիմ հակառակ կեցալով չարութիւն գործէ ու անգթօրէն նեղէ իր նմանները, անպատիժ չի մնար: Աստուած կը տեսնէ ամէն բան ու անօրէնը կը ստանայ իր հատուցումը:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Մովսէս Քորէք լերան վրայ ի՞նչ տեսաւ:
- 2) Մովսէս երբ այրող Մորենիին մօտեցաւ, Աստուած ի՞նչ ըսաւ իրեն:
- 3) Մովսէս երբ իր գաւազանը գետինն նետեց, ի՞նչ պատահեցաւ:
- 4) Մովսէս երբ իր ձեռքը ծոցը դրաւ, ի՞նչ եղաւ:
- 5) Մովսէսին եղբօր անունը ի՞նչ էր:
- 6) Մովսէս որո՞ւն հետ զնաց Իսրայէլի ծերերուն խօսելու:

7) Մովսէս եւ Ահարոն Փարաւոնին ներկայանալով ի՞նչ ըսին:

8) Փարաւոն ի՞նչ պատասխանեց անոնց:

9) Իսրայէլացի բանուորները ի՞նչ կը պատրաստէին Փարաւոնի շէնքերուն համար:

10) Փարաւոն զայրանալով ի՞նչ պահանջեց իսրայէլացի բանուորներէն:

11) Իսրայէլացիները յարդ ճարելու համար ի՞նչ կ'ընէին:

12) Երբոր Ահարոն իր գաւազանը Փարաւոնին առջեւ նետեց, ի՞նչ պատահեցաւ:

13) Աստուած քանի՞ տեսակ պատիժներ դրկեց եգիպտացիներուն:

14) Ի՞նչ էր տասներորդ պատիժը:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տէրը իր ժողովուրդը երեսէ պիտի չձգէ»: Սաղմ. 29. (27.) 14:

Իսրայելացիներուն Եգիպտոսէ Ելքը
(Ելից ԺԱ.-ԺԷ.)

Տասներորդէ պատիժէն առաջ Մովսէս Իսրայելի ժողովուրդին ըսաւ .

— Տէրը այսպէս կ'ըսէ . «Ես կէս գիշերին Եգիպտոսի մէջտեղը պիտի ելլեմ ու Եգիպտոսի երկրին ամէն առջինեկը պիտի մեռնի» :

Նոյն ատեն Մովսէս պատուիրեց ժողովուրդին որ իւրաքանչիւր ընտանիք մէկ տարեկան անարատ գառնուկ մը առնէ եւ զայն մորթի . իսկ անոր արիւնէն իր տան դրանդիքին ու վերի սեմին վրայ քսէ, որովհետեւ Տիրոջ հրեշտակը գիշերը պիտի սպաննէր անդրանիկները այն տուներուն, որոնց վրայ մորթեալ գառնուկին արիւնը քսուած չըլլար : Այդ օր Տիրոջ Ձատիկն էր : (Ձատիկ կը նշանակէ անցնիլ, այսինքն այդ օր Տէրը պիտի անցնէր Եգիպտոսի երկրէն առջինեկները սպաննելու համար) :

Իսրայելացիները կատարեցին Աստուծոյ հրամանը ու մորթուած գառնուկները խորովելով այդ գիշեր կերան անխմոր բաղարջ հացով եւ լեղի խոտերով : Իսկ աւելցած մասերը կրակով այրեցին : Ամէն մարդ կազմ ու պատրաստ, իր կօշիկները ոտքերուն ու ցուպը ձեռքին ըլլալով կերաւ, քանի որ Տիրոջ հրեշտակը եգիպտացիներուն անդրանիկները սպաննելէ ետք իրենք Եգիպտոսէ պիտի ելլէին :

*
* *

Կէս գիշերին մեծ աղաղակ մը ելաւ Եգիպտոսի մէջ, որովհետեւ Տիրոջ հրեշտակը զարկած էր եգիպտացիներուն բոլոր անդրանիկները՝ Փարաւոնի տունէն սկսեալ : Մեծ վախ մը ինկած էր բոլորին վրայ : Փարաւոն գիշերով կանչել տուաւ Մովսէսն ու Ահարոնը եւ ըսաւ անոնց .

— Ելէք ու գացէք Եգիպտոսէն . ալ մի կենաք հոս : Իսրայելացիները գիշերով ճամբայ ելան իրենց հօտերով ու արջառներով :

Երբ իսրայելացիները Եգիպտոսէ ելան ու բաւական հեռացան, Փարաւոնն ու իր մարդիկը զղջացին զանոնք արձակած ըլլալնուն համար . ուստի իրենց պատերազմական կառքերը պատրաստեցին եւ մեծ բազմութեամբ անոնց ետեւէն ինկան : Իսրայելացիները անոնց գալը տեսնելով շատ վախցան, որովհետեւ իրենց առջեւը Կարմիր ծովն էր ու փախչելիք տեղ մը չունէին : Բայց Մովսէս ըսաւ անոնց .

— Մի վախնաք, կայնեցէք ու տեսէք Աստուծոյ փրկութիւնը :

Աստուած իսրայելացիներուն առջեւէն կ'երթար ցերեկը ամպի սիւնով՝ անոնց ճամբայ ցուցնելու համար, իսկ գիշերը կրակի սիւնով՝ անոնց լոյս տալու համար, որպէսզի ցերեկ ու գիշեր քալէին :

Երբ եգիպտացիները մօտեցան, ամպի սիւնը իսրայելացիներու առջեւէն ելլելով երկու բանակներուն մէջտեղը կայնեցաւ ու եգիպտացիներուն խաւար եղաւ, իսկ իսրայելացիներուն լոյս կու տար, այն-

պէս որ Փարաւոնն ու իր զօրքը չկրցան խորայելացիներուն մօտենալ:

Երբ Կարմիր ծովուն եզերքը հասան, Աստուծոյ հրամանով Մովսէս իր գաւազանը ծովուն զարկաւ: Նոյն վայրկեանին Աստուած սաստիկ հով մը բերաւ ու ծովը երկուքի ճեղքուեցաւ ու մէջտեղը բաց ըլլալով Իսրայէլի որդիները ծովու մէջէն ցամաքով քալեցին ամբողջ գիշերը: Եգիպտացիներն ալ հետեւեցան անոնց: Երբ առաւօտ եղաւ, Աստուած եգիպտացիներուն բանակը խռովութեան մէջ ձգեց եւ անոնց կառքերուն անիւները ելան ու մեծ դժուարութեամբ սկսան յառաջանալ:

Երբոր իսրայելացիներուն բազմութիւնը Կարմիր ծովէն անցաւ, Աստուծոյ հրամանով Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ երկնցուց ու ծովը իր տեղը դարձաւ, եւ Փարաւոնն ու իր զօրքը ջուրերուն մէջ մնալով խեղդուեցան:

Իսրայելացիները հանգիստ չունչ մը քաշեցին. ուրախացան իրենց ազատութեան համար ու երգեցին «Օրհնեսցու՛մ գՏէր գի փառօ՛ք է փառաւորեալ» երգը:

Մովսէսի քոյրը՝ Մարիամ իր ձեռքը թմբուկ առաւ եւ բոլոր կիները թմբուկներով իրեն հետեւեցան ու երգեցին եւ պարեցին Աստուծոյ փառք տալով:

*

* *

Կարմիր ծովը կտրելէ ետք իսրայելացիները երեք օր անապատին մէջէն քալելով հասան Մեռա կոչուած տեղը: Հոն գտնուած ջուրերը աղի ըլլալուն՝ ժողո-

վուրդը սկսաւ տրտնջալ Մովսէսի դէմ: Մովսէս Աստուծոյ աղաղակեց, եւ Ան իրեն փայտ մը ցոյց տուաւ, զոր աղի ջուրերուն մէջ դնելուն պէս անոնք անուշցան:

Մեռայէ չուեցին ու եկան Եղիմ կոչուած տեղը, ուր տասներկու ջուրի աղբիւրներ եւ եօթանասուն արմաւենիի ծառեր կային: Ժամանակ մըն ալ հոն մնալէ վերջ եկան Սին անապատը եւ հոն լարեցին իրենց վրանները:

Երբ ժողովուրդին հացի պաշարը հատնելու վրայ էր Աստուած Մովսէսի բերնով ըսաւ իրենց.

— Ես ձեզի երկինքէն հաց պիտի տեղացնեմ եւ ուտելու միս պիտի տամ:

Նոյն իրիկունը Աստուած Իսրայէլի բանակին վերեւ լորամարզի թռչուններ զրկեց ու ամէն մարդ անոնցմէ բռնելով իր վրանը տարաւ: Իսկ առաւօտուն երբ որ արթնցան, տեսան թէ անապատին երեսը թեփածեւ խաւով մը պատած էր: Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին.

— Ահա այս է այն հացը զոր Տէրը ձեզի տուաւ ուտելու համար:

Ժողովուրդը երկինքէն տեղացող այս հացին անունը դրաւ Մաննա, ու հաւաքեցին եւ անկէ հացեր շինելով կերան որոնց համը մեղրով շինուած գաթայի պէս էր:

Ժամանակ մը ետք իսրայելացիները Սին անապատէն չուեցին Ռափիդիմի կոչուած վայրը ուր ջուր չկար: Ժողովուրդը նորէն սկսաւ տրտնջալ: Մովսէս դարձեալ Աստուծոյ աղաղակեց: Տէրը ըսաւ իրեն որ Իսրայէլի զլիաւորները ժողովէ ու միասին երթան Բորբեք եւ հոն ժայռին զարնելով ջուր հանէ: Մովսէս

կատարեց Աստուծոյ հրամանը ու երբ ժայռին զարկաւ, ջուր ելաւ անկէ եւ ժողովուրդը խմեց:

Այդ ատենները ամաղեկացիները յարձակեցան իսրայելացիներուն վրայ: Մովսէս իրեն ծառայող Յեսու զօրավարին պատուիրեց որ մարդ ժողովէ ու թշնամիին դէմ ելլէ: Յեսու կատարեց Մովսէսի հրամանը: Իսկ Մովսէս Ահարոնի ու Ովրի հետ լեռը ելաւ ու իր ձեռքերը վերցնելով սկսաւ աղօթել: Երբոր Մովսէս իր ձեռքերը վերցնէր, իսրայելացիները կը յաղթէին, սակայն երբ յոգնելով իր ձեռքերը վար առնելու ըլլար, ամաղեկացիները կը յաղթէին: Այս ատենելով Ահարոն եւ Ովր իւրաքանչիւրը մէկ կողմէն Մովսէսին ձեռքերը վեր բռնեցին, այնպէս որ մինչեւ պատերազմին վախճանը Մովսէս կրցաւ իր ձեռքերը վեր բռնած աղօթել, ու իսրայելացիները յաղթեցին ամաղեկացիներուն:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻԻՆ

1) Փարաւոն եւ իր զօրքը իրենց ամբարտաւանութեան եւ կամակորութեան պատճառով պատժուեցան եւ ի վերջոյ Կարմիր ծովու ջուրերուն մէջ խեղդուեցան: Ով որ Աստուծոյ կամփիւն ու հրամանին դէմ կեցաւ ու անոր բարի ծրագիրը խափանելու ձգտի, չարաչար կը տուժէ եւ ի վերջոյ կը կործանի:

2) Աստուած իր հաւատարիմ գաւակներուն օգնութեան կը հասնի: Զանոնք կ'ազատէ իրենց անդութիւններէն, կը պաշտպանէ, կը խնամէ ու կը հոգայ անոնց կարիքները:

3) Աղօթքը շատ կարեւոր է վտանգներէ զերծ մնալու համար: Մովսէսի նման միշտ աղօթելու ենք մեր դիմաց ելլող փորձութիւններուն յաղթելու համար: Աստուած յաղթութիւն կը շնորհէ ամէն անոնց որոնք ի սրտէ կ'աղօթեն իրեն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Ինչո՞ւ համար իսրայելացի ընտանիքներ իրենց մորթած գառնուկներուն արիւնը քսեցին իրենց տուներու դրանդիքներուն:

2) Եգիպտացիներու անդրանիկներու մահէն ետք Փարաւոն որո՞նք կանչեց իր քով եւ ի՞նչ ըսաւ անոնց:

3) Իսրայելացիները ո՞ր ատեն ճամբայ ելան:

4) Իսրայելացիներու հեռանալէն ետք Փարաւոն իր զօրքը առնելով ի՞նչ ըրաւ:

5) Մովսէս երբ իր գաւազանը Կարմիր ծովուն երկնցուց, ի՞նչ պատահեցաւ:

6) Փարաւոն եւ իր զօրքը կրցա՞ն հասնիլ իսրայելացիներուն:

7) Փարաւոն եւ իր զօրքը ի՞նչ եղան:

8) Մովսէսի քոյրը եւ իսրայելացի կիները Աստուծոյ փառք տալով ի՞նչ ըրին:

9) Մեռալի աղի ջուրերը ինչպէ՞ս անուշցան:

10) Աստուած իսրայելացիները կերակրելու համար երկինքէն ի՞նչ դրկեց:

11) Երբ ամաղեկացիները իսրայելացիներու վրայ յարձակելու եկան, Մովսէս ի՞նչ ըրաւ:

12) Ինչո՞ւ համար Ահարոն եւ Ուր Մովսէսին օգնեցին որ իր ձեռքերը վեր պահէր:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Օրհնեսցուք զՏէր զի փառօք է փառատրեալ»: Ելից
ԺԵ.1:

ԺԵ. ԴԱՍ

Աստուած Սինա Լեռնէն Կը Խօսի
(Ելից ԺԹ. Ի., ԻԴ., ԼԲ.)

Աստուած Մովսէսը կանչելով խօսեցաւ անոր եւ ուխտ ըրաւ Իսրայէլի ժողովուրդին հետ ու ըսաւ.

— Եթէ իրաւցնէ իմ ձայնիս հնազանդիք ու իմ ուխտս պահէք, դուք իմ սեպհական ժողովուրդս պիտի ըլլաք:

Մովսէս Աստուծոյ քովէն ելլելով Իսրայէլի ծերերը կանչեց ու Տիրոջ պատուիրած բոլոր խօսքերը անոնց առջեւ դրաւ: Իսրայէլի որդիները միաբերան պատասխանեցին.

— Տիրոջ բոլոր ըսածները պիտի կատարենք:

Մովսէս ետ Աստուծոյ առջեւ ելաւ ու Իսրայէլի որդիներուն հաւատարմութեան խօսքերը հանդիսաւորապէս Անոր յայտնեց:

*
* *

Մովսէս Աստուծոյ պատգամ առնելով Իսրայէլի ժողովուրդին պատուիրեց որ ամէն ոք լուացուի ու մաքրուի եւ երրորդ օրը երթայ Սինա լեռան ստորոտը՝ Աստուծոյ առջեւ կայնելու համար: Նաեւ

սահման գծեց որ ոեւէ մէկը անկէ առաջ երթալով լերան չդպչի, քանի որ Աստուած ըսած էր թէ ով որ լերան դպչէր, պիտի մեռնէր:

Երրորդ օրը լերան վրայ թանձր ամպ մը կար ու զօրաւոր փողի ձայն, ու նաեւ որոտումներ եւ կայծակներ կ'ըլլային: Սինա լեռը բոլորովին կը միար, որովհետեւ Տէրը անոր վրայ կրակով իջած էր: Անոր մուկը հնոցի պէս կ'ելլէր եւ բոլոր լեռը սաստիկ կը դողար: Ժողովուրդը զարհուրեցաւ եւ երկիւղածութեամբ Տիրոջ առջեւ կայնեցաւ:

Աստուած Սինա լերան կրակին ու մառախուղին մէջէն բարձր ձայնով խօսեցաւ եւ տուաւ իր տասը պատուիրանները՝ ըսելով.

— Ես եմ Եհովա քու Աստուածդ որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն, ծառայութեան տունէն հանեցի:

- 1) Ինձմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս:
- 2) Դուն քեզի կուռք չչինես:
- 3) Աստուծոյ անունը պարապ տեղ բերանդ չառնես:
- 4) Եօթներորդ օրը սուրբ պահէ:
- 5) Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ, որպէսզի քու օրերդ երկայն ըլլան:
- 6) Սպանութիւն մի՛ ըներ:
- 7) Շնութիւն մի՛ ըներ:
- 8) Գողութիւն մի՛ ըներ:
- 9) Սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ:
- 10) Բոլ դրացիիդ ունեցածին մի՛ ցանկար:

Ժողովուրդը որոտումներն ու Աստուծոյ ահեղ ձայնը լսելով եւ կայծակները տեսնելով վախցաւ ու

ետ քաշուեցաւ: Իսկ ժողովուրդին գլխաւորները Մովսէսին ըսին.

— Դուն մօտեցիր, մեր Աստուածը քեզի ինչ որ խօսի, դուն մեզի ըսէ եւ մենք մտիկ կ'ընենք ու կը կատարենք:

— Մի՛ վախնաք, ըսաւ Մովսէս անոնց, Աստուած ձեզ փորձելու համար եկաւ, որպէսզի իր վախը միշտ ձեր առջեւ ըլլայ ու չմեղանչէք:

Մովսէս մօտեցաւ այն թանձր ամպին ուր Աստուած ներկայ էր: Հոն Տէրը խօսեցաւ Մովսէսի եւ օրէնքներ ու կանոններ հաստատեց Իսրայէլի ժողովուրդին համար: Ապա Մովսէս ետ դալով ժողովուրդին պատմեց Աստուծոյ օրէնքներն ու կանոնները: Իսրայէլի որդիները միաձայն պատասխան տուին ու ըսին. «Տիրոջ զրուցած բոլոր խօսքերը պիտի կատարենք»:

Աստուած ըսաւ Մովսէսի.

— Լեռը ելիր ու հոն իմ առջեւ կայնէ:

Մովսէս իր ծառան՝ Յեսուն հետն առնելով լեռը ելաւ ու ամպը պատեց լեռը: Հոն վեց օր սպասեց եւ եօթներորդ օրը Աստուած կանչեց զինք ու խօսեցաւ իրեն Իսրայէլի որդիներուն համար իր հաստատելիք օրէնքներուն եւ կանոններուն մասին: Մովսէս քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր մնաց լերան վրայ: Աստուած իրեն տուաւ վկայութեան քարէ երկու տախտակներ, որոնց վրայ իր մատովը գրած էր տասը պատուիրանները:

Մովսէսի լեռ բարձրանալէն ետք՝ այդ քառասուն օրերու ընթացքին Իսրայէլի որդիները կարծեցին թէ ալ Մովսէս պիտի չվերադառնայ իրենց մօտ, ուստի Ահարոնի քով եկան եւ զայն բռնադատելով ըսին.

— Մովսէս ուշացաւ եւ չենք գիտեր թէ ան ուր է: Ելիր, մեզի համար աստուածներու կուռքեր շինէ, որպէսզի զանոնք պաշտենք:

Ահարոն ժողովուրդի զայրոյթէն վախնալով անոնցմէ ոսկեղէններ ուզեց եւ անոնց բերած ոսկի օղերն ու զարդերը առնելով ձուլածոյ հորթ մը շինեց:

Իսրայելացիները այդ ոսկիէ հորթին առջեւ զոհեր մատուցին, երկրպագեցին, պարեցին եւ անառակութիւն ըրին:

Աստուած ըսաւ Մովսէսի.

— Գնա՛, վար իջիր, քու ժողովուրդդ ապականեցաւ: Թող տուր ինձի որ զանոնք փճացնեմ եւ քեզ մեծ ազգ մը ընեմ:

Սակայն Մովսէս աղաչեց ու բարեխօսեց Աստուծոյ որ իր բարկութիւնը չլծափէր անոնց վրայ:

Մովսէս վկայութեան քարէ տախտակները ձեռքին բռնած երբ վար իջաւ, տեսաւ այն բազմութիւնը որ հաւաքուած էր ոսկիէ հորթին շուրջը, ու բորբոքեցաւ անոնց վրայ: Իր սաստիկ բարկութեան մէջ ձեռքին բռնած վկայութեան տախտակները գետին նետեց ու կոտորտեց: Իսկ ոսկիէ հորթը այրելով փոշիի վերածեց ու ջուրին վրայ ցանեց եւ ժողովուրդին խմցուց: Բարկացաւ նաեւ Ահարոնին որ ընթացք տուած էր ժողովուրդին մեղք գործելուն: Յանդիմանեց բոլորը եւ անառակութիւն ընողներէն շատերը մահուամբ պատժեց:

Իսրայէլի որդիները իրենց ըրած մեղքին համար սուգ բռնեցին: Իսկ Մովսէս աղօթեց Աստուծոյ անոնց մեղքերուն քաւութեան համար:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Աստուած Սիմա լերան վրայէն խօսեցաւ Իսրայէլի ազգի զաւակներուն եւ անոնց տուաւ իր նաար պատուիրաններն ու օրէնքները: Իսկ ներկայիս Աստուած մեզի կը խօսի Աստուածաշունչի միջոցաւ: Մեր պարտականութիւնն է կարգալ գայն, ուսումնասիրել Աստուծոյ խօսքը ու կատարել անոր պատուէրները:

2) Մովսէս պատուիրեց Իսրայէլի ժողովուրդին որ Աստուծոյ առջեւ ելլելէ առաջ մաքրուին ու սրբուին ու անոր ճայնը մտիկ ընեն երկիրաձուրթեամբ: Ներկայիս մենք ալ երբ Եկեղեցի երթանք, այսինքն Աստուծոյ առջեւ ելլենք, լուացուած ու մաքուր հագուած պէտք է ըլլանք: Եկեղեցիին մէջ զգուշութիւն ընելու ենք մեր նիստ ու կացին: Աստուծոյ ներկայութիւնը կը տիրէ հոն: Հետեւաբար Աստուծոյ տան մէջ անվայել է իրարու հետ խօսիլ, խնդալ, ճիւղծամել, ետեւ դառնալ եւ արարողութիւնը չաւարտած դուրս ելլել: Իւրաքանչիւր հաւատացեալ պատկանանքով հետեւելու է արարողութեան:

3) Մենք գԱստուած սիրելու ենք բոլոր սրտով եւ ամէն բանէ աւելի: Դրամի, հաճոյքի, փառքի եւ որեւէ ստացուածքի սիրոյն եթէ շեղինք մեր հաւատքէն ու Աստուծոյ պատուէրներուն հակառակ կեանք վարենք, մենք ալ ոսկիէ հորթ մը պաշտած կ'ըլլանք:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աստուած ո՞ր լերան վրայէն խօսեցաւ Իսրայէլի ժողովուրդին:
- 2) Ժողովուրդը որոտումները լսելով ու կայծակները տեսնելով ի՞նչ առաջարկեց Մովսէսի:
- 3) Աստուած քանի՞ պատուիրան տուաւ:
- 4) Մովսէս որո՞ւ հետ լեռը ելաւ:
- 5) Մովսէս քանի՞ օր կեցաւ լերան վրայ:
- 6) Երբ Մովսէս ուշացաւ, ժողովուրդը ի՞նչ ըսաւ Ահարոնին:
- 7) Ահարոն ի՞նչ շինեց անոնց:
- 8) Իսրայէլի ժողովուրդը ի՞նչ ըրաւ ոսկիէ հորթին առջեւ:
- 9) Աստուած ի՞նչ յանձնեց Մովսէսին:
- 10) Մովսէս լեռնէն իջնելէ ետք ի՞նչ տեսաւ եւ ի՞նչ ըրաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

Աստուծոյ տասը պատուիրաններն են.— 1) ինձմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաւ: 2) Դուն քեզի կուրք չշինես: 3) Աստուծոյ անունը պարսպ տեղ բերանդ չառնես: 4) Եօթներորդ օրը սուրբ պահէ: 5) Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ, որպէսզի քու օրերդ երկայն ըլլան: 6) Սպանութիւն մի՛ ընէր: 7) Ծնութիւն մի՛ ընէր: 8) Գողութիւն մի՛ ընէր: 9) Սուտ վկայութիւն մի՛ ընէր: 10) Զու դրացիդ ունեցածին մի՛ ցանկար:

ԺԶ. ԴԱՍ

Մովսէս Դարձեալ Կ'ելլէ Սինա Լեռը (Ելից ԼԳ., ԼԵ., ԼԵ. 1-9, Խ.)

Մովսէս Աստուծոյ հրամանով իր կտորած վկայութեան քարէ տախտակներուն նման երկու տախտակներ առաւ եւ դարձեալ ելաւ Սինա լեռը, ու հոն քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր ոչ հաց կերաւ, ոչ ալ ջուր խմեց: Ան Աստուծոյ աղօթեց ու Իսրայէլի ժողովուրդին համար բարեխօսելով աղաչեց որ Տէրը ներէ անոնց յանցանքները: Աստուած լսեց Մովսէսի աղօթքն ու աղաչանքը: Ողորմեցաւ Իսրայէլի ազգին ու խոստացաւ զանոնք տանիլ Քանանու Երկիրը: Մովսէսին տարած քարէ երկու տախտակներուն վրայ գրեց իր տասը պատուիրանները: Պատուիրեց Մովսէսին որ Իսրայէլի որդիները այդ երկրի բնակիչներուն հետ չխառնուին, անոնց կուռքերը չպաշտեն եւ անոնց չար ու անբարոյ կենցաղին չհետեւին: Նաեւ շարք մը օրէնքներ ու կանոններ դրաւ, որպէսզի Մովսէս զանոնք հաստատէ ու խօսի ժողովուրդին մէջ:

Քառասուն օր ետք, Մովսէս վկայութեան երկու տախտակները ձեռքին մէջ բռնած՝ լեռնէն իջաւ:

Ահարոն ու Իսրայէլի որդիները երբ Մովսէսը տեսան, անոր մօտենալու վախցան, որովհետեւ քառասուն օրուան ընթացքին Աստուծոյ ներկայութեան մէջ մնացած ըլլալով՝ անոր երեսը լուսափայլ դար-

ձած էր. սակայն ինք չէր գիտեր: Ուստի անոնց հետ խօսելու ատեն իր երեսը քողով կը ծածկէր, բայց Աստուծոյ առջեւ կայնելու ատեն քողը կը վերցնէր:

Մովսէս կանչեց Իսրայէլի ժողովուրդին գլխաւորները ու անոնց պատմեց ինչ որ Տէրը իրեն ըսած էր: Այնուհետեւ սկսաւ գործադրել Աստուծոյ տուած օրէնքներն ու կանոնները: Հրաման հանեց Իսրայէլի որդիներուն որ իրենց մօտ գտնուած թանկագին կերպասներէն, մորթերէն եւ բուրդերէն նուէրներ բերեն Աստուծոյ տուն մը շինելու համար: Նաեւ խնդրեց ոսկի, արծաթ, պղինձ եւ թանկագին քարեր:

Մովսէս մեծ խորան (վրան) մը շինեց իբրեւ տաճար ու աղօթավայր, ու ժողովուրդին բերած թանկագին նուէրները օգտագործելով զարդարեց զայն: Շինել տուաւ Ուխտի Տապանակ մը զոր Աստուած իրեն հրամայած էր: Տապանակը թանկագին փայտէ շինուած սնտուկ մըն էր, զոր պատած էին ոսկիով: Անոր երկու կողմերը կային ոսկիէ օղակներ, որոնց մէջէն անցուած էին երկու ոսկիապատ ձողեր՝ զայն վերցնելու համար. իսկ կափարիչին վրայ դրուած էին ոսկիէ երկու քերովբէներ՝ դէմ դիմաց կեցած, որոնք իրենց թեւերը կը տարածէին:

Ուխտի տապանակին մէջ Մովսէս զետեղեց վկայութեան երկու տախտակները, ոսկիէ սափորի մը մէջ դրուած մանանայ եւ Ահարոնի գաւազանը:

Աստուած պատուիրեց Մովսէսին որ Ահարոն եւ անոր որդիները քահանաներ ըլլան ու զոհեր մատուցանեն: Մովսէս կատարեց Տիրոջ հրամանը: Զանոնք օծեց ու սրբեց եւ սուրբ զգեստներ շինել տուաւ անոնց համար, որպէսզի տաճարին մէջ սպասարութեան ատեն հագնին: Ահարոն եղաւ Իսրայէլի առաջին քահանայապետը:

Մովսէս իր շինել տուած վկայութեան խորանը վարագոյրով մը երկու մասերու բաժնեց: Առաջին մասը կոչուեցաւ Սրբութիւն, ուր քահանաները ամէն ատեն կը մտնէին պաշտամունք կատարելու համար: Երկրորդ մասը կոչուեցաւ Սրբութիւն Սրբութեանց, ուր դրուեցաւ Ուխտին Տապանակը եւ միայն քահանայապետը կրնար տարին մէկ անգամ հոն մտնել զոհին արիւնը հետը առած՝ ներսը սրսկելու համար:

Մովսէս այս բոլոր բաները վերջացնելէ ետք Աստուծոյ զոհ մատոյց: Նոյն միջոցին ամպ մը ծածկեց ժողովքի վրանը ու Տիրոջ փառքը լեցուց խորանը: Ամպը միշտ խորանին վրան էր. իսկ գիշերը անոր վրայ կրակ կար: Եթէ ամպը խորանին վրայէն վերնար, իսրայելացիները կը չուէին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

1) Մովսէս Սինա լեռան վրայ երբ Աստուծոյ հետ դէմ առ դէմ խօսեցաւ, վերադարձին իր երեսը փայլեցաւ: Մե՞նք ալ եթէ Աստուծոյ ճայնին հնազանդելով անոր պատուիրանները կատարեմք ու հաւատքով միշտ աղօթքի ետեւ ըլլանք, Աստուծոյ խաղաղութիւնը կ'իջնէ մեր սրտերուն մէջ ու գոհունակութեան փայլ կ'երեւի մեր դէմքերուն վրայ:

2) Մովսէս իր ժողովուրդին մեղքերուն փառութեան համար Աստուծոյ աղօթեց եւ անոնց համար ներում ստացաւ: Մե՞նք ալ եթէ մեր ազգակիցներուն մէջ մեղքեր ու յանցանքներ տեսնեմք, Աստուծոյ

աղօթելու եմք որ անոց ներէ: Հաւատացեալներու
աղօթքը, աղաչանքն ու բարեխօսութիւնը մեծ ազդե-
ցութիւն կ'ունենան:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Երկրորդ անգամ Մովսէս Սինա լեռը ելլելու ատեն
իրեն հետ ի՞նչ տարաւ:
- 2) Աստուած ի՞նչ գրեց քարէ երկու տախտակներուն
վրայ:
- 3) Լեռնէն իջնելէ ետք Մովսէսին դէմքը ի՞նչ եղած էր:
- 4) Մովսէս ժողովուրդէն ի՞նչ տեսակ նուէրներ ուզեց:
- 5) Մովսէս ինչո՞ւ համար ուզեց այդ նուէրները:
- 6) Ի՞նչ էր Ռիստին տապանակը եւ ինչպէ՞ս զար-
դարուած էր:
- 7) Ռիստի տապանակին մէջ ի՞նչ բաներ դրուեցան:
- 8) Ո՞վ եղաւ խորայելացիներուն առաջին քահանայա-
պետը:
- 9) Ռիստին տապանակը ո՞ր դրուեցաւ եւ ո՞վ կրնար
այդ սրահը մտնել:
- 10) Ցերեկը խորանին վրայ ի՞նչ կը տեսնուէր:
- 11) Գիշերը խորանին վրայ ի՞նչ կը տեսնուէր:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Քու Տէր Աստուծմէդ վախճաս, ու զԱնիկա պաշտես»:
Բ.Օրին. 2.13:

ԺԷ. ԴԱՍ

Մովսէս Լրտեսներ կը Ղրկէ

(Թոուց ԺԳ. եւ ԺԴ.)

Աստուած պատուիրեց Մովսէսին որ Իսրայէլի
տասներկու ցեղերէն մէյմէկ հոգի Ղրկէ Քանանու
երկիրը՝ զայն լրտեսելու եւ անկէ տեղեկութիւններ
բերելու համար:

Մովսէս կատարեց Աստուծոյ հրամանը եւ տաս-
ներկու հոգի Ղրկեց, որոնք գացին, պտըտեցան քա-
նանացիներուն քաղաքները ու քառասուն օր ետք
վերադարձան: Անոնք այդ երկրի պտուղներէն նը-
մոյշներ բերին: Իսկ այգիէ մըն ալ խաղողի խոշոր
ողկոյզ մը փրցուցին ուռովը մէկտեղ, եւ անիկա շատ
ծանր ըլլալուն պատճառով մէջտեղէն փայտէ լծակ
մը անցուցին ու երկու հոգի իրենց ուսերուն վրայ
վերցնելով բերին:

Լրտեսները վերադառնալէ ետք ներկայացան Մով-
սէսի ու Ահարոնի եւ Իսրայէլի ժողովքի անդամ-
ներուն: Անոնք իրենց բերած պտուղները ցուցնելով
ըսին.

— Այն երկիրը ուր մենք պտըտեցանք, իրաւցնէ
կաթ ու մեղր բղխող երկիր մըն է. սակայն անոր
բնակիչները յաղթահասակ ու զօրաւոր են: Մենք
չենք կրնար անոնց դէմ պատերազմիլ: Անոնք մեզ
բոլորս կրնան ջարդել ու կոտորել:

Լրտեսներու մէջէն Քաղէք ըսաւ.

— Մի՛ վախնաք, Աստուած մեզի զօրավիգ է. Անոր վատահինք ու գրաւենք այդ երկիրը:

Սակայն միւսները՝ Յեսուէն զատ, բոլորն ալ ժողովուրդը յուսահատեցուցին եւ ըսին թէ անկարելի է այդ երկիրը գրաւել:

Այս խօսքերուն վրայ բոլոր ժողովքը իր ձայնը վերցնելով աղաղակեց եւ ժողովուրդը այդ գիշեր լացաւ:

Իսրայէլի բոլոր որդիները սկսան տրտնջալ Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ եւ ըսին.

— Երանի թէ Եգիպտոսի մէջ մեռած ըլլայինք: Ինչո՞ւ համար Աստուած մեզ այս երկիրը բերաւ որ սուրով իյնանք եւ մեր կիներն ու զաւակները յափըշտակուին:

Այսպէս ըսելէ ետք անոնք ապստամբեցան Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ եւ իրարու հետ խորհրդակցելով ըսին.

— Մեզի զօրագլուխ մը ընտրենք ու Եգիպտոս դառնանք:

Մովսէս եւ Ահարոն ժողովքին ապստամբութիւնը տեսնելով իրենց երեսին վրայ գետին ինկան ու Աստուծոյ աղաչեցին:

Լրտեսներէն Յեսու եւ Քաղէբ ժողովքին առջեւ անցան ու ըսին.

— Այն երկիրը զոր մենք լրտեսեցինք, շատ գեղեցիկ է: Դուք մի վախնաք այդ երկրի ժողովուրդներու զօրութենէն, որովհետեւ Աստուած մեզի հետ է. միայն թէ Տիրոջ դէմ ապստամբ մի ըլլաք: Ան կրնայ այդ ժողովուրդները մեր ձեռքը մատնել:

Սակայն ժողովքի մարդիկը փոխանակ հանդարտելու, աւելի զայրացան եւ ուզեցին Յեսուն ու Քաղէբը

քարկոծել: Բայց նոյն միջոցին Աստուծոյ փառքը երեւցաւ ժողովքի խորանին մէջ եղող բազմութեան եւ անոնք վախնալով ետ կեցան իրենց մտադրութենէն:

Աստուած ըսաւ Մովսէսի.

— Այս ժողովուրդը մինչեւ ե՞րբ զի: Կիտի արհամարհէ, եւ իրենց մէջ ըրած հրաշքերովս ալ մինչեւ ե՞րբ կիտի չհաւատան ինծի: Ես զանձնք ժանտախտով կիտի զարնեմ ու կորսնցնեմ եւ քեզ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը կիտի ընեմ:

Սակայն Մովսէս Աստուծոյ աղաչեց եւ խնդրեց որ Իսրայէլի որդիներուն մեղքերը ներէ: Աստուած պատասխանեց Մովսէսի եւ ըսաւ.

— Քու աղաչանքիդ համար կը ներեմ. բայց բոլոր այն մարդիկը որոնք Եգիպտոսի ու անապատին մէջ իմ փառքս ու հրաշքերս տեսան, եւ մինչեւ հիմա զիս տասը անգամ փորձեցին ու իմ խօսքերս մտիկ չըրին, կիտի չտեսնեն այն երկիրը որ իրենց հայրերուն համար երդում ըրի: Բոլոր քսան տարեկանէն վեր եղողները կիտի չմտնեն այն երկիրը: Անոնց դիակները այս անապատին մէջ կիտի իյնան, բացի Յեսուէն ու Քաղէբէն որոնք ինծի հնազանդեցան:

Աստուած զարկաւ ու մեռցուց այն լրտեսները որոնք իրենց գէշ լուրերովը ժողովուրդը զրգռած էին. Բայց խնայեց Յեսուին եւ Քաղէբին:

Աստուած որոշած էր իսրայելացիները շուտով մտցնել Քանանու երկիրը, սակայն իրենց ապստամբութեան ու մեղքին պատճառով յետաձգեց եւ քառասուն տարի պտըտցուց զանոնք անապատին մէջ, մինչեւ որ այդ բոլոր տրտնջացող մարդիկը մեռան:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

- 1) Գէշ լուրեր տարածելով մարդիկ յուսահատեցնելը մեծ յանցանք է:
- 2) Ժողովուրդ մը եթէ իր նուիրեալ առաջնորդները անարգէ, զԱստուած անարգած կ'ըլլայ:
- 3) Հաւատացեալ քրիստոնեայիմ պարտականութիւնն է՝ ամուր հաւատք ունենալ Աստուծոյ հանդէպ, որ կը պահպանէ սրտով ուղիղները ու կը պաշտպանէ զանոնք իրենց թշնամիներէն ու սատանայի որոգայթներէն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Մովսէս Մարգարէն քանի՞ հոգի դրկեց Քանանու երկիրը լրտեսելու համար:
- 2) Լրտեսները ի՞նչ բերին Քանանու երկրէն:
- 3) Լրտեսները ի՞նչ տեսակ լուրեր բերին եւ ի՞նչ ըսին:
- 4) Լրտեսներուն խօսքերը մտիկ ընելէ ետք ժողովքի մարդիկը ի՞նչ ըսին եւ ի՞նչ ըրին:
- 5) Յետու եւ Քաղէք ի՞նչ խօսեցան:
- 6) Աստուած իսրայէլի որդիներուն ապստամբութիւնը տեսնելով ի՞նչ ըսաւ Մովսէսի:
- 7) Մովսէս ի՞նչ խնդրեց Աստուծմէ:
- 8) Աստուած ի՞նչ պատասխանեց Մովսէսի:
- 9) Գէշ լուր տարածող լրտեսները ի՞նչ եղան:

10) Իսրայէլացիները քանի՞ տարի թափառեցան անապատին մէջ:

11) Քանի՞ տարեկանէն վեր եղողները չկրցան Քանանու երկիրը մտնել:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Տիրոջ դէմ ապստամբ մի՛ ըլլաք»: *Թուոց ԺԴ.9:*

Մովսէս Ապառաժէն Ջոր Կը Հանէ

(Թոնց Ի.1-13, 22-29)

Աստուած իսրայելացիները քառասուն տարի պըտըտցուց անապատին մէջ: Քառասուն տարուան ընթացքին Մովսէս անոնց սորվեցուց Աստուծոյ հաստատած օրէնքները: Սակայն անոնք յաճախ հակամէտ կ'ըլլային չարութեան, ու եթէ փոքր նեղութեան մը հանդիպէին, կ'ըմբոստանային Աստուծոյ դէմ եւ կը տրտնջէին Մովսէսի ու Ահարոնի թէ ինչո՞ւ զիրենք Եգիպտոսէ հանելով անապատը բերած էին: Մինչդեռ բոլորն ալ տեսած էին Աստուծոյ մեծամեծ հրաշքներն ու ողորմութիւնները իրենց վրայ:

Անապատին մէջ զանազան տեղեր պտըտելէ ետք իսրայելացիները եկան Մին անապատը ու Կաղէսի մէջ իջեւան ըրին ուր ջուր չկար: Ժողովուրդը փոխանակ Աստուծոյ աղօթելու եւ անոր ողորմութիւնը հայցելու, սկսաւ տրտնջալ ու վիճիլ Մովսէսի ու Ահարոնի հետ եւ ըսել.

— Ինչո՞ւ համար մեզ Եգիպտոսէ հանեցիք ու այս գէշ տեղը բերիք: Հոս ոչ սերմ ցանելու տեղ է եւ ոչ ալ թզենիներ, այգիներ կամ նոնենիներ կարելի է անկել: Հոս խմելու ջուր անգամ չկայ:

Մովսէս եւ Ահարոն ժողովքի խորանին դուռը գացին եւ իրենց երեսին վրայ իյնալով Տիրոջ աղաչեցին: Աստուած խօսեցաւ Մովսէսի ըսելով.

— Գաւազանը առ ու Ահարոնի հետ միասին ժողովքը հաւաքեցէք եւ անոնց աչքերուն առջեւ խօսեցէք ապառաժին, ու իր ջուրը պիտի տայ:

Մովսէս գաւազանը առաւ ու Ահարոնի հետ միասին ժողովեցին Իսրայէլի ժողովքը եւ ապառաժին առջեւ տարին:

Դժբախտաբար Մովսէս ու Ահարոն այնտեղ Աստուծոյ պատուէրին համեմատ շարժելով զԱստուած չփառաւորեցին եւ Անոր վստահելով ապառաժին չխօսեցան որպէսզի անկէ ջուր ելլէր: Այլ՝ Մովսէս ժողովուրդէն դառնացած, անխորհրդաբար ըսաւ անոնց.

— Լսեցէք հիմա, ո՛վ ապստամբներ, ձեզի այս ապառաժէ՞ն ջուր հանենք:

Ու թերահաւատութեամբ իր ձեռքը երկնցուց ու գաւազանով երկու անգամ ապառաժին զարկաւ, եւ նոյն ժամուն անկէ ջուր ելաւ ու բոլոր ժողովուրդը խմեց:

Մովսէս եւ Ահարոն իրենց այս վարմունքով վըշտացուցին Տէրը, ու Ան ըսաւ իրենց.

— Քանի որ դուք ինձի չհաւատացիք եւ զիս չփառաւորեցիք Իսրայէլի որդիներուն առջեւ, դուք այս ժողովուրդը պիտի չտանիք այն երկիրը որ անոնց տուի:

Մովսէս եւ Ահարոն իրենց այս սխալ վարմունքին պատճառով զրկուեցան աւետեաց երկիրը մտնելէ:

*
* *

Երբ որ իսրայելացիները Կաղէսէ չուելով Հովր

լեռը եկան, հոն Աստուած Մովսէսին յայտնեց թէ այլեւս Ահարոնի երկրաւոր կեանքին վերջ պիտի տրուէր: Պատուիրեց նաեւ որ անոր որդին Եղիազարը ստանձնէր քահանայապետական պաշտօնը:

Մովսէս Աստուծոյ հրամանով Հովր լեռը հանեց Ահարոնն ու Եղիազարը: Այնտեղ Ահարոնը մերկացուց իր քահանայապետական զգեստներէն ու զանոնք հազցուց Եղիազարին: Ահարոն այդ լեռան գլուխը մեռաւ ու հոն թաղուեցաւ:

Մովսէս եւ Եղիազար լեռնէն վար իջան եւ իսրայելացիները երեսուն օր սուգ պահեցին Ահարոնին համար:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Մովսէսի եւ Ահարոնի անխորհուրդ ընթացքը պատճառ դարձաւ որ անոնք գրկուին աւետեաց երկիր մտնելէ: Նոյնպէս ալ անխորհուրդ վարմունք մը, խօսք մը կամ արարք մը կրնայ հաւատացեալները գրկել Աստուծոյ շնորհներէն:

Քրիստոնեայ հաւատացեալներ զգուշանալու են անտեղի տրտունջներով ու խօսքերով տաղտուկ յարուցանել իրենց հոգեւոր հովիւներուն եւ առաջնորդներուն, որպէսզի անոնք չմղուին պոռթկալու եւ բարկութեան ընթացքին ակամայ սխալներ գործելու՝ Մովսէսի ու Ահարոնի նման:

Մեր պարտականութիւնն է մեր հովիւներուն եւ դեկավարներուն նեցուկ կանգնիլ, մտիկ ընել անոնց բարի խրատները եւ խոչընդոտ չդառնալ:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

1) Ինչո՞ւ համար Կադէսի մէջ իսրայելացիները տրտունջացին:

2) Մովսէս եւ Ահարոն ժողովուրդին ապատամբութիւնը տեսնելով ի՞նչ ըրին եւ որո՞ւ աղաչեցին:

3) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Մովսէսին:

4) Մովսէս եւ Ահարոն ի՞նչ պէտք էր ընէին ու չըրին ապատամբին առջեւ:

5) Մովսէս անխորհրդարար ի՞նչ ըսաւ եւ ըրաւ:

6) Աստուած ինչո՞ւ համար վշտացաւ Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ:

7) Աստուած ի՞նչ բանէ արգիլեց Մովսէսն ու Ահարոնը:

8) Ինչպէ՞ս եղաւ Ահարոնի մահը:

9) Ո՞վ յաջորդեց Ահարոնի:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Մտիկ ըրէք ձեր առաջնորդներուն խօսքը... եւ հնազանդ եղէք անոնց»: Եբր. ԺԳ. 17:

Պղինձէ Օձը... Մովսէս Մարգարէի Մահը

(Թոնոց ԻԱ.4-9, ԻԷ.12-23, Բ.Օրիգ, ԼԱ., ԼԲ. 44-52, ԼԴ.)

Ահարոնի մահէն ետք, Իսրայէլի որդիները անապատին մէջ դարձեալ ապստամբեցան Աստուծոյ դէմ ու Մովսէսի ըսին.

— Ինչո՞ւ համար մեզ Եգիպտոսէ հանեցիք որ այս անապատին մէջ մեռնինք. քանզի հաց չկայ, ջուր չկայ, եւ այս սնտոի հացէն մեր անձերը զգուեր են:

Աստուած անոնց ամբարտաւանութիւնն ու ապերախտութիւնը պատժելու համար օձեր զրկեց, այնպէս որ ապստամբներէն շատեր օձերու խայթոցներէն մեռան:

Այս պատիժին վրայ անոնք Մովսէսի գալով ըսին.

— Աստուծոյ ու քեզի դէմ մեղք գործեցինք: Աղօթէ Տիրոջ որ մեր վրայէն օձերը վերցնէ:

Մովսէս Աստուծոյ աղաչեց եւ Ան պատասխան տալով ըսաւ.

— Պղինձէ օձ մը շինէ ու զայն ձողի մը վրայ դիր, եւ ով որ օձերէն խայթուի, թող այդ պղինձէ օձին նայի, որպէսզի չմեռնի:

Մովսէս Աստուծոյ պատուէրին համաձայն պղինձէ օձ մը շինեց ու զայն ձողի մը վրայ դրաւ: Այնուհետեւ ով որ օձէ մը խայթուէր, անոր նայածին պէս կ'առողջանար:

Իսրայելացիները քառասուն տարի անապատին զանազան տեղերուն մէջ թափառելէ վերջ մօտեցան Քանանու երկրին: Իրենց ճամբուն վրայ գտնուող ազգերը ուզեցին արգելք ըլլալ. սակայն Աստուած զօրացուց զիրենք եւ անոնց բոլորին յաղթեցին ու հասան Յորդանան գետի արեւելեան կողմը: Աստուած ըսաւ Մովսէսի.

— Լեռը ելիր ու տես այն երկիրը, որ Իսրայէլի որդիներուն պիտի տամ: Իսկ զայն տեսնելէ՞ վերջ դուն ալ պիտի մեռնիս, ինչպէս որ մեռաւ քու եղբայրդ Ահարոն, քանի որ Սին անապատին մէջ ժայռէն ջուր հանելու ատեն դուք զիս չփառաւորեցիք:

Մովսէս խոնարհեցաւ Աստուծոյ առջեւ ու խնդրեց որ իրեն տեղ ուրիշ մէկը կեցնէ Իսրայէլի որդիներուն վրայ, որպէսզի անոնց առաջնորդ ըլլայ: Աստուած ընդունեց Մովսէսին խնդրանքը եւ ըսաւ իրեն.

— Աւ քեզի նաւէի որդին՝ Յեսուն, որուն վրայ Հոգին կայ, ու ձեռքդ անոր վրայ դիր: Ձայն կայնեցուր Եղիազար քահանային ու բոլոր ժողովքին առջեւ: Անոնց աչքին առջեւ անոր պատուէր տուր, ու քու փառքէ՞ անոր վրայ դիր, որպէսզի Իսրայէլի որդիներուն բոլոր ժողովքը անոր հնազանդութիւն ընէ:

Մովսէս կատարեց Աստուծոյ հրամանը ու բոլոր ժողովքին առջեւ կայնեցուց Յեսուն: Իր ձեռքերը անոր վրայ դնելով օրհնեց եւ իրեն յաջորդ կարգեց զայն:

Մովսէս Աստուծոյ տուած բոլոր օրէնքներն ու կանոնները գիրքի մը մէջ գրեց ու յանձնեց ղեւտացի քահանաներուն եւ պատուիրեց որ զանիկա Ուխտի տապանակին քով գետեղեն: Կանոն դրաւ որ եօթը տարին անգամ մը այդ Օրինաց Գիրքը կարդացուի բոլոր ժողովուրդին առջեւ, որպէսզի սորվին Աստուծոյ պատուիրանները ու պահեն զանոնք: Յորդորեց բոլորը որ Աստուծոյ օրէնքներուն մէջ քալեն: Ըսաւ անոնց թէ Աստուծոյ օրէնքներն ու պատուիրանները պահելով պիտի օրհնուին. բայց եթէ Տիրոջ պատուէրը մոռնալով կուռքեր պաշտեն ու չարութիւն ընեն, պիտի պատժուին եւ օտար ազգերու լուծին տակ պիտի մնան: Միեւնոյն ատեն Մովսէս Աստուծոյ պատգամ առնելով մարգարէացաւ եւ ըսաւ.

— Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ որ ձեզի խօսի:

Մովսէսի այս մարգարէութիւնը Աստուծոյ Միածին Որդւոյն մարդեղութեան համար էր, որ իրմէ դարեր ետք որպէս մանուկ պիտի ծնէր ու փրկէր աշխարհը մեղքի դատապարտութենէն:

Մովսէս Մարգարէն իր յորդորական խօսքերը վերջացնելէ ետք օրհնեց Իսրայէլի ժողովուրդը եւ ապա Աստուծոյ հրամանով Նաբաւ լեռը ելաւ: Այնտեղէն Աստուած իրեն ցոյց տուաւ Քանանու երկիրը եւ ըսաւ.

— Այս է այն երկիրը որուն համար Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի երդում ըրի ըսելով, «Քու սերունդիդ պիտի տամ զանիկա»: Ահա քու աչքերուդ ցուցուցի, բայց դուն հոն պիտի չանցնիս:

Աստուծոյ ծառան Մովսէս աւետեաց երկիրը դիտելէ վերջ մեռաւ ու Տէրը զայն թաղեց ձորի մը մէջ ու ոեւէ մէկը չգիտցաւ անոր գերեզմանին ուր ըլլալը: Իսրայէլի որդիները երեսուն օր սուգ պահեցին անոր համար:

Մովսէս Մարգարէն մեռաւ հարիւր քսան տարեկանին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ամէն անոնք որոնք Աստուծոյ ու անոր հաւատարիմ ծառաներուն դէմ կ'ապստամբին, անպատիժ չեն մնար: Սակայն երբ անդրադառնան իրենց սխալին ու զղջումով թողութիւն խնդրեն, Աստուած կը ներէ անոնց ու կ'ողորմի:

Մովսէս Մարգարէն Իսրայէլի որդիներուն կողմէ իրեն տրուած նեղութիւններուն հանդէպ ներողամտութիւն ցուցաբերեց: Որպէս անձնուրաց առաջնորդ մտածեց իր ժողովուրդին ապագան, եւ Աստուծոյ խնդրեց որ ընտրէ յարմար անձ մը որ իր մահէն ետք ան առաջնորդէ Իսրայէլի ազգը դէպի աւետեաց երկիր:

Մովսէս Մարգարէի կեանքը օրինակ պէտք է ըլլայ մեր բոլորին, որ անոր նման հաւատարմօրէն ծառայենք Աստուծոյ, սիրենք մեր ազգը, յիսակալ չըլլանք եւ ներողամտութեան ոգի ցուցաբերենք իրարու:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աստուած ինչո՞ւ համար օձեր դրկեց Իսրայէլի որդիներուն վրայ:
- 2) Իսրայէլի որդիները ի՞նչ ըսին Մովսէսի եւ ի՞նչ խնդրեցին որ ընէր իրենց համար:
- 3) Աստուած ի՞նչ պատուիրեց Մովսէսի որ շինէր:
- 4) Օձերէն խայթուողները ի՞նչ քանի կը նայէին չմեռնելու համար:
- 5) Մովսէս Մարգարէն որո՞ւն վրայ իր ձեռքերը դրաւ որպէսզի ան իրեն յաջորդէր:
- 6) Մովսէս Մարգարէն իր մահէն առաջ Իսրայէլի ժողովքը կանչելով ի՞նչ պատուէր տուաւ անոնց:
- 7) Աստուծոյ հրամանով Մովսէս ո՞ր լեռը ելաւ եւ այնտեղէն ո՞ր դիտեց:
- 8) Ո՞վ թաղեց Մովսէս Մարգարէին մարմինը:
- 9) Մարդիկ կրցա՞ն գիտնալ Մովսէսի գերեզմանին ուր ըլլալը:
- 10) Մովսէս քանի՞ տարեկան էր երբ մեռաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Զգոյ՛ջ եղէք ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրածին պէս ընելու»: Բ. Օրին, Ե.32:

Ի. ԳԱՍ

Յեսու Կ'առաջնորդէ Իսրայէլը
(Յես.Ա.1-11, Բ., Դ.14-18, Ե.10-12,
Զ.,Է.,Ը.10-29,Թ.6-14)

Մովսէսի մահէն ետք Աստուած ըսաւ Յեսուի.
— Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր. ես քեզի հետ եմ: Մովսէսի ձեռքով իմ տուած օրէնքներս պահէ ու կատարէ: Այս Օրինաց Գիրքը քու բերնէդ չզատուի, հապա գիշեր ու ցերեկ անոր վրայ մտածես: Յեսու երկու մարդիկ գատեց ու զանոնք Քանանու երկրի Երիքով քաղաքը դրկեց, որպէսզի զայն լրտեսեն:
Երիքովի Թագաւորը երկու օտարականներուն գալը իմանալով ուզեց զանոնք ձերբակալել: Սակայն այդ երկու մարդիկը քաղաքի պարիսպին վրայ գտնուող Ռախաբ անունով կնոջ մը տունը մտան ու հոն պահուըտեցան: Ռախաբ գիշերը զանոնք կարմիր չուանով մը պարիսպէն վար իջեցուց որ փախչին: Երկու լրտեսները խոստացան Ռախաբին ու իր ազգականներուն կեանքը ինայել քաղաքը զրաւելու ատեն, որով պատուիրեցին անոր որ այդ կարմիր չուանը իր տան պատուհանէն կախէ, որպէսզի իսրայելացիները այդ նշանը տեսնելով վնաս մը չհասցնեն իրենց:
Երկու լրտեսներու վերադարձէն ետք Յեսու հրամայեց զեւտացի քահանաներուն որ Աստուծոյ Ուխ-

տին Տապանակը վերցնեն ու քալեն ժողովուրդին առջեւէն:

Քահանաները երբ Յորդանան գետին եզերքը հասան, Յեսու պատուիրեց անոնց որ Ուխտին Տապանակը վերցնելով գետը մտնեն: Երբոր անոնք իրենց ոտքերը ջուրին մէջ դրին, վերէն իջնող գետին ջուրը բարձր պատի մը նման կեցաւ ու ալ չվազեց. իսկ վարի ջուրերը հոսելով մինչեւ գետաբերան ցամքեցան: Իսրայելացիները որպէս ցամաք ճամբայ անցան Յորդանան գետի վրայէն ու մտան Քանանու երկիրը եւ բնակեցան Երիթովի դաշտերուն մէջ:

Իսրայելացիները ժամանակ մը կեցան Երիթովի դաշտերուն մէջ եւ Զատիկը հոն սօնեցին, ու երբ այդ երկրի պատուհները հասան եւ իրենք անոնցմէ ուտելու սկսան, Աստուած դադրեցուց մանանան զոր երկինքէն կը զրկէր:

Իսրայելացիներու մօտալուտ յարձակումի վախէն Երիթով քաղաքը ամրացուած էր ու պարիսպներու դռներն ալ դոցուած էին:

Յեսու Աստուծոյ պատգամ առնելով պատուիրեց Իսրայելի զօրքերուն որ վեց օր շարունակ օրական մէկ անգամ քաղաքին բոլորտիքը դառնան. իսկ եօթներորդ օրը նոյն բանը ընեն եօթը անգամ: Ուստի ամէն օր զօրքը առջեւէն կը քալէր եւ անոր ետեւէն եօթը քահանաներ փողեր կը հնչեցնէին: Անոնց կը հետեւէին Ուխտին Տապանակը վերցնող քահանաները. իսկ ամենէն վերջ կը քալէր զինուորներու վերջապահ խումբը:

Եօթներորդ օրը քաղաքին շուրջը եօթը անգամ դառնալէ ետք, երբ քահանաները սկսան փողերը հնչեցնել, Յեսու ըսաւ ժողովուրդին.

— Բարձր ձայնով աղաղակեցէք, քանի որ Աստուած այս քաղաքը ձեր ձեռքը սուաւ. սակայն քաղաքին մէջ գտնուող ամէն բանը նզովուած է Տիրոջ կողմէ: Ուեւ մէկը բան մը չառնէ անկէ իրեն համար: Միայն քաղաքէն հաւաքուած ոսկին, արծաթը եւ պղինձէ ու երկաթէ ամանները Տիրոջ գանձին համար պիտի ժողվէք:

Յեսուի խօսքերէն ետք երբ փողերը հնչեցուցին, բոլոր ժողովուրդը բարձրաձայն աղաղակեց: Նոյն միջոցին Աստուած Երիթովի պարիսպները փլցուց եւ իսրայելացիները խոյացան քաղաքին վրայ ու զայն այրեցին: Քաղաքին բնակիչներէն ազատուեցան Ռախաբ կինն ու անոր ազգականները:

Երիթովի վրայ յարձակողներէն Աքար անունով մարդ մը անտեսեց Յեսուի պատուէրը: Ան ազահուլթենէ մղուած՝ աւարի մէջէն գատեց արժէքաւոր վերարկու մը, ոսկիէ լեզու մը ու նաեւ արծաթ, եւ զաղտազողի զանոնք տարաւ իր վրանը ու հողին տակ պահեց:

Աքարի գործած մեղքին պատճառով Աստուած երես դարձուց իսրայելացիներէն եւ անոնք պարտուեցան Գայի քաղաքին դէմ պատերազմելու ատեն:

Այս պարտութեան վրայ Յեսու եւ Իսրայելի ծերերը իրենց հանդերձները պատուեցին ու իրենց գլխուն վրայ հող ցանելով Ուխտի Տապանակին առջեւ երեսի վրայ ինկան ու Աստուծոյ աղաչեցին:

Աստուած Յեսուին խօսեցաւ թէ Իսրայելի մէջ մեղք գործող մը կայ որ պէտք է երեւան ելլէ ու պատժուի, որպէսզի անզգամութիւնը վերնայ ժողովուրդին մէջէն:

Յեսու Աստուծոյ առջեւ վիճակով բռնեց յանցաւորը ու բանակէն դուրս հանելով հրամայեց որ զայն քարկոծեն:

Աքարի մահէն ետք Յեսու հաւաքեց զօրքը ու գրաւեց Գալի քաղաքը: Ապա հետզհետէ գրաւեց Քանանու երկրին միւս քաղաքները:

Աստուած միշտ օգնական եղաւ Յեսուին իր բոլոր ձեռնարկներուն մէջ: Օր մը երբ ամօրհացիներու ղէմ կը պատերազմէին, Աստուած արեւն ու լուսինը կեցուց մէկ օրուան ժամանակով, մինչեւ որ իսրայելացիները իրենց թշնամիները փճացուցին:

Յեսու վիճակով բաժնեց Քանանու երկիրը Իսրայէլի ցեղերուն: Սակայն կարգ մը տեղեր Քանանու բնակիչները ապրեցան իսրայելացիներու կողքին: Հետագային անոնք ալ հետզհետէ կորսուեցան ու իսրայելացիները ամբողջութեամբ տիրեցին բոլոր երկրին:

Աստուած Քանանու երկրին ժողովուրդը պատժեց ու բնաջնջեց Իսրայէլի ազգին ձեռքով, որովհետեւ անոնք ապականած էին ու ամէն տեսակ պղծութիւններու եւ չարութեանց ետեւէ կ'երթային:

Իսրայելացիները Քանանու երկրին մէջ տեղաւորուելէ ետք մինչեւ Յեսուի մահը խաղաղութեամբ ապրեցան:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Երբ ժողովուրդ մը իր բարի եւ իմաստուն առաջնորդներուն խօսքերը մտիկ ընելով Աստուծոյ պատուիրաններն ու օրէնքները պահէ, Աստուած կ'օրհնէ զայն եւ անոր մէջ բնակելով յաղթանակներ կը շնորհէ:

Մեր անհատական կեանքին մէջ ալ պարագան նոյնն է: Երբ Աստուծոյ հնազանդիմք ու անոր պատ-

ուիրանները պահենք, Ան մեր ներսիդին բնակելով մեզ կը գորացնէ եւ յաղթութիւն կը շնորհէ մեզի սատանայի ու մեղքի դէմ:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աստուած ի՞նչ ըսաւ Յեսուին:
- 2) Յեսու քանի՞ հոգի դրկեց Երիքով քաղաքը լրտեսելու:
- 3) Լրտեսները ո՞ր պահուրտեցան եւ ինչպէ՞ս փախան Երիքովէն:
- 4) Իսրայէլի ժողովուրդը ինչպէ՞ս անցաւ Յորդանան գետէն:
- 5) Աստուած ե՞րբ դադրեցուց մանանան:
- 6) Իսրայէլացիները Երիքովը չգրաւած քաղաքին շուրջ ի՞նչ ըրին:
- 7) Ո՞վ փլցուց Երիքովի պարիսպները:
- 8) Երիքովի բնակիչներէն որո՞նք միայն ազատուեցան:
- 9) Ո՞վ Յեսուի հրամանին հակառակ շարժելով իր վրանին տակ ոսկեղէն եւ արծաթեղէն պահեց:
- 10) Աքար ի՞նչ տեսակ մահով պատժուեցաւ:
- 11) Ամօրհացիներու դէմ պատերազմելու ատեն, Աստուած ի՞նչ ըրաւ արեւն ու լուսինը:
- 12) Աստուած ինչո՞ւ համար Քանանու երկրին բնակիչները փճացնել տուաւ:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Այս Օրինաց Գիրքը քու բերնէդ չզատուի»: Յեւ. Ա. 8:

Գեղեցն
(Դատ. Զ. եւ Է.)

Յեսուսի մահէն ետք Աստուած Իսրայէլի ազգին դատաւորներ հանեց, որոնք երկար ատեն կառավարեցին ժողովուրդը եւ թշնամիներէ ազատեցին: Սակայն իսրայելացիները յաճախ կը շեղէին Աստուծոյ օրէնքներէն ու կուռքեր պաշտելով չարութիւն կը գործէին: Աստուած զանոնք զգաստացնելու համար զիրենք կը մատնէր իրենց թշնամիներուն ձեռքը: Բայց երբ զղջային ու Իրեն աղաղակէին, կը փրկէր զանոնք:

Շրջան մը իսրայելացիները նորէն կուռքերու ետեւէ երթալով չարացան եւ Աստուած զիրենք մատնեց մադիանացիներուն ձեռքը, որոնք կը կողոպտէին ու կ'աւերէին երկիրը: Իսրայելացիները իրենց անտանելի կացութեան պատճառով դարձեալ Տիրոջ աղաղակեցին եւ Ան լսեց անոնց ձայնը ու որոշեց զիրենք ազատել իրենց թշնամիներէն:

Օր մը Տիրոջ հրեշտակը երեւցաւ Գեղէոն անունով երիտասարդի մը որ հնձանին մէջ ցորեն կը ձեծէր:

— Ով զօրաւոր կտրիճ, Տէրը քեզի հետ է, ըսաւ հրեշտակը անոր:

— Ո՛հ, տէր իմ, եթէ Տէրը մեզի հետ է, ինչո՞ւ համար այս բոլոր բաները մեր գլուխը եկան: Ո՞ւր են Տիրոջ հրաշքները, որոնք մեր հայրերը մեզի կը պատմեն:

— Ես քեզի հետ պիտի ըլլամ, ու մադիանացիները մէկ մարդու պէս պիտի զարնես, ըսաւ հրեշտակը իրեն:

Գիշերը Աստուած Գեղէոնի պատուիրեց որ իր հօրը ունեցած կուռքը կոտորէ եւ անոր զոհի սեղանը փլցնէ: Գեղէոն կատարեց Աստուծոյ հրամանը:

Այդ օրերուն մադիանացիներն ու ամաղեկացիները նորէն պատրաստուեցան Իսրայէլի վրայ յարձակելու: Տիրոջ Հոգին Գեղէոնի վրայ հանգչեցաւ ու անիկա ամէն կողմ փող հնչեցնելով պատգամաւորներ զրկեց որպէսզի իսրայելացի կուռողները իր քով ժողովուին: Գեղէոնի կոչին վրայ երեսուն եւ երկու հազար հոգի հաւաքուեցան իր շուրջը:

— Տէր, ըսաւ Գեղէոն, եթէ ըսածիդ պէս Իսրայէլի ազգը իմ ձեռքովս պիտի ազատես, ահա ես կալին մէջ բուրդի գզաթ (ոչխարի մորթ՝ բուրդով միասին) մը կը դնեմ. եթէ գիշերը միայն գզաթին վրայ ցօղ ու բոլոր գետնի վրայ չորութիւն ըլլայ, այն ատեն պիտի գիտնամ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ ձեռքովս պիտի ազատես:

Առաւօտուն երբ Գեղէոն ելաւ, տեսաւ թէ գզաթը թրջուած էր, իսկ գետինը՝ չոր մնացած: Այն ատեն Գեղէոն նորէն ըսաւ Աստուծոյ:

— Տէր, քու բարկութիւնդ իմ վրաս չբորբոքի ու միայն այս անգամ ալ խօսիմ. հիմա միայն գզաթին վրայ չորութիւն ու բոլոր գետնին վրայ ցօղ ըլլայ:

Աստուած կատարեց Գեղէոնի երկրորդ խնդրանքն ալ, եւ ան յաջորդ առտու երբ ելաւ, տեսաւ թէ գզաթը չոր էր եւ ամբողջ գետինը ցօղէն թրջուած:

Աստուած Գեղէոնի ըսաւ.

— Քեզի հետ եղող ժողովուրդը շատ է: Չեմ ուզեր

մաղիանացիները անոնց ձեռքը տալ: չըլլայ որ իս-
րայելացիները պարծենան ու ըսեն թէ իրենք շատ-
ւոր ըլլալով կրցան իրենց թշնամիները պարտութեան
մատնել: Խօսէ անոնց եւ ըսէ թէ ով որ վատասիրտ
ու երկչոտ է, թող ետ դառնայ:

Գեղէոն խօսեցաւ հաւաքուող բազմութեան եւ
անոնցմէ քսաներկու հազար մարդիկ իրենց տունը
վերադարձան: Աստուած նորէն խօսեցաւ Գեղէոնի եւ
ըսաւ.

— Մնացող ժողովուրդն ալ տակաւին շատ է: Այս
ժողովուրդը ջուրին քով իջեցուր, ով որ շունի նման
ջուրը իր լեզուովը լափէ, գայն գատ կայնեցուր, եւ
ով որ խմելու համար ծունկերուն վրայ ծռի, գայն
արձակէ որպէսզի երթայ:

Գեղէոն Աստուծոյ պատուիրածին պէս գանոնք
ջուրը տարաւ եւ տեսաւ թէ միայն երեք հարիւր մար-
դիկ ջուրը լափելով խմեցին: Ուստի գանոնք մէկ կողմ
զատեց, իսկ մնացած բազմութիւնը ցրուեց, եւ ամէն
մարդ իր տունը գնաց: Նոյն գիշերը Աստուած գե-
ղէոնի ըսաւ.

— Ոտքի ելիր ու մաղիանացուց բանակը իջիր եւ
հոն պիտի լսես թէ անոնք ինչ կը խօսին:

Գեղէոն իր ծառան հետը առնելով իջաւ դէպի հո-
վիտը՝ մաղիանացուց բանակին ծայրը: Գեղէոն
վրանի մը մօտենալով ականջ տուաւ ներսի խօսակ-
ցութեան: Մարդ մը իր երազը ընկերոջը կը պատմէր
ու կ'ըսէր.

— Երազիս մէջ տեսայ գարեղէն հաց մը որ դէպի
մաղիամու բանակը կը գլորուէր, յանկարծ վրանին
զարնուելով գայն գլխիվայր դարձուց:

Երազը մտիկ ընող ընկերը ըսաւ.

— Ատիկա ուրիշ բան չէ, բայց միայն իսրայելացի
Գեղէոնին սուրն է: Աստուած մեզ անոր ձեռքը
մատնել է:

Գեղէոն այս խօսքերը լսելով Աստուծոյ փառք
տալով երկրպագեց ու վերադարձաւ իր գինուորնե-
րուն քով: Անմիջապէս իր մարդիկը երեք գունդի
բաժնեց եւ ամենուն ձեռքը փողեր ու պարապ սափոր-
ներ տուաւ, իսկ սափորներուն մէջն ալ ջահեր դրաւ
եւ ըսաւ անոնց.

— Երբ ես ու իմ գունդս թշնամի բանակին եզերքը
հասնելով փողերը հնչեցնենք, դուք ալ միւս կողմե-
րէն գիրենք պաշարելով նոյնը ըրէք եւ ըսէք, «Տիրոջ
եւ Գեղէոնի սուրը»:

Գեղէոն եւ իրեն հետեւող հարիւր մարդիկը կէս
գիշերին մաղիանացիներու բանակին ծայրը հասան
եւ փողերը հնչեցնելով իրենց սափորները կոտորե-
ցին: Այն ատեն միւս գունդերն ալ նոյնը ըրին եւ
ամէն կողմէ ջահերը ձեռքերնին բռնած փողերը հըն-
չեցուցին ու անընդհատ պոռացին, «Տիրոջ ու Գե-
ղէոնին սուրը»: Աստուած մաղիանացիներու բանա-
կին մէջ խռովութիւն ձգեց եւ անոնք իրարանցումի
մատնուեցան, ու ամէն մարդ իր սուրը իր ընկերոջ
վրայ դարձուց:

Կռիւի դաշտին վրայ թշնամին ահագին մեռեալ ու
աւար ձգելով փախաւ:

Այնուհետեւ Գեղէոն դատաւոր եղաւ ու կառավա-
րեց երկիրը:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Աստուած միշտ իր հովանաւորութեան տակ կը պահէ ու կը պաշտպանէ իր օրէնքներն ու պատուիրանները պահող հաւատացեալներն ու ազգերը, սակայն երբ անոնք ամբարտաւան դառնալով իր օրէնքներուն հակառակ ընթացքի մէջ չարութիւն ընեն, կը պատժէ զանոնք եւ յանախ աշխարհի բռնակալներուն ձեռքը կը մատնէ: Բայց կը գթայ ու կ'ողորմի եւ զանոնք կ'ազատէ իրենց թշնամիներու լուծէն եթէ սրտանց զղջան իրենց մեղքերուն վրայ ու իրեն աղաղակեն:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Աստուած ինչո՞ւ համար մադիանացիներուն ձեռքը մատնած էր իսրայելացիները:
- 2) Մադիանացիները ի՞նչ կ'ընէին իսրայելացիներուն:
- 3) Իսրայելացիները որո՞ւ աղաղակեցին:
- 4) Տիրոջ հրեշտակը որո՞ւ երեւցաւ եւ ի՞նչ ըսաւ անոր:
- 5) Գեղէնն ի՞նչ ըրաւ իր հօրը կոտորելու անոր սեղանը:
- 6) Գեղէնն շուրջ քանի՞ հազար հոգի հաւաքուեցան:
- 7) Ինչո՞ւ համար Աստուած ուզեց որ Գեղէնն քիչ կոտորուէր ունենայ իրեն հետ:
- 8) Գեղէնն ի՞նչ ձեռով արձակեց իր շուրջը հաւաքուող բազմութիւնը:

9) Ամենէն վերջ քանի՞ հոգիաց քանակ ունեցաւ Գեղէնն:

10) Գիշերը երկու մադիանացիներ իրենց վրանին մէջ ի՞նչ կը խօսէին:

11) Գեղէննի մարդիկը ի՞նչ ըսելով կը պոռային:

ԳՈՑ ՍՈՐՎԻԼ

«Զօրացէք, կ'ըսէ Տէրը, ու աշխատեցէք. քանզի ես ձեզի հետ եմ»: Անգ. Բ.4:

Սամփսոն

(Դատ. ԺԳ. - ԺԵ.)

Գեղէնի մահէն ետք անցան տարիներ: Իսրայելացիները նորէն Աստուծոյ օրէնքներէն շեղեցան ու մեղանշեցին: Այս անգամ Աստուած զանոնք մատնեց փղշտացիներուն ձեռքը, սակայն ժամանակ մը ետք ուզեց ազատել իրենց թշնամիներէն:

Օր մը Տիրոջ Հրեշտակը Մանուէ անունով մարդու մը կնոջ երեւնալով ըսաւ.

— Դուն որդի մը պիտի ունենաս: Անոր գլխուն մազերը պիտի չկտրուին, որովհետեւ անիկա Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի ըլլայ եւ Իսրայէլը փղշտացիներու ձեռքէն ազատելու պիտի սկսի: Ուստի հիմա զգուշացիր. ըլլայ որ գինի կամ օղի խմես, ոչ ալ անմաքուր բան մը ուտես:

Երբ մանուկը ծնաւ, անունը Սամփսոն դրին եւ Տիրոջ հրեշտակին խօսքին համեմատ մազերը չկտրեցին: Աստուած օրհնեց Սամփսոնը եւ ան շատ զօրաւոր կտրիճ մը եղաւ:

Սամփսոն Թամնաթայի մէջ փղշտացի աղջիկ մը տեսաւ եւ ուզեց անոր հետ ամուսնանալ: Իր հայրն ու մայրը հակառակեցան, սակայն իրենց զակին պնդումին վրայ տեղի տուին:

Սամփսոն Թամնաթա երթալու ատեն առիւծի կորիւնի մը հանդիպեցաւ եւ իր ձեռքովը առիւծին դէմ

մաքառեցաւ ու մեռցուց զայն: Բաւական ժամանակ անցնելէն ետք, Սամփսոն նորէն Թամնաթա գնաց փղշտացի աղջկան հետ ամուսնանալու համար: Միեւնոյն ճամբէն անցնելու ատեն, տեսաւ որ մեղուները առիւծի դիակին մէջ մեղր շինած են: Ուստի այդ մեղրէն առաւ ու կերաւ:

Այդ ժամանակի սովորութեան համաձայն Սամփսոնն եօթը օր խնճոյք սարքեց: Փղշտացիները երեսուն երիտասարդներ ընկեր բերին Սամփսոնին քով: Սամփսոն անոնց հետ խօսակցելու ատեն ըսաւ.

— Հիմա ձեզի հանելուկ մը պիտի ըսեմ, մինչեւ եօթը օր եթէ կարենաք դիտնալ եւ ինծի բացատրել, ես ձեզի երեսուն շապիկ եւ երեսուն ձեռք հանդերձ կու տամ. իսկ եթէ չկարենաք բացատրել, դուք ինծի կու տաք:

Փղշտացի երիտասարդներ ընդունեցին Սամփսոնի առաջարկը եւ ան ըսաւ հետեւեալ հանելուկը. — Ուտոդէն կերակուր ելաւ ու հօրէն անոյշ:

Երիտասարդները երեք օր աշխատեցան, սակայն չկրցան հասկնալ ու բացատրել: Շատ նեղուեցան որ այդպիսի առաջարկ մը ընդունած էին. ուստի ճարհատ՝ Սամփսոնի կնոջ քով երթալով ըսին.

— Ամուսինդ խաբէ, թող հանելուկը քեզի բացատրէ եւ դուն ալ մեզի ըսէ, ապա թէ ոչ քու հօրդ տունը կրակով կ'այրենք:

Սամփսոնի կինը ուզեց հասկնալ հանելուկը, բայց Սամփսոն մերժեց բացատրութիւն տալ: Սակայն կինը այնքան աղաչեց ու լացաւ, որ Սամփսոն անոր թախանձանքէն ձանձրանալով բացատրեց: Կինը իր լսածը պատմեց փղշտացի երիտասարդներուն, որոնք որոշեալ օրը Սամփսոնի ներկայացան եւ ըսին.

— Մեղրէն անոյշ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ կայ:

Սամփսոն հասկցաւ թէ անոնք իր կնոջ միջոցաւ իմացած էին հանելուկին բացատրութիւնը եւ ըսաւ անոնց.

— Եթէ դուք իմ երինջովս՝ չհերկէիք, իմ հանելուկս չէիք կրնար գտնել:

Այս դէպքէն վերջ Սամփսոն Ասկաղոն քաղաքը դընաց եւ հոն փղշտացիներուն հետ ընդհարում ունեցաւ եւ անոնցմէ երեսուն մարդ զարկաւ եւ անոնց հանդերձները բերելով բաժնեց այդ երեսուն երիտասարդներուն: Ապա կնոջը բարկանալով իր հօրը տունը գնաց:

Սամփսոնի բացակայութեան աղջկան հայրը Սամփսոնի կինը ուրիշ մարդու մը հետ ամուսնացուց: Ժամանակ մը վերջ երբ Սամփսոն վերադարձաւ, եղածը իմանալով սաստիկ բարկացաւ իր աներոջ ու փղշտացիներուն դէմ, որոնք այդ անգգամութիւնը գործեր էին, եւ իր վրէժը առնելու համար երեք հարիւր աղուէսներ բռնեց, զանոնք պոչ պոչի դարձուց ու երկու պոչերուն մէջտեղ ջահ մը դրաւ եւ կապեց. ետքը ջահերը վառելով փղշտացիներու արտերուն մէջ ձգեց: Աղուէսները ասդին անդին վազելով ամէն կողմ տարածուեցան եւ փղշտացիներուն հունձքերը այրեցին:

Փղշտացիները իրենց կրած վնասները տեսնելով զայրացան եւ Սամփսոնին կինը եւ անոր հայրը բռնելով կրակով այրեցին: Բայց Սամփսոնի բարկութիւնը չիջաւ եւ ուրիշ փղշտացիներ ալ զարկաւ եւ ապա գնաց Յուդայի երկիրը եւ հոն ապառաժի մը խոռոչին մէջ բնակեցաւ:

Փղշտացիները ամէն կողմերէ հաւաքուելով մեծ

բազմութիւնով Յուդայի երկիրը գացին եւ իսրայելացիներէն պահանջեցին իրենց յանձնել Սամփսոնը: Անոնք ալ փղշտացիներէն վախնալով երեք հազար հոգիով Սամփսոնի մօտ գացին եւ անոր յայտնեցի թէ եկած են զինք ձերբակալելու: Սամփսոն իր ազգակիցներէն խնդրեց որ զինք չմեռցնեն, այլ իր ձեռքերը կապելով փղշտացիներուն յանձնեն:

Իսրայելացիները Սամփսոնի ձեռքերը կապելու տարին փղշտացիներուն, որոնք աղաղակներով դիմաւորեցին զայն, այն յոյսով որ այլեւս իրենց ուզածը պիտի կարենային ընել անոր: Սակայն Տիրոջ Հոգին Սամփսոնի վրայ գալով անիկա զօրացաւ եւ իր ձեռնակապերը կոտրեց: Ապա գետնէն իշու ծնօմը գտնելով ձեռքը առաւ եւ անով հազար փղշտաց սպաննեց, ու անոնք ցիրուցան ըլլալով փախան:

Այս յաղթանակէն վերջ իսրայելացիները սկսաւ ազատ շունչ քաշել: Սամփսոն քսան տարի դատաւորութիւն ըրաւ իր ազգին եւ փղշտացիները չկրցանեղել իսրայելացիները:

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

- 1) Տիրոջ հրեշտակը ի՞նչ ըսաւ Մանուէի կնոջ:
- 2) Սամփսոն կնութեան համար ո՞ր ազգէն աղջիկ առնելու ուզեց:
- 3) Թամնաթա քաղաքը երթալու ատեն Սամսոն ճամբուն վրայ ի՞նչ մտնցուց:
- 4) Առիւծի դիակին մէջ մեղուները ի՞նչ շինած էին:
- 5) Հարսանեկան խնճոյքի ատեն Սամփսոն փղշտաց երիտասարդներուն ի՞նչ առաջարկեց:

6) Փղշտացի երիտասարդները կրցա՞ն լուծել հանելուկը:

7) Փղշտացի երիտասարդները որո՞ւ միջոցաւ հասկցան հանելուկը:

8) Սամփսոն ինչպէ՞ս այրեց փղշտացիներուն հունձքերը եւ ինչո՞ւ համար այրեց:

9) Սամփսոն իշու ծնօտով քանի՞ փղշտացի սպաննեց:

10) Ո՞վ կը զօրացնէր Սամփսոնը:

ԻԳ. ԴԱՍ

Սամփսոնի Սայթաքումն Ու Մահը

(Դատ. ԺԶ.)

Փղշտացիները շարունակ միջոցներ կը փնտոէ Սամփսոնը մեռցնելու համար, սակայն չէին յաջողեր, որովհետեւ Աստուած միշտ անոր հետ էր եւ զօրացնէր զայն, որպէսզի իր ազգակիցները փրկ իրենց թշնամիներէն:

Դժբախտաբար Սամփսոն յաճախ կը սայթաքէր մեղքի մէջ կ'իյնար եւ իր ձեռքով իր գլխուն փորձա կը բերէր: Այսպէս, օր մը ան Գազա քաղաքը դն. եւ հոն գէշ կնոջ մը տունը մտաւ: Փղշտացիներ անոր գալը իմանալով գիշերը դարանակալ եղան պարիսպին դռները գոցեցին, այն յոյսով որ առաւ տուն Սամփսոնը յանկարծակիի բերելով պիտի կար նային սպաննել:

Սամփսոն անոնց մտադրութիւնը իմանալով, կ գիշերին ելաւ ու պարիսպի դրան երկու փեղկե իրենց նիգերովը մէկտեղ փրցուց եւ զանոնք կռնա առնելով լերան գլուխը հանեց:

Ուրիշ օր մը Սամփսոն Դալիլա անունով փղշտա կնոջ մը հետ ուզեց կենակցիլ: Փղշտացի նախարա ները առիթը յարմար նկատելով Դալիլայի քով գ ցին եւ ըսին.

— Սամփսոնը խաբէ ու հարցուր անոր թէ իր զօր թեան աղբիւրը ուրկէ՞ կու գայ. նաեւ հասկցիր

ի՞նչ ձեռով կարելի է իրեն յաղթել: Եթէ անոր զօրութեան աղբիւրը մեզի իմացնես ու մենք յաջողինք զայն ձերբակալել, այն ատեն իւրաքանչիւրս քեզի հազար հարիւր կտոր արծաթ կու տանք:

Դալիլան այս խոստումը առնելէ ետք, օր մը Սամփսոնին ըսաւ.

— Կ'աղաչեմ, յայտնէ ինծի, քու այս զօրութիւնդ ուրիշ⁶ առաջ կու գայ, եւ քեզ հնազանդեցնելու համար ի՞նչ բանով կապել պէտք է:

— Եթէ զիս եօթը հատ չչորցած թարմ ջիւերով (կանաչ ոստեր) կապեն, կը տկարանամ եւ ուրիշ մարդոց պէս կ'ըլլամ, ըսաւ Սամփսոն:

Կինը իր լսածը պատմեց փղշտացիներուն, որոնք եօթը հատ թարմ ջիւեր բերին իրեն եւ իրենք ալ ներքին սենեակին մէջ դարանակալ նստան: Դալիլա ջիւերով կապեց Սամփսոնը եւ ապա ըսաւ անոր.

— Ով Սամփսոն, փղշտացիները քու վրադ կու գան:

Սամփսոն ցնցուեցաւ եւ ջիւերը կրակի հոտէն փրթած խծուծէ (կանեփի, վուշի խշրտուկ) լարի մը պէս փրցուց:

— Դուն զիս խաբեցիր եւ ճշմարտութիւնը չիօսեցար: Կ'աղաչեմ, յայտնէ ինծի, ի՞նչ բանով կապելու է քեզ որ չկարենաս բան մը ընել, ըսաւ Դալիլան սրտնեղած:

— Եթէ զիս նոր ու չգործածուած չուաններով զօրաւոր կապեն, այն ատեն կը տկարանամ, ըսաւ Սամփսոն:

Դալիլա նոր չուաններով Սամփսոնը կապեց եւ յետոյ ըսաւ անոր.

— Ով Սամփսոն, փղշտացիք քու վրադ կու գան Սամփսոն իր թեւերը շարժելով կապուած չուանները փրցուց: Դալիլա դարձեալ նեղուեցաւ ու ըսաւ.

— Մինչեւ հիմա զիս խաբեցիր: Ըսէ ինծի թէ ինչո՞վ կը կապուիս:

Սամփսոն պատասխանեց.

— Եթէ գլխուս եօթը բաժին մագերը ազբով (ոստայնանկի թելաշար) հիւսես, այն ատեն իմ ոյժս կ'կորսնցնեմ:

Դալիլան Սամփսոնի քնացած մէկ պահուն, անո, գլխուն եօթը բաժին մագերը ազբով հիւսեց եւ ոստայնին ցիցովը ամրացուց: Ետքը կանչեց.

— Ով Սամփսոն, փղշտացիք քու վրադ կու գան:

Սամփսոն քունէն արթնցաւ ու ոստայնին ցիցը ազբովը մէկտեղ քաշեց տարաւ:

— Քու սիրտդ ինծի հետ չէ եւ դուն զիս չես սիրեր Ահա երեք անգամ զիս խաբեցիր, ըսաւ Դալիլան ե իր անվերջ խօսքերովը սկսաւ ամէն օր նեղութիւտալ Սամփսոնին: Ան ալ ձանձրանալով յայտնեց ի զօրութեան գաղտնիքը ըսելով.

— Իմ գլխուս վրայ ածելի չէ դպած, քանի որ ե դեռ չծնած Աստուծոյ ուխտաւորն էի: Եթէ ածիլուի իմ ոյժս ինձմէ կ'երթայ:

Դալիլա այս բանը իմանալէ ետք լուր տուա փղշտացիներուն, եւ անոնք եկան ու դարանակա սպասեցին: Դալիլա Սամփսոնը իր ծունկերուն վրա քնացուց ու մարդ մը կանչելով ածիլել տուաւ անո գլխուն եօթը բաժին մագերը եւ ապա կանչեց.

— Սամփսոն, փղշտացիք քու վրադ կու գան:

Սամփսոն քունէն արթննալով ըսաւ.

— Ելլեմ ու նախորդ անգամներուն պէս շարժիմ:

Սակայն Աստուծոյ զօրութիւնը այլեւս Սամփսոնի հետ չէր: Ան չկրցաւ բան մը ընել իր վրան եկող փղշտացիներուն: Անոնք զինք բռնեցին եւ աչքերը փորելէ ետք Գազա իջեցուցին: Հոն Սամփսոնը բանտի մէջ դրին եւ սկսաւ աղօրիքի քար դարձնել:

Ժամանակի ընթացքին Սամփսոնի գլխուն մազերը սկսան աճիլ ու երկննալ:

Օր մը փղշտացի մեծամեծները հաւաքուած էին իրենց Դազոն կուռքին մեհեանը եւ զոհ մատուցանելով ուրախութիւն կ'ընէին:

— Սամփսոնը կանչեցէք որ մեր առջեւ խաղայ, ըսին նախարարները:

Քիչ ետք Սամփսոնը ներս բերին եւ ան սկսաւ խաղալ: Սամփսոն իր ձեռքը բռնող պատանիին ըսաւ.

— Թող տուր զիս որ այս տունը վերցնող սիւները բռնեմ եւ անոնց վրայ կոթնիմ:

Մեծ բազմութիւն մը լեցուցած էր մեհեանը. իսկ տանիքին վրայ երեք հազարի չափ մարդիկ ու կիներ կը դիտէին Սամփսոնի խաղը:

Սամփսոն կը ցաւէր իր վիճակին, ու կը գղջար նախապէս իր սխալ գործերուն եւ յանցանքներուն վրայ, որոնց պատճառով կորսնցուցած էր Աստուծոյ օգնութիւնն ու զօրութիւնը: Յանկարծ իր սրտին խորերէն Աստուծոյ աղաղակեց եւ ըսաւ.

— Ով Տէր Եհովա, կ'աղաչեմ զիս յիշէ. ո'վ Աստուած, միայն այս անգամ ալ զիս ուժովցուր, որ պէսզի փղշտացիներէն իմ երկու աչքերուս վրէժը առնեմ:

Աստուած լսեց Սամփսոնի աղօթքը ու զօրացուց զայն: Սամփսոն սիւներուն մէջտեղը կայնելով երկու

ձեռքերովը զանոնք բռնեց եւ անոնց վրայ կոթնելով ըսաւ.

— Թող իմ անձս փղշտացիներուն հետ մեռնի:

Այս խօսքը ըսելէ ետք իր բոլոր ուժովը ծռեցաւ եւ հրեց սիւները, որոնք իրենց տեղէն շարժեցան եւ ամբողջ շէնքը սարսելով փլաւ ու հազարաւոր մարդիկ փլատակներու տակ մնալով մեռան:

Սամփսոնի եղբայրներն ու ազգականները այս մեծ դէպքը իմանալով Գազա եկան եւ փլատակներու տակէն անոր մարմինը հանելով տարին ու իր հօրը գերեզմանին մէջ թաղեցին:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Սամփսոն Աստուծոյ կողմէ օժտուած էր մարմնական բացառիկ ոյժով մը գոր պարտական էր գործածելու իր ազգակիցներու փրկութեան համար: Սակայն ան յաճախ Աստուծոյ պատուէրին հակառակ շարժելով սայթափեցաւ ու իրեն կին ընտրեց հեթանոս աղջիկներ, եւ ի վերջոյ իր ազգին թշնամի Դալիայի հետ կեանակցելով ինկաւ անոր ծուղակին մէջ: Անխոհեմութեամբ անոր յայտնեց իր գորութեան գաղտնիքը եւ այդ պատճառով ողբալի վախճան մը ունեցաւ: Թէեւ վերջին անգամ գոջաց իր ըրածին եւ Աստուծոյ առջեւ խոնարհելով անոր գորութիւնը խնդրեց եւ իր թշնամիներուն մեծ հարուած մը տուաւ, սակայն ինքն ալ միասին մեռաւ անոնց հետ: Եթէ Սամփսոն սխալ ընթացք չունենար, Աստուած

աւելի մեծ ու փառաւոր յաղթանակներ պիտի շնորհէր
իրեն եւ իր ազգին:

ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

- 1) Փղշտացի նախարարները ի՞նչ առաջարկեցին Դա-
լիլայի:
- 2) Դալիլա ի՞նչ խնդրեց Սամփսոնէն:
- 3) Սամփսոն առաջին անգամ ի՞նչ ըսելով խաբեց
Դալիլան:
- 4) Երկրորդ անգամ Սամփսոն ի՞նչ ըսաւ Դալիլայի:
- 5) Երրորդ անգամ Սամփսոն ի՞նչ ըսաւ Դալիլայի:
- 6) Վերջին անգամ Սամփսոն ի՞նչ ըսաւ Դալիլայի:
- 7) Մազերը կտրուելէ ետք Սամփսոն ի՞նչ եղաւ:
- 8) Փղշտացիները Սամփսոնը բռնելով ի՞նչ ըրին:
- 9) Սամփսոն ի՞նչ կ'ըներ բանտին մէջ:
- 10) Սամփսոն մեհեանին մէջ խաղալու ատեն ի՞նչ
խնդրեց Աստուծմէ:
- 11) Սամփսոն ինչպէ՞ս փլցուց մեհեանին շէնքը:
- 12) Որո՞նք եկան ու Սամփսոնի մարմինը առնելով թա-
ղեցին:

ԳՈՅ ՍՈՐՎԻԼ

«Տիրոջ ապաւինողներուն ոյժը պիտի նորոգուի»:
Եսայ. Խ. 31:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ	Ե՛
Երկու խօսք	1
Յառաջաբան	1
Ա. Աստուծոյ ստեղծագործութիւնը	1
Բ. Կայէն եւ Աբել	18
Գ. Նոյ Նահապետ	18
Դ. Աբրահամ Նահապետ	29
Ե. Սողոմ եւ Գոմոր քաղաքներու կործանումը	26
Զ. Իսահակի ամուսնութիւնը	30
Է. Յակոբ եւ Եսաւ	34
Ը. Յակոբ եւ իր տասներկու որդիները	40
Թ. Յովսէփ Գեղեցիկ	44
Ժ. Յովսէփ կը մեկնէ փարաւոնին երազը	48
ԺԱ. Յովսէփ կը յայտնուի իր եղբայրներուն	54
ԺԲ. Մովսէս Մարգարէ	62
ԺԳ. Աստուած կը յայտնուի Մովսէսի	67
ԺԴ. Իսրայելացիներու Եգիպտոսէ ելքը	74
ԺԵ. Աստուած Սինա լեռնէն կը խօսի	81

ԺԶ. Մովսէս դարձեալ կ'ելլէ Սիմա լեռը	87
ԺԷ. Մովսէս լսեցաւ եր կը դրկէ	91
ԺԸ. Մովսէս ապառաժէն ջուր կը հանէ	96
ԺԹ. Պղինձէ օձը... Մովսէս Մարգարէի մահը	100
Ի. Յետոյ կ'առաջնորդէ Իսրայէլը	105
ԻԱ. Գեղէնն	110
ԻԲ. Սամփսոն	116
ԻԳ. Սամփսոնի սայթափումն ու մահը	121